

TAIVASSALON KUNNAN TILINPÄÄTÖS 2024

Kunnanhallitus 31.3.2025
Valtuusto 2.6.2025

SISÄLLYSLUETTELO

1. TOIMINTAKERTOMUS	4
1.1. Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	4
1.1.1. Kunnanjohtajan katsaus	4
1.1.2. Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	6
1.1.3. Henkilöstö	7
1.1.4. Rehtori-sivistystoimenjohtajan katsaus	8
1.1.5. Teknisen johtajan katsaus	9
1.1.6. Taloudellinen kehitys vuonna 2024 ja arvio tulevasta kehityksestä	10
1.2. Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä ja riskienhallinnasta	17
1.3. Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	22
1.3.1. Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut	22
1.3.2. Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut	24
1.3.3. Tase ja sen tunnusluvut	26
1.4. Kokonaistulot ja menot	30
1.5. Kuntakonsernin toiminta ja talous	31
1.5.1. Konsernin toiminnan ohjaus	31
1.5.2. Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat	31
1.5.3. Konsernitilinpäätös	34
1.5.4. Konsernin tuloslaskelma	34
1.5.5. Konsernin rahoituslaskelma	36
1.5.6. Konsernitase	38
1.6. Kunnanhallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä	42
2. TALOUSARVION TOTEUTUMISVERTAILU	43
2.1. Talousarvion laadinnan tausta	43
2.1.1. Strategian arvot	43
2.1.2. Strategiset painopisteet ja strategiset tavoitteet	43
2.2. Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen	48
2.2.1. Määrärahojen ja tuloarvion toteutuminen	48
2.2.2. Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen toimielimittäin	50
2.3. Lautakuntien toiminta, talous ja tavoitteiden toteutuminen	51
2.3.1. Konsernihallinto	51
2.3.2. Sivistyslautakunta	57
2.3.3. Rakennetun ympäristön lautakunta	72
2.3.4. Tuloslaskelman toteutuminen	78
2.3.5. Investointien toteutuminen	80
2.3.6. Rahoitusosan toteutuminen	85
3. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	86
3.1. Tuloslaskelma	86
3.2. Rahoituslaskelma	87
3.3. Tase	88

3.4. Konsernilaskelmat.....	90
3.4.1. Konsernin tuloslaskelma.....	90
3.4.2. Konsernin rahoituslaskelma.....	91
3.4.3. Konsernin tase.....	92
4. TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT.....	94
4.1. Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	94
4.2. Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	95
4.3. Tuloslaskelman liitetiedot	96
4.4. Tasetta koskevat liitetiedot	98
4.4.1. Taseen vastaavia koskevat liitetiedot.....	98
4.4.2. Taseen vastattavia koskevat liitetiedot.....	100
4.5. Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot.....	102
4.6. Henkilöstöä koskevat ja tilintarkastajan palkkiota koskevat liitetiedot	104
5. TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET JA TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ.....	105
Tilinpäätöksen allekirjoitus.....	105
Tilinpäätösmerkintä.....	105
6. LUETTELOT JA SELVITYKSET.....	106

1. Toimintakertomus

1.1. Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1.1. Kunnanjohtajan katsaus

Taivassalon kunta lähti vuoteen 2024 koko kuntakenttään kohdistuvien suurten epävarmuuksien keskellä. Kunnan taloudellinen pohja oli kuitenkin vahva kohtaamaan haasteita ja voidaan todeta, että kuntamme selviytyi haastavassa kuntataloustilanteesta tilinpäätösvuodesta suhteellisen hyvin. Valtuusto hyväksyi vuoden 2024 talousarviokäsittelyn yhteydessä strategiset ja toiminnalliset tavoitteet. Tavoitteet toteutuivat vuonna 2024 pääosin verrattain hyvin.

Muutoksiin valmistautumista ja uuden kehittämistä

Vuonna 2024 valmistauduttiin koko maakunnassa TE-uudistukseen. Työllisyyspalvelut siirtyivät TE-toimistoilta kunnille 1.1.2025. Taivassalon kunta kuuluu Turun työllisyysalueeseen ja Taivassalon työllisyyspalvelujen vastuukuntana toimii Uudenkaupungin kaupunki. Hyvällä yhteistyöhön perustuvalla valmistelulla pyrittiin osaltaan siihen, että työllisyyskehitystä saadaan parannettua ja myös sitä kautta saadaan positiivista vaikuttavuutta kuntien talouteen.

Toinen merkittävä muutos koskee sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelujen ja rakenteiden uudistusta ja edelleen käynnissä olevaa palveluverkkokeskustelua. Kuntamme viranhaltijat ja päättäjät ovat vuonna 2024 yhteistyössä tehneet ja tekevät edelleen edunvalvontaa mahdollisimman laajojen terveyspalveluiden sekä vanhushpalveluiden säilyttämiseksi kunnassamme. Sote-uudistus toi muutoksia myös kuntamme omaan palvelukenttään muun muassa siten, että vaikka vastuu sote-palveluiden järjestämisestä siirtyi hyvinvointialueille, kuntiin jäi vastuu hyvinvointityöstä sekä lukuisia kunnan ja hyvinvointialueen rajapintatyöstä aiheutuvia tehtäviä. Kunnan viranhaltijat ovat osallistuneet kiitettävästi rajapintayhteistyöhön ja kehittäneet toimintamalleja vastaamaan muutoksesta syntyneisiin tarpeisiin.

Taivassalon oma palvelutuotanto sujui vuonna 2024 hyvin, ja olemme tehneet kehitystyötä ja palvelutarjonnan tarkasteluja voidaksemme jatkossakin tarjota, turvata ja kehittää laadukkaita ja monipuolisia palveluja kaikille kuntalaisille. Vuoden lopulla kiinnitimme aiempaa enemmän huomiota hyvinvointityön kehittämiseen ja edistämiseen sekä liikuntamahdollisuuksien lisäämiseen. Hyvinvoiva väestö on yksi elinvoimaisen kunnan edellytys. Uskomme, että nyt aloitetulla toimilla ja niiden kehittämällä saamme edelleen hyviä tuloksia asukkaidemme aktiivisen toiminnan ja hyvinvoinnin edistämisen saralla ja samalla myös positiivisia vaikutuksia hyte-kertoimen indikaattoreihin.

Yksi merkittävä kehityskohde vuonna 2024 oli talous- ja palkkahallintopalveluiden tulevaisuuden tuottamistavan selvitys. Tavoitteena on saavuttaa nykyistä ketterämpi ja kustannustehokkaampi palvelutapa. Olemme tehneet vuoden verran aktiivista kuntayhteistyötä ja valmistelua selvittääksemme vaihtoehtoja kuntayhteistyöhön kyseisten palvelujen tuottamisessa. Laajan selvitystyön tuloksena Taivassalon kunta perusti alkuvuonna 2025 yhdessä Uudenkaupungin kaupungin kanssa talous- ja palkkahallintopalveluiden tuottamista varten yhtiön. Valmistelussa mukana ja yhtiöön todennäköisesti liittymässä ovat myös Laitilan kaupunki ja Pyhärannan kunta. Yhteistyössä on voimaa -sanonta pätee tähän vuorovaikutteiseen ja ammattitaitoiseen valmistelukokonaisuuteen erinomaisesti.

Onnistumisia, elinvoiman kehittämistä ja työhyvinvointia

Vuonna 2024 onnistuimme hyvin monilla eri osa-alueilla. Yksi merkittävä onnistuminen on kunnan elinvoimatyön kehittäminen. Solmimme helmikuussa 2024 yhdessä yrittäjäyhdistyksen kanssa elinvoimalupauksen, jonka aito ja aktiivinen toteuttaminen on vienyt kuntamme elinvoimatyötä aimo harppauksen eteenpäin. Taivassaloon on vuoden aikana tullut muun muassa kaksi tunnustusta elinvoiman edistämisestä ja yrittäjäyhdistyksen toiminnan onnistumisesta. Järjestimme vuoden aikana useita onnistuneita elinvoima- ja yritystilaisuuksia, teimme laaja-

alaista yhteistyötä kuntien, maakunnan liiton ja yrittäjäyhdistyksen kanssa, teimme yritysvierailuja, yritys yhteistyötä, avasimme kunnan ostolaskudatan, julkaisimme hankintakalenterin ja elinvoimavaliokuntamme kokoontui säännöllisesti. Osallistuimme erilaisiin tapahtumiin, yhtenä tärkeänä tapahtumana matkailun kehittämiseen liittyen Matkamessut.

Kunnan alueiden kehittämistä ja asumis- ja yritysmahdollisuuksien lisäämistä mahdollistaa vuonna 2024 tehty maakauppa, jossa kunta osti maa- ja vesi-alueita seurakunnalta. Talousarviossa hyväksytysti kartoitamme kuluvana vuonna kaavoitusmahdollisuuksia ja käynnistämme kaavoitusta erikseen täsmennettävien alueiden osalta.

Asukkaidemme hyvinvoinnin lisäksi kunnan henkilöstön hyvinvoinnin edistäminen ovat tärkeässä roolissa. Työhyvinvointia edistetään monin eri tavoin: työpaikkaruokailumahdollisuus, kuntosalin käyttö, liikunta- ja kulttuurietu, kattava työterveyshuolto, virkistytymispäivät, koulutusportaalin käyttö. Vuonna 2024 tehdyn työtyytyväisyyskyselyn tulokset olivat hyviä, ja kyselyn pohjalta voimme kehittää työtyytyväisyyttä yhä paremmaksi. Kuntalaisten osallisuutta toteutetaan muiden toimien lisäksi osallistavan budjetoinnin keinoin.

Talouden toteutuminen ja näkymät

Taivassalon kunnan tilikauden tulos oli vuonna 2024 talousarviota reilusti positiivisempi, jäädessä kuitenkin alijäämäiseksi. Tilikauden tulos oli -251 370 euroa, eli 0,3 miljoonaa euroa alkuperäistä talousarviota parempi. Kunnan toiminta oli koko kunnan osalta toimintakatetasolla kustannustehokasta ja myös verotulojen toteuma oli arvioitua parempi.

Toimintatuotot olivat vuonna 2024 1,4 miljoonaa euroa ja ne toteutuivat talousarviota paremmin. Toimintakulut olivat -6,5 miljoonaa euroa ylittäen talousarvion. Toimintakate oli -5,1 miljoonaa euroa, toteutuen hieman talousarviota paremmin. Vuosikate oli vuonna 2024 0,3 miljoonaa euroa. Poistot olivat 0,6 miljoonaa euroa. Vuosikate ei kattanut poistoja. Tilikauden tuloksen ollessa -0,3 miljoonaa euroa, kertyneeksi ylijäämäksi muodostuu 8,4 miljoonaa euroa.

Kunnan lainamäärä väheni vuoden 2024 aikana 0,3 miljoonaa euroa. Lainamäärä vuoden 2024 lopussa oli 6,5 miljoonaa euroa (3 819 euroa/asukas). Konsernin lainakanta oli 6,7 miljoonaa euroa (3 980 euroa/asukas). Investointimenot olivat vuonna 2024 noin 0,7 miljoonaa euroa.

Vuoden 2024 negatiivinen tuloskehitys eri toimialoilla edellyttää reagointia. Vuonna 2025 käymme läpi organisaation rakennetta ja sitä, mikä on resursoinnin ja palvelujen laadukkaan järjestämisen kannalta kokonaisuudessaan järkevää ja tarkoituksenmukaista. Kunnan toiminnoissa tulee panostaa kustannustehokkuuteen ja toimintojen huolelliseen suunnitteluun, jotta talouden suunta saadaan käännettyä kestäväälle, positiiviselle uralle. Toiminnan ja talouden yhteys tulee huomioida ja tehdä tarvittavia sopeuttamistoimia. Tarkastelussa huomioidaan se, että kaikkien henkilöstöryhmien osalta noudatetaan samoja periaatteita oikeudenmukaisuus ja avoimuus huomioiden.

Kiitos vuodesta 2024

Kaunis saaristokuntamme on edelleen hyvissä asemissa kohtaamaan tulevaisuuden haasteet ja mahdollisuudet. Yhteistyö, avoimuus, oikeudenmukaisuus, talouden hallinta, elinvoiman vahvistaminen ja kehitysmuotoisuus keskeisinä teemoina pitäen kaikkien kuntatoimijoiden keskuudessa, luotan, että Taivassalon tulevaisuus on aurinkoinen.

Katsaukseni lopuksi haluan kiittää koko kuntaorganisaatiotamme, viranhaltijoita, työntekijöitä ja luottamushenkilöitä sekä Taivassalon kuntalaisia, yrittäjiä ja yhdistyksiä hyvästä yhteistyöstä, kehitysmuotoisuudesta, kanssaihmisten arvostamisesta, aktiivisuudesta ja avoimesta vuorovaikutuksesta. Yhdessä teemme kunnastamme parhaan kunnan asua ja elää.

Taivassalossa 25.3.2025

Sanna Häkli
kunnanjohtaja

1.1.2. Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Valtuusto

Valtuuston puheenjohtajana toimi Milla Lahdenperä (kok), I varapuheenjohtajana Maarit Salminen (kesk.) ja II varapuheenjohtajana Susanna Merinen (vas).

Valtuusto on pitänyt kahdeksan kokousta.

Valtuuston poliittiset voimasuhteet 31.12.2024 olivat seuraavat:

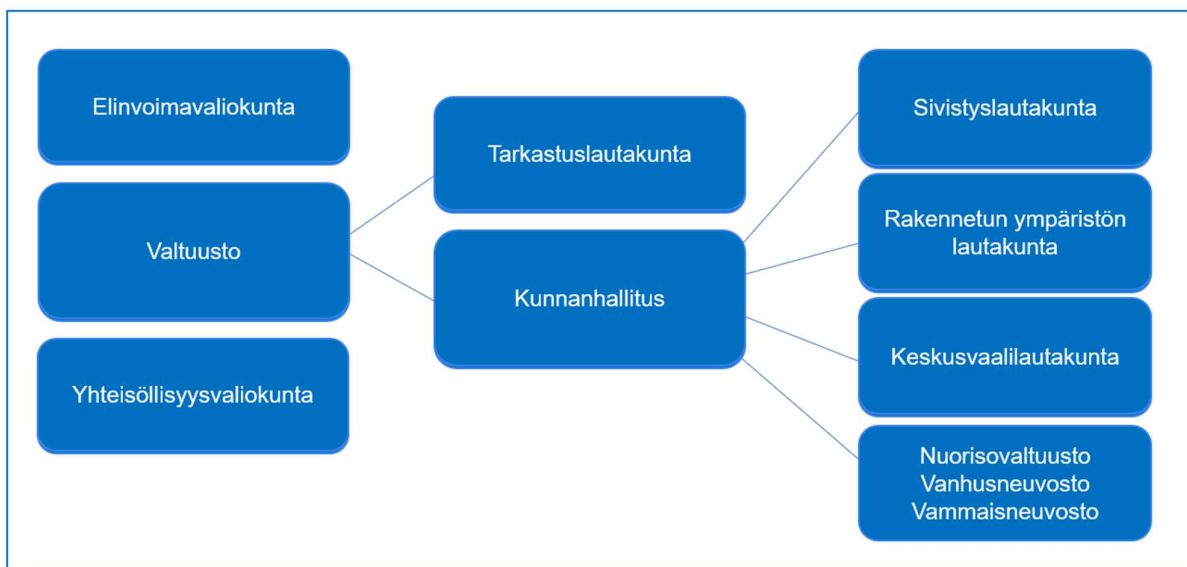
Kesk	8
Kok	6
PS	2
Vas	1

Kunnanhallitus

Kunnanhallituksen puheenjohtajana toimi Niina Anttila (kesk.) ja varapuheenjohtajana Pia Lahtinen (kok). Kunnanhallituksen esittelijänä toimi kunnanjohtaja Sanna Häkli.

Kunnanhallitus piti 16 kokousta.

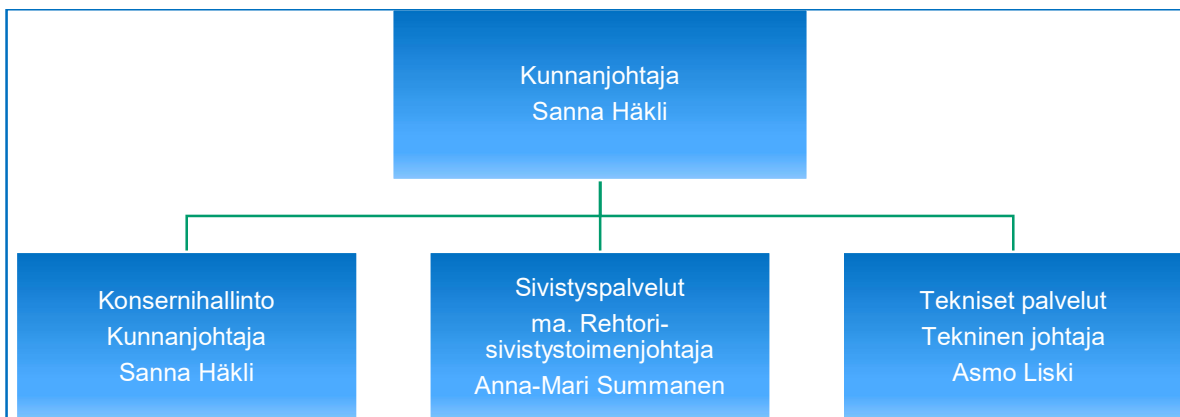
Kunnan luottamushenkilöorganisaatio

Kunnan toimialat ja johtavat viranhaltijat

Kunnan toiminta jakautuu kolmeen toimialaan: konsernihallinto, sivistyspalvelut ja tekniset palvelut. Rehtori-sivistystoimenjohtaja vaihtui vuoden 2024 aikana. Määräaikainen rehtori-sivistystoimenjohtaja aloitti virassaan 18.11.2024.

Kunnan virkamiesjohto 31.12.2024

1.1.3. Henkilöstö

Taivassalon kunnan palveluksessa oli 31.12.2024 67 vakinaista ja 13 määräaikaista henkilöä. Vuoteen 2023 verrattuna vakinaisten määrä kasvoi 7 työntekijällä. Työntekijöiden keski-ikä vuonna 2024 oli 47,55 vuotta ja se nousi 0,60 vuotta edelliseen vuoteen verrattuna.

Henkilötyövuosien määrä oli 78,04 henkilötyövuotta, joka oli 3,00 enemmän kuin vuonna 2023.

Taivassalon kunnan syksyllä 2023 valmistellut ja valtuuston joulukuussa 2023 hyväksymät strategiset painopisteet ja strategiset tavoitteet pohjautuvat Taivassalon arvoihin. Henkilöstön osalta kuntastrategian painopisteet ovat henkilöstön jaksamista tukeva, kannustava ja osallistava kulttuuri, työhyvinvoinnin edistäminen, henkilöstön ja esimiestyön ohjaus ja tukeminen sekä osaamisen kehittämisen mahdollistaminen.

Henkilöstön työterveyshuollosta vastasi vuonna 2024 Mehiläinen Oy. Työterveyshuolto painottuu ennaltaehkäisevään toimintaan.

Taivassalon kunnan henkilöstön hyvinvointia pyritään ylläpitämään ja edistämään eri tavoin, muun muassa tarjoamalla kulttuuri- ja liikuntaetua.

Tarkemmat tiedot henkilöstöstä esitetään henkilöstöraportissa.

1.1.4. Rehtori-sivistystoimenjohtajan katsaus

Vuoden 2024 sivistyspalveluita kuvaavia asioita ovat hanketoiminnat, henkilöstövaihdokset, toiminnan kehittäminen ja tehostaminen, toiminnasta oppiminen, hyvinvointiin panostaminen sekä talousarviomuutokset. Erilaisilla hankkeilla saadaan käyttötalouteen niin sanotusti ”lihaa luiden ympärille”. Hankeavustukset mahdollistavat lisäresurssin sekä uusien toimintatapojen ja käytänteiden kokeilun ja mahdollisesti myöhemmin tapahtuvat vakiinnuttamiset. Vuoden 2024 aikana sivistyspalveluissa oli hankkeita niin varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa kuin hyvinvointi- ja nuorisopalveluissa. Hankkeet työllistävät hakemusten ja raportoinnin osalta varsin paljon, mutta tuo työllistävä vaikutus on hyväksyttävää mahdollisesti saatavien lisäeurojen vuoksi.

Sivistyksen toimialalla oli useita henkilövaihdoksia vuonna 2024. Toimialaa ja Taivassalon yhtenäiskoulun rehtorin virkaa toiminimikkeellä rehtori-sivistystoimenjohtaja reilut kaksi vuotta hoitanut Anna Kaskinen irtisanoutui virastaan siten, että hänen viimeinen työpäivänsä Taivassalon kunnan palveluksessa ajoittui marraskuun 2024 alkuun. Rehtori-sivistystoimenjohtajan virka täytettiin määräajaisesti (31.7.2025 asti) ja osa-aikaisesti (80 %) lokakuussa 2024. Tehtävään valittu Anna-Mari Summanen aloitti määräajaisessa virassa 17.11.2024. Kirjasto- ja kulttuuripalveluista vastaavan viranhaltijan irtisanoutuminen ja uuden määräajaisen viranhaltijan työn aloitus ajoittuivat vuoden 2024 loppuun. Joulukuun 2024 alusta kirjasto- ja kulttuuripalveluista vastaavana viranhaltijana on toiminut Taneli Toppari. Myös hyvinvointi- ja nuorisopalveluvastaavan viranhaltijan osalta on ollut vaihtuvuutta vuoden 2024 aikana. Sivistyksen toimialan henkilöstömäärä on vaihdellut vuoden 2024 aikana. Loppuvuodesta 2024 se oli 53.

Taivassalon sivistystoimi saavutti vuoden 2024 aikana sille asetetut toiminnalliset tavoitteet pääsääntöisesti hyvin. Osa tavoitteista siirtyy toteutettavaksi vuodelle 2025. Sivistyslautakunnan talouteen tehtiin vuoden 2024 aikana kaksi määrärahalisäystä. Ne eivät kuitenkaan riittäneet, vaan muutettujen talousarvioiden jälkeen sivistyspalveluiden toimintakate osoittaa ylitystä 5,87 % (155 866 €). Toimintatuotoissa tavoite ylitettiin pääosin ennakoimattomien hankerahoitusten vuoksi. Toimintakulujen osalta ei pysytty suunnitelluissa tavoitteissa. Ylitystä tapahtui niin henkilöstökustannuksissa, palvelujen ostoissa, aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostossa kuin muissa toimintakuluissa.

Vuosien 2023 ja 2024 aikana on kasvatettu henkilöstöresurssia erityisesti yhtenäiskoulussa. Resurssilla on vastattu oppilaiden alati kasvavaan tuen tarpeeseen. Resurssilisäys on helpottanut hieman opetushenkilöstön kuormitusta. Yhteistyö Varsinais-Suomen hyvinvointialue Varhan organisoiman opiskeluhuollon kanssa toimii hyvin.

Anna-Mari Summanen

rehtori-sivistystoimenjohtaja

Sivistyslautakunnan tilinpäätöskäsittely 11.3.2025 § 10

https://taivassalo-julkaisu.triplancloud.fi/ktwebscr/pk_asil_tweb.htm?bid=2161

1.1.5. Teknisen johtajan katsaus

Vuosi 2024 oli poikkeuksellisen haastava. Suurimmat haasteet koko teknisen toimen johdon töiden tekemiseen ja toimen johtamiseen toivat kahden johtavan työntekijän poissaolot. Heidän sijaistamisensa hoidettiin jakamalla heidän työnsä muille teknisen toimen organisaatiossa toimiville virka- ja toimihenkilöille. Ajoittaisesta resurssipulasta huolimatta saimme hoidettua lakisääteiset velvollisuutemme onnistuneesti.

Merkittävimpiä investointihankkeiden toteutuksia vuoden 2024 aikana olivat päiväkodin keittiömuutostyö, uusien linja-autopysäkkien katosten rakentaminen ja sijoittaminen, Atk-laitteiden hankinta, Yhtenäiskoulun roskakatoksen rakentaminen, moottorikelkan, lanan ja ruohonleikkurin hankinta sekä paloaseman huoltomaalaus.

Urheilukentälle varatusta investointimäärärahasta käytettiin ainoastaan ojien aukaisuun varattu osuus. Loput työt siirrettiin vuodelle 2025.

Joidenkin investointihankkeiden läpiviemisessä oli resurssipulasta johtuvia haasteita ja osa näistä investointihankkeista jouduttiin siirtämään vuoden 2025 investointihankkeiksi.

Suurimmista investointihankkeista, joka ainakin toistaiseksi kariutui, voidaan mainita Hakkenpään uimaranta-alueen kehittäminen, johon kuuluu mm. saunarakennuksen toteuttaminen. Hanke kohtasi poikkeamislupahakuvaiheessa naapuruston vastustuksen ja kunta päättikin jättää asian toistaiseksi odottamaan ranta-alueen mahdollista kaavoitusta. Alkusuunnitteluun käytettiin määrärahaa 4600 euroa.

Päättynyt tilivuosi 2024 antaa kuitenkin uskoa siihen, että tekninen toimiala pystyy jatkossakin suoriutumaan sille asetetuista tehtävistään.

Taivassalon kunnan teknisen toimialan vuoden 2024 tilinpäätös on melko odotuksien mukainen eli muutokset talousarvioon on ollut suurimmalta osalta tiedossa ja niihin on pyritty reagoimaan ja muutenkin valmistautua vuoden aikana.

Uuden toimintakulttuurin ja strategisten valintojen avulla viemme asioita yhdessä eteenpäin ja olemme matkalla kohti parempaa tulevaisuutta.

Ari Eskola

vs. tekninen johtaja

Rakennetun ympäristön lautakunnan tilinpäätöskäsittely 13.3.2025 § 12

https://taivassalo-julkaisu.triplancloud.fi/ktwebscr/pk_asil_tweb.htm?bid=2153

1.1.6. Taloudellinen kehitys vuonna 2024 ja arvio tulevasta kehityksestä

Yleinen taloudellinen tilanne

Valtiovarainministeriön taloudellisen katsauksen mukaan Suomen talous on käännekohdassa, vuoden 2024 aikana talous kasvanut vuoden jokaisella neljänneksellä edellisestä. Inflaatio on talttunut ja korot ovat alentuneet ja niiden odotetaan alenevan vielä nykytasosta. Kotitalouksien ostovoima kasvaa, yritysten kilpailukyky on hyvä ja rakentamisen lasku on pysähtynyt. Lisäksi työikäinen väestö kasvaa, mikä pitkällä aikavälillä vahvistaa työllisyyttä ja tuotantoa, kun talous on siirtynyt taantumasta vahvemman kasvun vaiheeseen.

Taloudellisen katsauksen mukaan kasvun vauhdittamisen tueksi tarvittaisiin vahvempaa uskoa tulevaisuuteen. Vaikka kuluttajien ja elinkeinoelämän luottamus on noussut vuoden aikana, se on silti keskimääräistä heikompaa. Työllisyys on heikentynyt talouden kasvusta huolimatta. Työttömyyden pelko varjostaa kotitalouksia. Ilman vahvaa käännettä ja työn kysynnän kasvua työvoiman kasvu on lisännyt työttömyyttä.

Myös Eurooppaan tämänhetkinen talouden tilanne yskii. Saksan taantuma tuntuu jatkuvan ja euroalueen talouden kasvuennusteet ovat heikentyneet. Geopoliittiset jännitteet ja kauppasodan uhka lisäävät epävarmuutta.

Maailmantalouden näkymät ovat varovaisen positiiviset, mutta merkittävät riskit luovat epävarmuutta. Erityisesti kauppapoliittisten jännitteiden kiristyminen voisi hidastaa kasvua ja kiihdyttää inflaatiota, samalla jarruttaen maailmankaupan odotettua elpymistä.

Vaikka talouskasvu on säilynyt suhteellisen vahvana epävarmuustekijöistä huolimatta, tulevaisuuden kehitys on haasteellinen. Euroalueella talous elpyy inflaation hidastuessa ja reaalityulojen kasvaessa, mutta kasvuympäristö pysyy vaativana. Yhdysvalloissa talouden veto jatkuu yksityisen kulutuksen tukemana, vaikka kasvu hidastuu ennustejaksolla. Kiinassa kasvu hidastuu, vaikka vienti elpyy. Maailmantalouden ennustetaan kasvavan 3,1 prosenttia tänä vuonna, hidastuen prosenttiin vuonna 2025 ja edelleen 2,8 prosenttiin vuonna 2026.

Tilastokeskuksen julkaiseman kansantalouden vuositilinpäiden ennakkotietojen mukaan Suomen bruttokansantuotteen volyymi laski vuonna 2024 0,1 prosenttia. Edellisenä vuonna lasku oli -0,9 prosenttia. Raportin mukaan kotitalouksien säästämisaste kasvoi, samoin myös kotitalouksien palkkasumma kasvoi maltillisesti. Palkkojen kehitystä rajoitti työllisyyden lasku. Työllisyyttä heikensi erityisesti uudisrakentamisen heikko suhdannetilanne. Julkisyhteisöjen alijäämä kasvoi vuonna 2024 lähes 12,5 miljardiin euroon vuonna 2024, eli yli neljä miljardia vuodesta 2023, jolloin alijäämä oli 8,1 miljardia euroa.

Vaihtotase oli vuonna 2024 0,8 miljardia euroa ylijäämäinen. Se parani vuodesta 2023, jolloin vaihtotaseen alijäämä oli -1,4 miljardia euroa. Vaihtotasetta nosti palveluiden nettoviennin kasvu ja tulojen uudelleenjaon taseen vahvistuminen. Palveluiden nettoviennin kasvua selitti erityisesti televiestintä-, tietotekniikka- ja tietopalveluiden vahva kehitys sekä henkisen omaisuuden käytöstä perittyjen maksujen kasvu.

Valtiovarainministeriön arvion mukaan Suomen bruttokansantuote kasvaa vuonna 2025 1,6 prosenttia ja vuosina 2026 ja 2027 1,5 prosenttia. Tulevien vuosien osalta on arvioitu, että jo selvästi hidastunut inflaatio pysyy maltillisena. Veronkorotukset, kuten arvonlisäveron ja tupakkaveron nousut, nostavat kuluttajahintoja ja hidastavat inflaation laskua. Vaikka kyseisten välillisten veromuutosten vaikutus inflaatioon on vuosina 2025–2027 kumulatiivisesti yli prosenttiyksikön, inflaatio säilyy hitaana ollen vuoteen 2027 saakka keskimäärin 1,5 prosenttia. Palveluiden hintojen nousu ylläpitää inflaatiota, mutta muuten hintapaineet ovat varsin maltilliset. Erityisesti energian hintojen lasku ja korkojen aleneminen tukevat inflaation hidastumista.

Lähteet: <https://www.vm.fi>, <https://www.stat.fi>

Kuntien, kuntayhtymien taloudellinen tilanne

Vuoden 2024 julkaistujen kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarvioiden mukaan kuntatalouden tila heikkeni edellisvuodesta.

Tilikauden tulos oli vuonna 2024 1,1 miljardia euroa, eli 0,6 miljardia edellisvuotta vähemmän. Vuoden 2023 tulos oli 1,7 miljardia euroa. Kertaluonteiset erät paransivat vuoden 2024 tulosta. Toimintakulujen kasvu oli odotettua maltillisempaa, ollen 1,6 prosenttia (+300 M€). Toimintatuotot kasvoivat 1,2 prosenttia (alle 100 M€). Toimintakate eli kunnan nettotoimintakulut kasvoivat 1,8 prosenttia (+250 M€). Nettotoimintakulut kuitenkin pienenevät edellisvuoteen verrattuna peräti 130 kunnassa.

Kuntien kunnallisverot laskivat noin 350 miljoonaa euroa, 3,3 prosenttia. Merkittäviä syitä verotulojen laskulle olivat työllisyyden pieneneminen, veroperustemuutokset ja sosiaaliturvaetuksiin (pl. eläkkeet) tehty leikkaukset. Sote-uudistuksen vaikutus näkyy vertailutiedoissa vuoden 2023 osalta, jolloin verotulot olivat verohäntien vuoksi poikkeuksellisen korkeat. Kunnallisvero nosti 88 kuntaa ja lasku 42 kuntaa. Kuntien yhteisöverotulot laskivat noin 300 miljoonaa euroa, -14 prosenttia. Kiinteistöverot kasvoivat noin 150 miljoonaa, 6,7 prosenttia. Valtionosuudet laskuvat noin 200 miljoonaa euroa, -6,6 prosenttia. Kunnat saivat valtionosuuksia yhteensä noin 3,4 miljardia euroa.

Kuntien korkokulut kasvoivat 23 prosenttia ja korkotuotot kasvoivat 10 prosenttia edellisvuodesta, Lainakannan korkokustannus kehittyi maltillisemmin kuin markkinakorot. Korkokulut olivat noin 470 miljoonaa euroa ja korkotuotot noin 300 miljoonaa euroa. Kiinteäkorkoisten lainojen korkotarkistukset tulevat todennäköisesti nostamaan korkokuluja lähivuosina.

Toiminnan ja investointien rahavirralla mitattuna kuntatalous oli alijäämäinen. Negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee, että menoja joudutaan kattamaan joko kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa. Kuntien tulorahoitus ei riittänyt investointeihin. Osa investoinneista jouduttiin kattamaan lainalla. Kuntien ja kuntayhtymien velkamäärä kasvoikin 3,6 prosenttia, eli 720 miljoonaa euroa vuoteen 2023 verrattuna. Kunnat myivät omaisuuttaan noin 700 miljoonalla eurolla, lisäten näin myyntituloja. Tulosta merkittävästi paransivat myös muut kertaerät, n. 300 miljoonaa euroa. Mainittakoon, että yli 70 prosenttia vuoden 2024 tuloksesta syntyi neljässä kaupungissa: Helsinki (335 M€), Tampere (174 M€), Mikkeli (158 M€) ja Espoo (106 M€).

Kuntien lukumäärä vuonna 2024 oli edellisvuoden tapaan 293. Tilikauden tulos oli negatiivinen 80 kunnalla (v. 2023 53). Negatiivisen vuosikatteen kuntia oli 10 (v. 2023 14). Kertyneen alijäämän kuntia oli vuonna 2024 15, eli saman verran kuin edellisvuonna. Kuntalain mukaan kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määrääjassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä.

Lähteet: <https://www.vm.fi>, <https://www.kuntaliitto.fi>, <https://www.stat.fi>

Taivassalon kunnan taloudellinen kehitys

Taivassalon kunnan tulos oli vuonna 2024 talousarviossa arvioitua reilusti positiivisempi, jääden kuitenkin alijäämäiseksi. Tilikauden tulos oli -251 370 euroa.

Vuoden 2024 alkuperäisen talousarvion tulos oli -557 397 euroa ja muutetun talousarvion tulos oli -399 197 euroa. Näin ollen tilikauden tulos muodostui 147 827 euroa arvioitua paremmaksi. Vuosi 2024 sisälsi talousarviossa ennakoinnattomia eriä muun muassa henkilöstökulujen ja palvelujen ostojen osalta sivistyspalveluissa ja teknisissä palveluissa.

Kunnan toiminta oli kokonaisuudessaan toimintakatetasolla kustannustehokasta. Toimintatuotot toteutuivat sekä talousarviota että edellisvuotta paremmin. Sen sijaan toimintakulujen kasvu

etenkin edellisvuoteen verrattuna oli suurta, ja se edellyttää kuluvana vuonna toimintojen ja kustannusten tarkastelua sekä sen pohjalta sopeuttamistoimenpiteitä. Toimintakulut kasvoivat suhteellisen paljon etenkin sivistyspalveluissa, myös teknisen toimen toimintakulut kasvoivat edellisvuoteen verrattuna. Vuonna 2024 taloudellinen toimintaympäristö oli koko maassa haastava. Olemme kuitenkin pystyneet tuottamaan kuntalaisille laadukkaita ja monipuolisia palveluja.

Tilikauden tulos oli noin 392 tuhatta edellisvuoden 2023 tulosta huonompi. Toimintatuotot olivat vuonna 2024 noin 1,4 miljoonaa euroa ja ne toteutuivat noin 90 tuhatta euroa muutettua talousarviota paremmin ja noin 187 tuhatta euroa edellisvuotta paremmin. Toimintakulut olivat noin -6,5 miljoonaa euroa, ylittäen muutetun talousarvion noin 65 tuhannella eurolla. Henkilöstökulut kasvoivat edellisvuodesta 412 tuhatta euroa, ollen noin 286 tuhatta euroa alkuperäistä talousarviota suuremmat. Sivistyspalveluiden henkilöstökulujen ylitys alkuperäiseen talousarvioon nähden oli noin 272 tuhatta euroa ja teknisten palveluiden ylitys noin 55 tuhatta euroa. Konsernipalveluiden henkilöstökulut toteutuivat talousarviota pienempänä. Palvelujen ostojen toteuma oli noin 1,4 miljoonaa euroa ja noin 24 tuhatta euroa edellisvuotta suurempi. Vuoden 2024 toimintakate oli noin -5,1 miljoonaa euroa. Toimintakate toteutui 267 tuhatta euroa edellisvuotta huonommin. Toimintakatetasolla tehtiin -260 tuhannen euron talousarviomuutos, minkä johdosta toimintakate toteutui noin 68 tuhatta muutettua talousarviota paremmin.

Kunnan verotulot olivat tilinpäätösvuonna noin 4,0 miljoonaa euroa, ja ne toteutuivat noin 46 tuhatta euroa muutettua talousarviota paremmin. Kunnallisverotulot olivat noin 2,4 miljoonaa euroa, ja ne toteutuivat noin 48 tuhatta euroa arvioitua paremmin. Yhteisöverotuotot toteutuivat noin 36 tuhatta euroa arvioitua pienempänä, ollen noin 201 tuhatta euroa. Kiinteistöverojen toteuma oli noin 1,4 miljoonaa euroa, eli noin 35 tuhatta euroa talousarviossa arvioitua enemmän. Taivassalon kunnan valtionosuudet olivat tilinpäätösvuonna noin 1,6 miljoonaa euroa ja ne toteutuivat hieman talousarviossa arvioitua paremmin.

Rahoitustuotot ja -kulut toteutuivat kokonaisuudessaan muutettua talousarviota positiivisemmin. Poistojen määrä oli noin -572 tuhatta euroa, mikä on noin 12 tuhatta euroa arvioitua enemmän.

Kunnan vuosikate oli vuonna 2024 positiivinen, ollen noin 320 tuhatta euroa miljoonaa euroa eli noin 405 tuhatta euroa edellisvuotta vähemmän. Kunnan poistot olivat noin -572 tuhatta euroa. Vuosikate ei kattanut poistoja. Tunnusluku "vuosikate/poistot, %" oli vuonna 2024 56 prosenttia.

Tilikauden tuloksen ollessa -251 370 euroa kunnan kertyneeksi ylijäämäksi muodostuu noin 8,4 miljoonaa euroa.

Kunnan lainamäärä väheni vuoden 2024 aikana 292 tuhatta euroa. Lainamäärä vuoden 2024 lopussa oli 6,5 miljoonaa euroa ja 3 816 euroa/asukas. Konsernin lainakanta oli 6,7 miljoonaa euroa eli noin 318 tuhatta vähemmän kuin vuonna 2023. Konsernin lainakanta asukasta kohden oli 3 980 euroa/asukas.

Investoinnit toteutuivat kokonaisuudessaan talousarviota pienempänä. Investointimenot olivat vuonna 2024 noin 717 tuhatta euroa. Taivassalon kunnalla ei itsellään ole lähivuosina suunnitelmissa valtavan suuria yksittäisiä investointeja. Kuntakonsernin osalta jätevesien johtamiseen liittyvä investointitarve tulee kuitenkin lähivuosina lisäämään kuntakonsernin investointimäärää, mikä lisää koko kuntakonsernin lainamäärää.

Kunnan asukasluku 31.12.2024 oli ennakkotietojen mukaan 1 690 asukasta, joten asukasmäärä laski 11 asukkaalla edellisvuodesta.

Vuoden 2025 ja tulevien vuosien toimet talouden kääntämiseksi positiiviselle uralle

Kuntatalousanalyttikkojen mukaan kuntien sopeutuspaineet voivat tulevien vuosien aikana olla jopa 10-15 prosenttia toimintakatteesta. Kuntien tuleekin pohtia mahdollisia sopeutuskeinoja. Useat kunnat ovat kuluneena vuonna tehneet tai aloittaneet sopeuttamis- ja säästöohjelmien

laadintaa. Se on tilinpäätöksen 2024 perusteella tarpeellista myös Taivassalon osalta, jotta kustannusylitysten syyt saadaan selvitettyä ja niihin reagoitua.

Vuoden 2024 alijäämäisen tuloksen ja olemassa olevan yleisen kuntatalouden haasteiden vuoksi toiminnan ja talouden yhtäaikaista ja tarkkaa analysointia tulee jatkaa, jotta voimme reagoida muun muassa valtakunnallisten toiminnallisten muutosten aiheuttamiin haasteisiin. Vuoden 2025 talousarvion tulos on noin -0,5 miljoonaa euroa alijäämäinen. Vuosikate ei kata poistoja taloussuunnitelmakaudella ja positiiviseen tulokseen pääseminen taloussuunnitelmavuosina tulee olemaan haastavaa ja edellyttämään sopeutustoimia. Kuntatalouden kohdatessa suuria toiminnallisia ja taloudellisia haasteita tulevina vuosina, on erittäin tärkeää analysoida kunnan talouden tilaa sekä reagoida ajantasaisesti. Toimialojen kustannustason tulee pysyä talousarvion mukaisena tai positiivisempana. Tämä edellyttää toimialajohtajilta ja esihenkilöiltä jämäkkyyttä sekä toiminnan ja talouden ajantasaista seurantaa ja mahdollisiin ylityksiin reagoimista.

Kunnan toimielinten tulee hallintosäännön mukaan seurata talousarvion toteutumista. Talousarvion 2024 täytäntöönpano-ohjeen mukaisesti talousarvion kuukausikohtaista toteutumista seurataan toimielimissä. Tilivelvolliset ovat vastuussa vastuualueidensa taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta. Vastuualueen toiminnassa tulee noudattaa hyväksyttyä talousarviota ja käyttösuunnitelmaa sekä niihin liittyviä tavoitteita. Toimintaa ja taloutta tulee sopeuttaa siten, että asetetut tavoitteet on mahdollista saavuttaa. Kunnanhallitus seuraa koko kunnan sekä myös lautakuntien talouden toteutumista kvartaaleittain. Toimialoilta pyydettiin syksyn 2024 kvartaaliraportoinnin perusteella säästötoimenpiteitä loppuvuodelle, jotta kustannukset pysyisivät talousarviossa.

Syntyvyyden laskuun perustuvat väestöennusteet ovat muuttaneet ja muuttavat kuntien varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palvelutarpeiden ja -tarjonnan kehittymisnäkömiä. Tilastotietojen mukaan peruskoulussa olevin lasten määrä vähenee historiallisen paljon vuoteen 2030 mennessä, ja esimerkiksi 118 kunnassa syntyy alle yksi koululuokallinen (alle 25 oppilaan ryhmä) lapsia. Valtaosa kunnista pohtiikin muutoksia päiväkotij- ja kouluverkkoonsa.

Kokonaisuudessa suositellaan huomioitavaksi lasten määrän vaikutus opetusryhmiin, opettajamääriin, ohjaajiin ja avustajiin, ravintopalveluihin, työllisyyteen, verotuloihin ja tyhjentyvien rakennusten jatkokäytön tarkasteluun. Analyttikoiden esityksissä tuodaan esille myös kuntien välisen yhteistyön hyödyntämisen mahdollisuudet ja vaikutukset. Myös Taivassalon peruskouluikäisten lasten määrän on arvioitu vähenevän.

Ylipäätään kuntien tulisi tarkastella koko kunnan palvelutarjonnan tasoa, sekä sen myötä henkilöresursointia eri toimialoilla, jotta resurssit kohdistuvat oikein ja tarkoituksenmukaisesti kuntien lakisääteisten sekä kuntalaisten palvelutarjonnan varmistaviin toimintoihin, mutta siten, että samaan aikaan ei olisi joissain palveluissa ylliresursointia.

Talousarviovuonna käymme läpi organisaation rakennetta sekä sitä, mikä ylipäätään on toimintojen resursoinnin ja palvelujen laadukkaan järjestämisen kannalta kokonaisuudessaan järkevää. Tarkastelussa on mukana organisaatio- ja toimialatasoinen tarkastelu sekä muun muassa eläköitymisten ja muiden luonnollisten muutosten yhteydessä tehtävänkuvien sisältöjen tarkastelu ja mahdolliset tehtävien uudelleen määrittelyt, mikäli se on kunnalle tulleiden uusien tehtävien ja ylipäätään toimintojen resursoinnin ja palvelujen laadukkaan järjestämisen kannalta kokonaisuudessaan järkevää ja tarkoituksenmukaista.

Kunnalta ja kuntakonsernilta edellytetään tulevina vuosina tarkkaa toiminnan ja talouden tarkastelua ja ajantasaista reagointia. Kumulatiivisesta ylijäämästä huolimatta kunnan toiminnoissa tulee panostaa kustannustehokkuuteen ja toimintojen huolelliseen suunnitteluun, jotta talouden suunta saadaan käännettyä kestäväälle, positiiviselle uralle. Toiminnan ja talouden yhteys tulee huomioida ja tehdä tarvittavia sopeuttamistoimia, jotta merkittävät alijäämät voidaan tulevina vuosina välttää. Sopeuttamistoimet tulevat sisältämään sekä tulojen lisäyksiä että kulujen vähennystä.

Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Talous- ja tuloperusteiden muutokset

Taivassalon valtuusto päätti vuoden 2024 veroprosenteista 6.11.2023 § 16 ja § 17.

Lautakuntien tiinpäätöksissä kuvataan merkittävimmät lautakuntakohtaiset talous- ja tuloperusteiden muutokset.

Olennaiset organisaatiomuutokset

Kunnan ylimmässä johdossa tapahtui vuoden 2024 aikana viranhaltijamuutos. Rehtori-sivistystoimenjohtaja vaihtui vuoden 2024 aikana. Määräaikainen rehtori-sivistystoimenjohtaja aloitti virassaan 18.11.2024.

Merkittävimmät ja olennaiset muutokset tilinpäätösvoiton talousarvioon

Valtuusto on päättänyt muutoksista vuoden 2024 talousarvioon seuraavasti:

KV 16.4.2024 § 10 Talousarviomuutos vuoden 2024 talousarvion investointiosaan
Nimikemuutos seuraavasti: 9000 Maa-alueiden hankinta -> 9000 Maa- ja vesialueiden sekä rakennusten hankinta
Lisämääräraha kyseiselle investointihankkeelle 9000 Maa- ja vesialueiden sekä rakennusten hankinta 549 000 euroa.

KV 8.5.2024 § 13 Lisämääräraha sivistyslautakunnan vuoden 2024 talousarvioon
23 000 euron lisämääräraha sivistyslautakunnan vuoden 2024 talousarvioon (10 000e varhaiskasvatuksen lastenhoitajan palkkaamiseen ja 13 000e henkilökohtaisen avustajan palkkaamiseen), kirj. 28 000

KV 2.12.2024 § 35 Talousarviomuutokset vuoden 2024 talousarvioon

Konsernihallinto/Kunnanhallitus:

-Toimintatuotot +117 600 eur (Myyntituotot +43 300 eur, Maksutuotot +5 000 eur, Tuet ja avustukset +26 100 eur, Muut toimintatuotot 43 200 eur)

Sivistyspalvelut/Sivistyslautakunta:

-Toimintatuotot +184 900 eur (Myyntituotot +55 000 eur, Tuet ja avustukset +126 000 eur, Muut toimintatuotot +3 900 eur)

-Toimintakulut -232 000 eur (Palkat ja palkkiot -200 000 eur, Palvelujen ostot -41 000 eur, Aineet ja tarvikkeet -31 000 eur, Avustukset +40 000 eur)

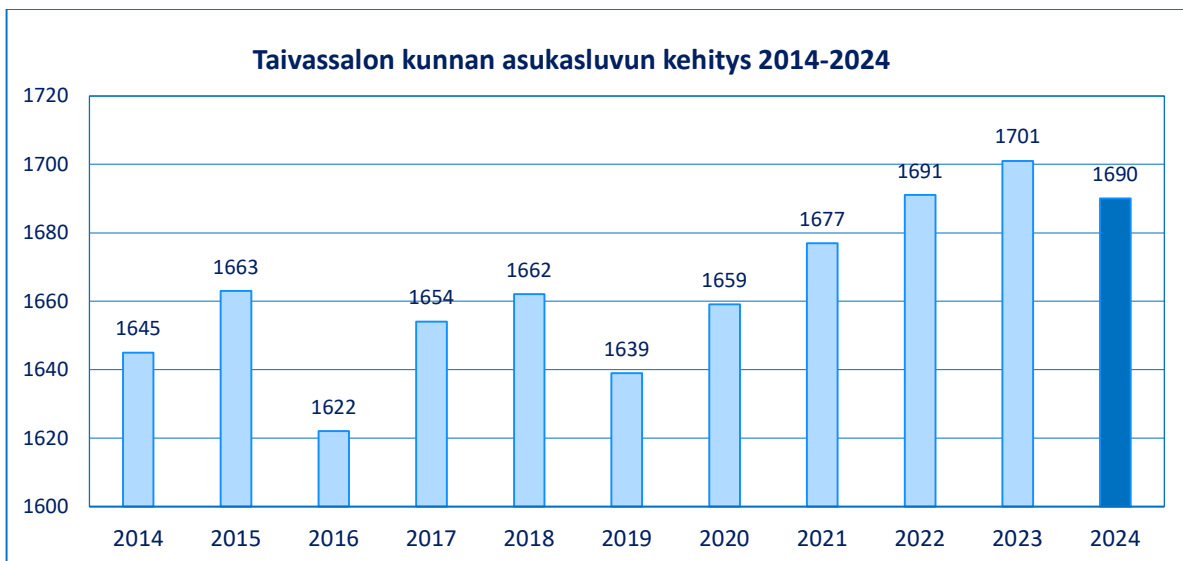
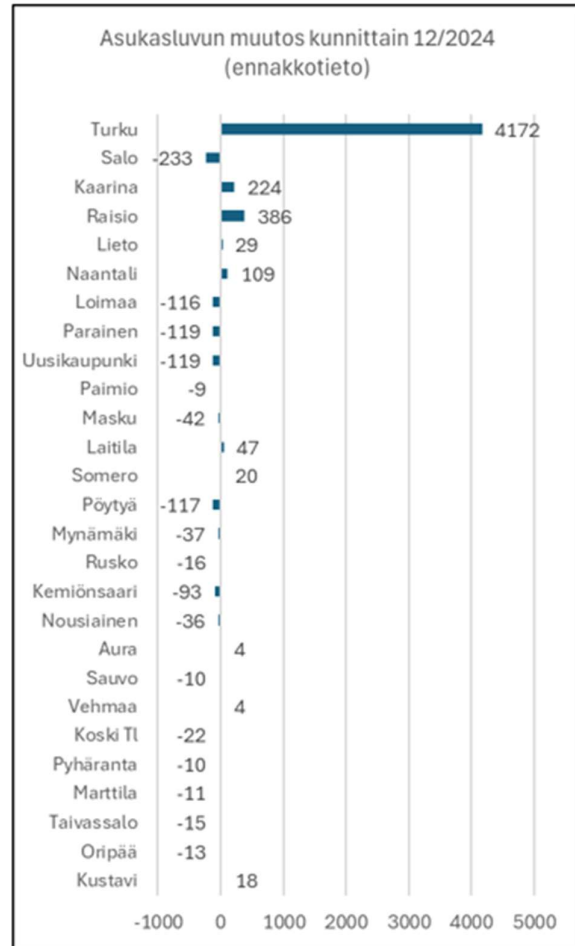
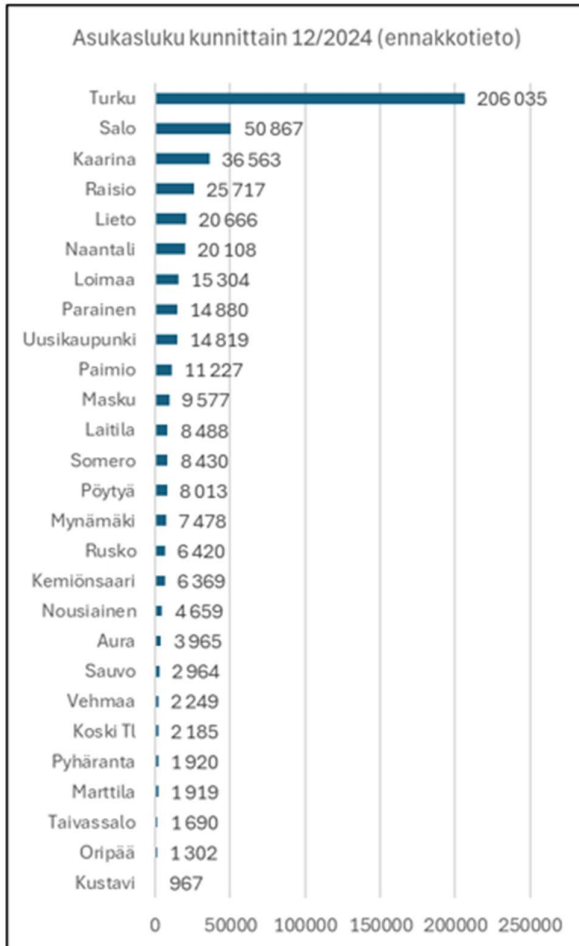
Verotulojen vähennys: -18 300 euroa (Kunnan tulovero -22 930, Yhteisövero -17 060, Kiinteistövero +21 690 euroa)

Valtionosuuksien lisäys: +134 000 euroa (Kohdistus oikeille erille tehdään viranhaltijoiden toimesta.)

Poistojen kohdistus toimialojen kesken (nettovaikutus +/- 0): 6 000 eur (Kohdistus konsernihallinto/sivistyslautakunta tehdään viranhaltijoiden toimesta.)

Väestö

Taivassalon kunnan asukasluku vuoden 2024 lopussa oli 1690 (ennakkotieto). Asukasmäärä laski 15 asukkaalla. Varsinais-Suomen kunnista asukasluku kasvoi 10 kunnassa ja laski 17 kunnassa.

(Lähde: <https://www.stat.fi>, 12.3.2024)

Työllisyyskehitys

Maailman tämänhetkinen tilanne vaikuttaa laajalti koko Suomen elinkeinoelämään ja työllisyystilanteeseen. Työ- ja elinkeinoministeriön ja TE-palveluiden joulukuun 2024 työllisyyskatsauksen mukaan Varsinais-Suomen työttömyys oli vuoden lopussa reilussa trendinomaisessa kasvussa. Taivassalon työttömyysprosentti oli vuoden 2024 lopussa 12,0 prosenttia (vuoden 2023 lopussa 10,8 prosenttia). Koko Varsinais-Suomen työttömyysprosentti vuoden 2024 lopussa oli 11,5 prosenttia (vuoden 2023 lopussa 10,3 prosenttia).

Työttömien työnhakijoiden määrä oli pienempi kuin vuotta aiemmin kolmessa Varsinais-Suomen kunnassa, 24 kunnassa se oli sitä suurempi. Varsinais-Suomen kuntien väliset erot työttömyydessä työttömyydessä olivat merkittäviä. Korkein työttömyysprosentti oli Turun kaupungissa (14,8 prosenttia) ja matalin Ruskolla (5,5 prosenttia). Koko maan tasoon (12,0 prosenttia) verrattuna työttömyysaste oli alempi 25 Varsinais-Suomen kunnassa.

(Lähteet: Elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus ja TE-palvelut, Työllisyyskatsaus, Joulukuu 2024, Varsinais-Suomi; Elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus ja TE-palvelut, Työllisyyskatsaus, Joulukuu 2023, Varsinais-Suomi)

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Kunnassa on käytössä kunnanhallituksen hyväksymä riskienhallinnan toimintaohje ja riskianalyysi, joilla pyritään saavuttamaan organisaatiolle tavoiteltu turvallisuustaso pienimmillä mahdollisilla kokonaismenetyksillä. Riskianalyysi sisältää tarkastelun seuraavista olennaisista riskiluokista: toiminta-, henkilö-, tieto- ja tietojärjestelmien, sopimus- ja vastuu-, yhteiskunnan, talous-, ympäristöriskit ja omaisuuden vahinkoriskit. Perustoiminnan riskianalyyseissä ei ole havaittu mitään suurta tai poikkeavaa negatiivista muutosta edelliseen vuoteen verrattuna.

Tämänhetkinen maailmantilanne vaikuttaa myös Taivassaloon. Varautumiseen liittyvää ohjeistusta ja varautumistoimia on käyty läpi. Yksi talouteen liittyvä epävarmuustekijä liittyy työllisyyteen ja sitä kautta kuntalaisten hyvinvointiin ja myös kunnan talouteen muun muassa verotulokertymän kautta. Myös työllisyysalueen toiminnan ja työllisyydenhoidosta aiheutuvien kustannusten kehittyminen on yksi epävarmuustekijä. Lisäksi kunnan talouden osalta mainittavaa on valtionosuuksien määrän mahdolliset muutokset tulevaisuudessa. Mainittavaa on myös mahdollisesta lainamäärän kasvusta johtuva korkoriski, joka ei kuitenkaan lainamäärän tämänhetkellä tasolla sekä kiinteiden korkojen vuoksi tule vaikuttamaan merkittävästi taloudelliseen tilanteeseen merkittävän negatiivisesti seuraavien parin vuoden aikana.

Huomionarvoista talouden näkökulmasta on myös maailmassa käynnissä olevien sotien heijastevaikutukset talous- ja energiavaikutusten kautta kaikkien talouteen.

Kuntaliitto on korostanut, kuinka kuntien talous on entistä riippuvaisempi myös yleisestä talous-, työllisyys- ja verotulokehityksestä. Myös kuntakonsernien talouden merkitys korostuu.

Taivassalon kunnanhallitus teki 16.12.2024 § 166 päätöksen kunnan osallistumiesta USO-verkostoon vuosina 2025-2026. Verkostotyön puitteissa kunnan toiminnoista tehdään taloudellinen tilanneanalyysi, jonka pohjalta voidaan syvällisemmin tarkastella toimintojen ja kustannusten yhteyttä.

Ympäristötekijät ja kestävä kehitys

Ympäristönsuojelun viranomaistehtävistä, lupa- ja valvontamenettelyistä sekä ympäristön tilan seurannasta ja ympäristön kunnostamisesta on vastannut lupa- ja ympäristölautakunta, joka toimii Uudenkaupungin kaupungin organisaatiossa. Yllättäviin ympäristövahinkoihin tai laajempiin tutkimuksiin ei ole talousarviossa varauduttu, eikä sellaisista ole ilmoitettu.

1.2. Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä ja riskienhallinnasta

Kuntalain 14 §:n mukaan sisäinen valvonta on osa kunnan johtamisjärjestelmää. Se on johdon ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Sisäinen valvonta on itsearviointia. Valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, riskienhallintaa ja toiminnan tuloksellisuuden arviointia. Riskienhallinta kuuluu keskeisenä osana sisäiseen valvontaan ja se on mainittu kuntalaissa erikseen.

Kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä selkoa, miten sisäinen valvonta ja siihen sisältyvä riskienhallinta on kunnassa järjestetty, onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja miten sisäistä valvontaa on tarkoitus kehittää voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella. Tätä tarkoitusta varten kunnanhallituksen tulee esittää toimintakertomuksessa selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä. Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa, ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan, ja että omaisuus ja voimavarat turvataan. Sisäisen valvonnan järjestämisestä vastaa kunnanhallitus. Lisäksi kaikki ne toimielimet ja viranhaltijat, joille on annettu toimivaltaa kunnan varojen käytössä ja jotka toimivat viranomaisina, vastaavat sisäisen valvonnan toteuttamisesta.

Kuntalain 14 §:ssä säädetään valtuuston tehtävistä. Valtuuston tulee päättää muun muassa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Sisäistä valvontaa suoritetaan erilaisten raportointikäytäntöjen ja työruutiinien kautta sekä normaalien johtamiskäytäntöjen osana. Johto seuraa esimerkiksi määrärahojen käyttöä, erilaisten rakentamis- ja muiden suunnitelmien laadintaa ja päätösten toimeenpanoa. Kvartaaliraportit menevät valtuustolle tiedoksi. Kunnanhallitus ja lautakunnat seuraavat toiminnan ja talouden tilannetta säännöllisesti.

Kunnan vakuutukset on kilpailutettu, minkä yhteydessä on samalla pyritty varmistamaan vakuutusturvan olevan tarkoituksenmukaisella tasolla.

Taivassalon kunnan hallintosäännön luku 10 sisältää määräykset kunnanhallituksen, lautakuntien sekä viranhaltijoiden ja esihenkilöiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävistä. Hallintosäännössä on myös määräykset sisäisen tarkastuksen tehtävistä.

Kuntakonserniin kuuluu kuntayhtymien lisäksi kolme kunnan määräysvallassa olevaa osakeyhtiötä, joille on annettu konserniohje. Hallintosäännössä ja konserniohjeessa on määritelty kunnan näkemys siitä, miten yhtiön sisäinen valvonta ja riskienhallinta tulee järjestää.

Kokonaisvaltainen riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa, jonka tavoitteena on varmistaa asetettujen tavoitteiden saavuttaminen. Riskienhallinta kytketään organisaation strategiaan, toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin. Riskienhallinnan avulla tunnistetaan kunnan toimintaan mahdollisesti vaikuttavat tapahtumat ja saatetaan tapahtumien riskit organisaation hyväksymälle tasolle. Riskienhallinnan tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus organisaation tavoitteiden saavuttamisesta, parantaa raportoinnin luotettavuutta, varmentaa lakien ja ohjeiden noudattamista sekä turvata voimavarojen kohdentamista.

Riskit jaotellaan strategiaan riskeihin, taloudellisiin riskeihin, toiminnallisiin riskeihin ja vahinkoriskeihin. Strategiset riskit uhkaavat kunnan tavoitteiden ja strategian toteuttamista vaarantaen toiminnan edellytykset ja vision toteutumisen. Riskit liittyvät keskeisesti strategian toteuttamisen mahdollisuuksiin ja etenkin ulkoisen toimintaympäristön muutoksiin. Taloudelliset riskit liittyvät sisäisiin tai ulkoisiin taloudellisiin tekijöihin, sijoituksiin, rahoitukseen sekä rahoitusmarkkinoihin. Toiminnalliset riskit liittyvät palvelujen jatkuvuuteen ja riippuvuuksiin, henkilöstön toimintaan ja osaamiseen, organisaation sisäisiin prosesseihin sekä asiakasprosesseihin, palvelun epäonnistumiseen, tietojärjestelmiin, sopimuksiin sekä myös väärinkäytöksiin ja muuhun lainvastaiseen toimintaan. Vahinkoriskit ovat usein seurausta odottamattomista ja äkillisistä, monesti vakuuttamiskelpoisista, tapahtumista, joista voi seurata onnettomuus, rikkoontuminen tai vahingonkorvausvelvollisuus.

Talousarviossa 2024 on esitetty riskejä ja niiden hallintakeinoja sekä hallintakeinojen toteuma:

Strategiset riskit

Riski ja sen merkittävyys	Hallintakeinot TA2024	TOTEUMA TP2024
Kunnan ja asumisen vetovoiman riittävyys Merkittävyys: suuri	Riskinä on kunnan hidas tai negatiivinen väestönlasku. Syntyvyys laskee ja kuolleisuus nousee, eli syntyneiden enemmistö pienenee. Kunta kärsii muutostappiosta. Hallintakeinoina ovat muun muassa kunnan vetovoimaisuuden lisääminen, kunnan imagon vahvistaminen, perheystävällisten palveluiden kehittäminen ja markkinointi, asumisen ja elämisen ratkaisujen monimuotoisuus, työpaikkojen luominen sekä hyvät ja monipuoliset palvelut. Tietoisella elinvoiman, vetovoiman ja pitovoiman vahvistamiseen tähtäävällä työllä, uusilla kehitysideoilla ja niiden toteuttamisella, aktiivisella ja positiivisella markkinoinnilla ja viestinnällä on mahdollisuus lisätä kunnan ja asumisen vetovoimaa sekä sitä kautta hallita kyseistä strategista riskiä.	Taivassalon vetovoimatekijöitä on pyritty vahvistamaan vuonna 2024 ja työtä jatketaan edelleen. Kunnan imago on vahvistettu ja palvelujen monipuolisuutta on pyritty lisäämään ja tuomaan esille viestinnän eri keinoin. Kunnan toiminnassa pyritään positiivisuuteen ja hyvän esiintuomiseen. Lisäksi yhteistyötä sekä kuntalaisten, yritysten että muiden kuntien kanssa on lisätty ja vahvistetaan edelleen. Kunnan hyvä maine on ollut esillä maakunnassa vuoden mittaan.
Kuntalaisten odotuksiin vastaaminen, tavoitteiden toteutuminen strategisten arvojen ja tavoitteiden mukaisesti resurssien mahdollistamissa rajoissa Merkittävyys: kohtalainen	Riskinä on, että kuntalaisten odotukset kunnan toimintaa ja palveluita kohtaan ovat ristiriidassa kunnan resurssien mahdollistaman toiminnan ja palveluiden kanssa. Kunnan kaikkien edustajien, sekä kunnan työntekijöiden että luottamushenkilöiden, on pystyttävä lunastamaan tehdyt lupaukset. Puheiden, toiminnan ja viestinnän tulee noudattaa kunnan arvojen mukaista toimintamallia sekä noudattaa pyrkimystä yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Kaunis käytös, yhteistyö ja kunnan kehittäminen ovat toiminnan kannalta erittäin merkityksellisiä ja niiden avulla saamme vietyä toiminnan kulttuurimuutosta eteenpäin. Tämä edellyttää hyvää johtamista, riittäviä ja oikein kohdistettuja resursseja sekä muutoksen määrätietoista läpivientiä. Myös tavoitteiden ja resurssien on oltava tasapainossa. On huolehdittava, että kaikki positiiviset asiat tulevat viestittyä. Jokaisen tulee tiedostaa oma mainelähtetänsä roolinsa – olemme sitä kaikki omissa verkostoissamme.	Strategisten tavoitteiden sekä kunnan arvojen jalkauttamistyötä on pyritty jatkamaan eri puolilla, sekä kunnan viranhaltijoiden ja työntekijöiden että luottamushenkilöiden taholla. Yhteistyön ja kauniin käytöksen merkitystä korostetaan edelleen ja toivotaan, että kaikki sitoutuisivat niihin. Kunnan johtamisprosesseja nykyaikaistetaan ottamalla käyttöön uusia johtamistapoja sekä jalkauttamalla uutta toimintakulttuuria. Toiveena on saattaa kaikkien tietoon, että muutos ei tapahdu itsestään ja muutosvastaisuutta voi ilmetä. Silti kannattaa luottaa siihen, että muutos tuo mukanaan usein hyvää. Positiivisuutta kannattaa vaalia, vaikka se ei olisikaan vielä kaikkien mieleen.

Toiminnalliset riskit

Riski ja sen merkittävyys	Hallintakeinot TA2024	TOTEUMA TP2024
Kyberturvallisuusuhkien kasvaminen, jatkuvuudenhallinta ja tietoliikennehäiriöt Merkittävyys: suuri	Riskien hallitsemiseksi on vahvistettu osaamista sekä vastuutettu tehtäviä tietoturvaan ja kyberturvallisuuteen liittyen, jatkuvuudenhallinnan edellytyksistä huolehtimiseen ja varautumiseen. Kunnan sopimuksissa kiinnitetään huomiota jatkuvuuden hallintakeinoihin.	Kunnan tietoturvaan on tehty panostuksia ja sopimushallintaan on kiinnitetty huomiota.

Hajanainen kehittäminen ja toimintatavat ottaen huomioon rajalliset resurssit Merkittävyys: kohtalainen	Kehittämisen toimintamallien uudistaminen ja käyttöönotto. Toimintatapojen uudistaminen. Tavoitteiden ja tekemisen priorisointi. Kehittämistä voidaan tehdä resurssien rajoissa.	Uusia toimintamalleja on otettu käyttöön ja uutta toimintakulttuuria jalkautetaan edelleen organisaatioon.
Henkilöstön osaamisen kehittäminen ja uudistumiskyky, työhyvinvointi ja jaksaminen Merkittävyys: suuri	Uudistumiskyvyn ja tavoitteiden saavuttaminen, hyvä johtaminen ja henkilöstön osaamisesta huolehtiminen. Muutostilanteissa osallisuuden ja yhteisöllisyyden varmistaminen ja yhteiskehittäminen. Esimiesten ja henkilöstön kouluttaminen. Yhteisöllinen työskentely ja hyvä viestintä mahdollistaa ennakointia ja muutokseen varautumista. Riittävä resursointi ja resurssien oikein kohdistaminen. Kyseisen riskin hallinta edellyttää lisäresursointia.	Yhteistyötä on lisätty ja sisäistä viestintää tehostettu ja tehostetaan myös jatkossa. Johtaminen ja esihenkilöt ovat saaneet Taivassalossa kiitosta. Tiedonkulkua on parantunut ja työhyvinvointikyselyssä on tullut hyviä tuloksia. Kunnassa on otettu käyttöön koulutusportaali. Viestintää tehdään eri toimialoilla. Työsuojelutoimintaa on tehostettu. Toimialajohtaja vastaa toimialansa työsuojelusta.
Avainhenkilöriskit Merkittävyys: suuri	Jossain toiminnan jatkuvuuden kannalta merkittävässä palveluissa on minimimitoitus henkilöstössä ja tietyissä avaintoiminnoissa ei ole varahenkilöä. Varautumisen ja riskienhallinnan varmistamiseksi hallinnollisten prosessien sekä henkilöstön hyvinvoinnin ja henkilöstön jaksamisen sekä esimiesten riittävän tuen varmistamiseen tulee varata riittävästi resursseja. Kyseisen riskin hallinta edellyttää tietyissä toiminnoissa lisäresursointia.	Vuoden 2024 aikana ilmeni, että resurssit eivät kohdistu tarkoituksenmukaisesti kunnan sisällä. Toisaalla on toimintoja yliresursoitu, kun taas osassa toiminnoista on resurssivajetta. Vuoden 2025 aikana tehdään kartoitusta toimintojen ja resurssien osalta, jotta toimintoja saada resursoitua tarkoituksenmukaisesti.

Taloudelliset riskit

Riski ja sen merkittävyys	Hallintakeinot TA2024	TOTEUMA TP2024
Velkataakka ja investoinnit Merkittävyys: suuri	Taivassalon kunta pyrkii investoimaan maltillisesti suunnitelmakaudella. Konsernin osalta tarvittavat mahdolliset investoinnit lisäävät velkataakkaa ja täten vaikuttavat kunnan ja kuntakonsernin taloudelliseen tilanteeseen. Rakentamishankkeiden priorisointi ja aikataulutus sekä vaihtoehtoiset toteutus- ja rahoitustavat tulee tarkastella tapauskohtaisesti. Infrahankkeiden osalta tulee tehdä priorisointeja siten, että asumisen mahdollisuuksien lisääminen lähivuosina sekä jo olemassa olevien kaavoitettujen alueiden houkuttelevuutta on mahdollista lisätä jo tulevana talousarviovuonna.	Kunnan velkamäärä pieneni vuonna 2024. Vuoden 2025 aikana tehdään päätös siirtoviemäri ratkaisusta. Projektin toteuttaminen tulee lisäämään konsernin velkamäärää tulevina vuosina. Korkoriskiä pyritään hallitsemaan lainatarjousten korkovaihtoehtojen vertailulla ja tarkalla analyysillä.
Verorahoituksen muutokset Merkittävyys: suuri	Kunnan taloudellisen toimintaympäristön riskit liittyvät keskeisesti verorahoituksen muutoksiin sekä käynnissä olevaan koko kuntakenttään vaikuttavaan rahoitusjärjestelmä uudistukseen. Suurin osa kunnan tulopohjasta perustuu verotuloihin ja valtionosuuksiin. Hallintakeinoina ovat osaltaan kunnan vetovoimasta, pitovoimasta, väestönkasvusta ja yritysten toimintaedellytyksistä huolehtiminen.	Kunnan vetovoimatekijöitä vahvistetaan koko ajan ja kunnan imago on noussut. Kunta pyrkii mahdollisuuksien mukaan mahdollistamaan yritysten toimintamahdollisuuksia, jotta työpaikkojen määrä olisi tarvittavalla tasolla.

Maailman tämänhetkinen epävarmuus ja sodat	Maailman tämänhetkinen epävarmuus vaikuttaa monella tapaa, esimerkiksi hintatason nousuun, työllisyystilanteeseen ja verotuloihin.	Maailman epävarmuuden vaikutukset näkyvät valtakunnallisesti muun muassa materiaalien hintojen muutoksina ja väestöliikkeenä. Taivassalon kunnan näkökulmasta tätä ei ole vielä nähty kunnan talouteen merkittävästi vaikuttavana tekijänä, vaan on pyritty tehostamaan toimintaa ja tekemään hankintoja tarkoituksenmukaisella tavalla.
Merkittävyys: suuri	Ajantasainen tiedon hankinta ja äkillisiin muutoksiin varautuminen ovat avainasemassa.	

Vahinkoriskit

Riski ja sen merkittävyys	Hallintakeinot TA2024	TOTEUMA TP2024
Tietosuojavelvoitteiden täyttäminen Merkittävyys: suuri	Yksi EU:n GDPR:n keskeisimmistä periaatteista on rekisterinpitäjän osoitusvelvollisuus, jonka mukaan rekisterinpitäjän (kunta) on pyrittävä aktiivisesti todentamaan, että se noudattaa toiminnassaan tietosuojasääntelyä. Tarvittavia teknisiä ja organisatorisia toimenpiteitä ovat muun muassa tietosuojavaikutusten arvioinnit, rekisteröityjen oikeuksien toteuttaminen, tietosuojatyön dokumentoiminen, sopimushallinta, henkilöstön kouluttaminen ja ohjeistaminen, henkilötietojen käsittelyprosesseihin kohdistuvien riskien arvioiminen, sekä henkilötietojen tietoturvaloukkauksiin varautuminen. Riskin osoitusvelvollisuuden täyttämiseksi muodostavat muun muassa tietosuojatyön liian vähäinen resursointi, puutteet henkilöstön osaamisessa ja ohjeistuksissa, epäselvyydet henkilötietojen käsittelyyn liittyvissä toimintamalleissa, prosesseissa ja vastuissa, sekä puutteet hankintoihin kohdistuvien tietosuojanäkökohtien huomioimisessa. Näihin pyritään osaltaan vastaamaan vuoden 2024 talousarviossa resursoimalla sekä vastuuta jakamalla.	Kunnassa noudatetaan tietosuojan osalta ajantasaisia ohjeistuksia ja koulutetaan henkilöstöä. Riskienhallintavastuuta on jaettu toimialoille: Lautakunta huolehtii huolehtii toimialansa sisäisestä valvonnasta sekä riskienhallinnasta. Toimialajohtaja vastaa toimialansa riskienhallinnasta.

Kunnanhallitus ja muut tilivelvolliset viranomaiset ovat vastuullisia sisäisen valvonnan ja siihen kuuluvan riskienhallinnan järjestämisen asianmukaisuudesta. Sisäisen valvonnan järjestäminen perustuu muun muassa kuntalakiin sekä kunnan johto- ja toimintasääntöihin sekä niissä määrättyihin tehtäviin, toimivaltuuksiin ja vastuisiin sekä talousarvioon.

Toiminnassa ja päätöksenteossa tiedostetaan erilaisia toimintaan ja talouteen liittyviä riskejä. Tilivelvolliset viranhaltijat ja esimiehet ovat velvollisia johtamaan, suunnittelemaan ja ohjaamaan toimintaa tavoitteiden saavuttamiseksi ja riskien hallitsemiseksi toiminnan luonteen mukaisesti. Toiminnan ja talouden seurannan ja arvioinnin perusteella heidän tulee myös reagoida merkittäviin riskeihin ja poikkeamiin. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä vastaa osaltaan kunnanhallitus. Sisäinen valvonta ja siihen sisältyvä riskienhallinta voi tuottaa kuitenkin vain kohtuullisen varmuuden yllä mainittujen sisäisen valvonnan tavoitteiden saavuttamisesta ja erilaisten riskien hallinnasta.

Kunnanhallitus on hyväksynyt 19.10.2020 hyvää hallinto- ja johtamistapaa koskevan ohjeen kuntakonsernissa.

Sisäinen valvonta tulee, toimintayksikön talouden ja toiminnan laajuuteen ja sisältöön sekä niihin liittyviin riskeihin nähden, toteuttaa asianmukaisesti. Tällöin varmistetaan toiminnan tuloksellisuus, varojen ja resurssien turvaaminen, lakien ja johdon ohjeiden mukainen toiminta sekä riittävä ja

luotettava informaatio. Sisäisen valvonnan järjestämisessä kunnanhallituksen ja tilivelvollisten viranomaisten tehtävänä on ohjeistaa, valvoa ja arvioida kunnan sekä sen konserniyhteisöjen sisäisen valvonnan järjestelmän ja menettelyiden toimivuutta. Tilivelvolliset toimielimet ja viranhaltijat sekä muut esimiehet ovat lisäksi valvontavastuussa sisäisen valvonnan järjestelmän ja menettelyiden toimeenpanosta ja kehittämisestä. Viranhaltijaorganisaation tehtävänä on toteuttaa sisäistä valvontaa ohjeistuksen mukaisesti osana johtamistaan.

Tällä hetkellä voimassa oleva hallintosääntö hyväksyttiin joulukuussa 2024, jossa on määritelty toimielinten ja johtavien viranhaltijoiden vastuu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen asianmukaisuudesta. Ohjeiston mukaan toimielimet hyväksyvät velvoittavat ohjeet ja toimialajohtaja vastaa niin sisäisen valvonnan kuin riskienhallinnankin asianmukaisesta järjestämisestä ja toimivuudesta. Sisäinen valvonta ja hyvä johtamis- ja hallintotapa ohje sekä kunnan johtosäännöt muodostavat toimivan perustan hyvälle hallintotavalle ja kuntakonsernin johtamisjärjestelmän sekä sisäisen valvontajärjestelmän asianmukaiselle kehittämiselle.

Hallintosääntöä tarkastellaan ajantasaisesti ja tarvittavat päivitykset viedään päätöksentekoon.

Kunnanhallitus esittää lausumanaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisuudesta ja riittävyydestä käynnistettyjen kehittämistoimien sekä oman, jatkuvan toiminnan ja talouden seurannan ja sisäisen tarkastuksen arviointi- ja varmistustoiminnan perusteella että kunnan hallinto on toiminut kuntalain, kunnan johto- ja toimintasääntöjen sekä kunnanhallituksen hyväksymän ohjeen ”Sisäinen valvonta ja hyvä johtamis- ja hallintotapa” sekä kunnan riskipolitiikka asiakirjan mukaisesti ja että sisäinen valvonta on yleisesti ottaen toimivaa ja asianmukaisesti järjestetty.

Kunnassa ei ole vielä erillistä ohjeistusta sopimustoiminnasta. Sopimusehtojen noudattaminen ja vanhentumisaikojen seuranta on asianmukaista ja vastuutettua. Toimialoja koskevien sopimusten seurannan ja valvonnan koetaan olevan kunnossa. Tavoitteena on siirtää sopimuksia asianhallintaan vuoden 2025 aikana.

Kunnassa on käytössä monipuoliset tiedonkulun kanavat, joilla pyritään takaamaan kunnan henkilöstön oikean tiedon saanti oikea-aikaisena. Sisäisen tiedonkulun kanavat ovat tehokkaita ja niitä käytetään tottuneesti. Johtoryhmätyötä on kehitetty, tiedonkulkuun kiinnitetty huomiota sekä kannustettu tiedonkulun molemminsuuntaisuuteen: esihenkilöiltä työntekijöille sekä myös työntekijöiltä esihenkilöille. Ulkoisen tiedotuksen menettelytapoja on edelleen kehitetty. Tiedottaminen on avointa ja läpinäkyvää. Vireille tulevat asiat ja niiden käsittelyvaiheet rekisteröidään asianhallintajärjestelmään. Toimielinten esityslistat julkaistaan hyvissä ajoin ja kaikki saavat tarvittavat tiedot tarvitsemistaan asioista. Asiakirjat ovat julkisia, jollei julkisuuslaissa tai muussa laissa erikseen toisin säädetä.

Hallitus esittää kannanottonaan, että sisäinen valvonta tuottaa pääosin varmuuden toiminnan tuloksellisuudesta, lain- ja hyvän hallintotavan mukaisuudesta, varojen ja omaisuuden turvaamisesta sekä johtamisen edellyttämän luotettavan toiminnallisen ja taloudellisen informaation riittävyydestä. Sisäinen valvonta ei kuitenkaan perustu systemaattiseen riskien tunnistamiseen, arviointiin ja hallintaan.

Kunnassa ei ole havaittu olennaisia puutteita lainmukaisuusvalvonnassa. Toimialoilla seurataan ja arvioidaan järjestelmällisesti omaa toimintaa, varojen käyttöä ja tavoitteiden saavuttamista sekä raportoidaan niistä. Uuden toimintakulttuurin jalkauttamistyön myötä, toiminnan ja talouden yhteyttä ja täten niihin liittyviä mahdollisia riskejä on aiempaa helpompi havaita ja tarvittaessa reagoida aiempaa ajantasaisemmin.

1.3. Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.3.1. Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

TULOSLASKELMA	2024 1 000 €	2023 1 000 €	Muutos	Muutos%
Toimintatuotot	1 435	1 248	187	15,0 %
Valmistus omaan käyttöön	0	0		
Toimintakulut	-6 544	-6 090	-454	7,5 %
Toimintakate	-5 109	-4 842	-267	5,5 %
Verotulot	3 953	4 013	-60	-1,5 %
Valtionosuudet	1 634	1 689	-55	-3,2 %
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	16	16	0	0,0 %
Muut rahoitustuotot	83	90	-7	-7,6 %
Korkokulut	-256	-239	-17	7,1 %
Muut rahoituskulut	-1	-2	1	-33,6 %
Vuosikate	320	725	-405	-55,9 %
Poistot ja arvonalentumiset	-572	-585	13	-2,1 %
Satunnaiset erät	0	0		
Tilikauden tulos	-251	141	-392	-278,6 %
Tilinpäätössirrot	0	0		
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-251	141	-392	-278,6 %

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2024	2023
Toimintatuotot / Toimintakulut, %	21,9	20,5
Vuosikate / Poistot, %	56	124
Vuosikate, euroa / asukas	190	426
Asukasmäärä	1 690	1 701

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

Tunnusluvulla kuvataan maksurahoituksen osuutta toimintamenoista. Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulujen erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista

100 * Toimintatuotot / (Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön)

Toimintatuotot	1 434 979	1 248 075
Toimintakulut	6 543 891	6 090 224
Valmistus omaan käyttöön	0	0
Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön	6 543 891	6 090 224
	21,9	20,5

Vuosikate prosenttia poistoista

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Mikäli vuosikate on vähintään vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä. Oletusta voidaan pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Tulorahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot ja alijäämäinen, kun vuosikate alittaa poistot.

Jos vuosikate on negatiivinen on kunnan tulorahoitus heikko

100 * Vuosikate / Poistot ja arvonalentumiset

Vuosikate	320 263	725 069
Poistot ja arvonalentumiset	571 633	584 524
	56	124

Vuosikate, euroa / asukas

Vuosikate	320 263	725 069
	190	426

1.3.2. Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

RAHOITUSLASKELMA	2024 1 000 €	2023 1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	320	725
Satunnaiset erät	0	0
Tilikauden verot	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	0	0
	320	725
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-717	-475
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0
Pysyvien vastaav.hyödykk.luovutustulot	0	0
	-717	-475
Toiminnan ja investointien rahavirta	-396	251
Rahoituksen rahavirta		
Antolainojen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	41	34
	41	34
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-292	-292
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0
	-292	-292
Oman pääoman muutokset	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääom.muutokset	-3	-1
Vaihto-omaisuudet muutos	0	0
Saamisten muutos	119	32
Korottomien velkojen muutos	-35	-249
	84	-218
Rahoituksen rahavirta	-166	-476
Rahavarojen muutos	-563	-225
Rahavarat 31.12.	5 909	6 471
Rahavarat 1.1.	6 471	6 697
Rahavarojen muutos	-563	-225
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2024	
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 €	2 605	3 356
Investointien tulorahoitus, %	44,7	152,8
Lainanhoitokate	1,8	1,8
Kassan riittävyys, pv	276	333
Asukasmäärä	1 690	1 701
*) Kassastamaksut, M €	8	7

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä, €

Rahoituslaskelman välitulos Toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavirtoja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Tilinpäätösvouden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvuonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Toiminnan ja investointien rahavirta	v.2012	-696 562
	v.2013	-1 990 966
	v.2014	-2 655 851
	v.2015	184 306
	v.2016	1 966 704
	v.2017	1 364 529
	v.2018	670 017
	v.2019	353 821
	v.2020	2 118 325
	v.2021	649 863
	v.2022	-16 600
	v.2023	250 528
	v.2024	-396 324

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä yhteensä 2 605 792

Huom! Vertailuvuoden luku laskettu 5 vuodelta (2018-2023)

Investointien tulorahoitus, %

. = 100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno

Tunnusluku kertoo kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä

Vuosikate		320 263		725 069
Investointimenot	716 587		474 541	
./. Rahoitusosuudet	0	716 587	0	474 541
		44,7		152,8

Lainanhoitokate (Lainanhoitokyky; arvo yli 2 = hyvä, 1-2 = tyydyttävä, alle 1 = heikko)

. = (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa,realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja

Vuosikate	320 263		320 263	
korkokulut		964 124		964 124
Korkokulut	255 664		239 056	
Lainanlyhennykset	291 734	547 398	291 734	530 790
		1,8		1,8

Kassan riittävyys, pv

365 pv * rahavarat 31.12 / Kassasta maksut tilikaudella

Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla.

Rahavarat 31.12	5 908 637		6 471 255	
Kassastamaksut tilikaudella	7 808 742	276	7 097 060	333

*) Kassastamaksut, M e

Tuloslaskelmasta

Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön	6 543 891		6 090 224	
./. Valmistus omaan käyttöön	0		0	
Korkokulut	255 664		239 056	
Muut rahoituskulut	866		1 505	

Rahoituslaskelmasta

Investointimenot	716 587		474 541	
Antolainojen lisäys	0		0	
Pitkäaik.lainojen vähennys (lyhennykset)	291 734	7 808 742	291 734	7 097 060
		8		7

1.3.3. Tase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA	2024 1 000 €	2023 1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat hyödykkeet	6	8
Muut pitkävaikutteiset menot	68	105
Ennakkomaksut	68	0
Aineettomat hyödykkeet	74	113
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	2 323	1 854
Rakennukset	8 298	8 402
Kiinteät rakenteet ja laitteet	596	724
Koneet ja kalusto	167	188
Muut aineelliset hyödykkeet	45	45
Ennakkomaksut ja keskener.hankinnat	159	191
Aineelliset hyödykkeet	11 588	11 404
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	1 043	1 105
Muut lainasaamiset	1 505	1 546
Muut saamiset	36	36
Sijoitukset	2 646	2 687
PYSYVÄT VASTAAVAT	14 308	14 204
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	0	0
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	207	207
Muut toimeksiantojen varat	0	0
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	207	207
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	0	0
Vaihto-omaisuus	0	0
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	64	184
Lainasaamiset	0	0
Muut saamiset	46	44
Siirtosaamiset	10	12
Lyhytaikaiset saamiset	120	239
Saamiset	120	239
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	0	0
Rahoitusarvopaperit	0	0
Rahat ja pankkisaamiset	5 909	6 471
VAIHTUVAT VASTAAVAT	6 029	6 710
VASTAAVAA	20 544	21 122

VASTATTAVAA	2024 1 000 €	2023 1 000 €
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	3 040	3 040
Arvonkorotusrahasto	1 098	1 098
Edellisten kausien ylijäämä (alijäämä)	8 698	8 558
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-251	141
OMA PÄÄOMA	12 586	12 837
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	0	0
Muut pakolliset varaukset	0	0
PAKOLLISET VARAUKSET	0	0
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	0	0
Lahjoitusrahastojen pääomat	240	241
Muut toimeksiantojen pääomat	0	0
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	240	241
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	6 163	6 454
Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
Saadut ennakot	0	0
Pitkäaikainen vieras pääoma	6 163	6 454
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	292	292
Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
Lainat muilta luotonantajilta	0	0
Saadut ennakot	108	118
Ostovelat	243	328
Muut velat	77	71
Siirtovelat	834	782
Lyhytaikainen vieras pääoma	1 555	1 590
VIERAS PÄÄOMA	7 718	8 045
VASTATTAVAA	20 544	21 122

TASEEN TUNNUSLUVUT	2024	2023
Omavaraisuusaste, %	61,6	61,1
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	108,4	114,1
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista, %	108,5	114,2
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	8 448	8 699
Kertynyt yli-/alijäämä, e/asukas	4 999	5 114
Lainakanta 31.12., 1000 €	6 454	6 746
Lainakanta 31.12., e/asukas	3 819	3 966
Lainasaamiset, 1000 €	1 505	1 546
Asukasmäärä	1 690	1 701
*) Oman pääoman sidottujen erien osuus,%	20,3	19,7
*) Rahoitusvarallisuus, e/asukas	-935	-715

TASEEN TUNNUSLUVUT

Omavaraisuusaste, %

% = $100 \times (\text{oma pääoma} + \text{poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{koko pääoma} - \text{saadut ennakot})$

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee merkittävän suurta velkarasitetta.

oma pääoma		12 585 677		12 837 047
koko pääoma	20 543 889		21 122 106	
saadut ennakot, lyhytaikaiset	<u>108 488</u>	20 435 401	<u>117 855</u>	21 004 251
		61,6		61,1

Suhteellinen velkaantuneisuus, % = $100 \times (\text{vieras pääoma} - \text{saadut ennakot}) / \text{käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

vieras pääoma	7 718 001		8 044 548	
saadut ennakot, pitkäaikaiset	0		0	
saadut ennakot, lyhytaikaiset	<u>108 488</u>	7 609 513	<u>117 855</u>	7 926 693
käyttötulot;				
* tilikauden toimintatuotot	1 434 979		1 248 075	
* verotulot	3 952 796		4 013 269	
* valtionosuudet	<u>1 633 683</u>	7 021 459	<u>1 688 542</u>	6 949 885
		108,4		114,1

Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista, % = $100 \times (\text{veiras pääoma} - \text{saadut ennakot} + \text{vuokravastuut}) / \text{käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun, silloin kun vieraaseen pääomaan rinnastetaan myös vuokravastuut.

vieras pääoma	7 718 001		8 044 548	
saadut ennakot, pitkäaikaiset	0		0	
saadut ennakot, lyhytaikaiset	108 488		117 855	
vuokravastuut	<u>8 983</u>	7 618 496	<u>13 287</u>	7 939 980
käyttötulot;				
* tilikauden toimintatuotot	1 434 979		1 248 075	
* verotulot	3 952 796		4 013 269	
* valtionosuudet	<u>1 633 683</u>	7 021 459	<u>1 688 542</u>	6 949 885
		108,5		114,2

Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €

Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina

Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	8 698 941		8 558 396	
Tilikauden yli-/alijäämä	<u>-251 370</u>	8 447 571	<u>140 545</u>	8 698 941
		8 448		8 699

Kertynyt yli-/alijäämä, e/asukas

Luku osoittaa asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän määrän

	8 447 571	4 999	8 698 941	5 114
--	-----------	-------	-----------	-------

Lainakanta 31.12., 1000 € = Vieras pääoma -(saadut ennakot + ostovelat + siirtovelat + muut velat)

Lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa

vieras pääoma	7 718 001		8 044 548	
saadut ennakot, pitkäaikaiset	0		0	
saadut ennakot, lyhytaikaiset	108 488		117 855	
ostovelat lyhytaikaiset	243 403		327 521	
siirtovelat lyhytaikaiset	834 051		781 553	
muut velat pitkäaikaiset	0		0	
muut velat lyhytaikaiset	77 634	6 454 425	71 461	6 746 159

Lainakanta = **korollinen vieras pääoma**; tarkistus

lainat rah.ja vakuutuslaitoksilta (pit+lyh)	6 454 425		6 746 159	
lainat julkisyhteisöiltä (pitkäaik+lyhytaik)	0		0	
lainat muilta luotonantajilta	0	6 454 425	0	6 746 159
		6 454		6 746

Lainakanta 31.12., e/asukas 6 454 425 3 819 6 746 159 3 966

TAIVASSALON KUNTA

TASE JA SEN TUNNUSLUVUT

Lainasaamiset, 1000 € = Sijoituksiin merkityt jvk -lainasaamiset ja muut lainasaamiset

Sijoitukset, muut lainasaamiset	1 504 552	1 505	1 546 195	1 546
---------------------------------	-----------	-------	-----------	-------

***) Oman pääoman sidottujen erien osuus, %**

= 100 x (peruspääoma + sijoitusrahaston pääoma + käyttöomaisuuden arvonorotukset) / (koko pääoma - saadut ennakot)

peruspääoma	3 040 139		3 040 139	
muut (sijoitus) rahaston pääoma	1 097 967		1 097 967	
käyttöomaisuuden arvonorotukset	0	4 138 106	0	4 138 106
koko pääoma	20 543 889		21 122 106	
saadut ennakot, pitkäaikaiset	0		0	
saadut ennakot, lyhytaikaiset	108 488	20 435 401	117 855	21 004 251
		20,3		19,7

***) Rahoitusvarallisuus, e/asukas**

100 x (saamiset + rahoitusarvopaperit + rahat ja pankkisaamiset) - (vieras pääoma - saadut ennakot)

Tunnusluku osoittaa likvidien varojen riittävyyden vieraan pääoman takaisinmaksuun. Rahoitusomaisuuden ja vieraan pääoman positiivinen erotus osoittaa määrän, mikä rahoitusomaisuudesta jää jäljelle kun vieras pääoma on maksettu. Negatiivinen erotus osoittaa määrän joka vieraasta pääomasta jää rahoitusomaisuudella kattamatta.

Saamiset	120 178		239 087	
rahoitusarvopaperit	0		0	
rahat ja pankkisaamiset	5 908 637	6 028 815	6 471 255	6 710 342
vieras pääoma	7 718 001		8 044 548	
saadut ennakot, pitkäaikaiset	0		0	
saadut ennakot, lyhytaikaiset	108 488	7 609 513	117 855	7 926 693
		-1 580 698		-1 216 351
		-935		-715

1.4. Kokonaistulot ja menot

	2024	2023
TULOT		
Toiminta		
Toimintatuotot	1 434 979,16	1 248 074,65
Verotulot	3 952 796,44	4 013 268,80
Valtionosuudet	1 633 683,00	1 688 542,00
Korkotuotot	15 744,60	16 111,80
Muut rahoitustuotot	83 481,86	89 856,44
Satunnaiset tuotot	0,00	0,00
Tulorahoituksen korjauserät		
- Pysyvien vast.hyöd.luovutusvoitot (-)	0,00	0,00
Investoinnit		
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	0,00
Pysyvien vast.hyöd.luovutustulot	0,00	0,00
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähennykset	41 643,60	33 551,80
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,00
Lyhytaikaisten lainojen lisäys (netto)		
Oman pääoman lisäykset (netto)		
Kokonaistulot yhteensä	7 162 328,66	7 089 405,49
MENOT		
Toiminta		
Toimintakulut	6 543 891,17	6 090 224,07
- Valmistus omaan käyttöön	0,00	0,00
Korkokulut	255 664,05	239 055,50
Muut rahoituskulut	866,54	1 505,34
Satunnaiset kulut	0,00	0,00
Tulorahoituksen korjauserät		
Pakollisten varausten muutos		
- Pakollisten varausten lis (+), väh (-)	0,00	0,00
- Pysyvien vast.hyöd.luovutustappiot (-)	0,00	0,00
Investoinnit		
Investointimenot	716 587,01	474 541,21
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten lisäykset	0,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	291 734,00	291 734,00
Lyhytaikaisten lainojen vähennys (netto)	0,00	0,00
Oman pääoman vähennykset (netto)		
Kokonaismenot yhteensä	7 808 742,77	7 097 060,12
Täsmäytys		
Kokonaistulot - Kokonaismenot	-646 414,11	-7 654,63
Muut maksuvalmiuden muutokset - Rahavarojen muutos		
Muut maksuvalmiuden muutokset	83 796,28	-217 656,05
Rahavarojen muutos	-562 617,83	-225 310,68
	-646 414,11	-7 654,63

1.5. Kuntakonsernin toiminta ja talous

1.5.1. Konsernin toiminnan ohjaus

Konserniohjeet

Valtuusto on hyväksynyt konserniohjeet 2008. Konserniohjeiden mukaan konsernijohtolla tarkoitetaan kunnanhallitusta ja kunnanjohtajaa. Konsernijohto vastaa kuntakonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä. Konsernijohtoon päätökset eivät sido oikeudellisesti tytäryhteisöjen toimielimiä. Niillä on kuitenkin painoarvoa pääomistajan kannanottona. Konsernijohtoon päätökset ohjaavat myös kunnan valitsemien edustajien toimintaa tytäryhteisöjen toimielimissä.

Tytäryhteisöille asetetut tavoitteet

Tavoitteet tytäryhteisöille ja muulle kuntakonsernille on asetettu kunnan talousarviossa.

Tytäryhteisöille on asetettu tytäryhteisökohtaiset toiminnalliset tavoitteet. Tytäryhteisöjen toiminnasta raportoidaan tilinpäätöksessä, tarvittaessa toiminnan ja talouden katsauksissa sekä ajankohtaisten asioiden osalta erikseen ajankohtaistarkastuksissa.

Konserniohjausta suoritetaan konserniohjeiden lisäksi valitsemalla kunnan edustajat konserniyhtiöiden ja yhteisöjen hallintoon, antamalla ohjeet kunnan edustajille sekä seuraamalla yhtiöiden ja yhteisöjen raportointia.

Tytäryhteisöjen tulee pyrkiä ennalta estämään erilaisten riskien realisoituminen muun muassa toimivilla sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan käytännöillä.

Konsernivalvonnassa ei havaittu puutteita kuluneella tilikaudella.

1.5.2. Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Tytäryhteisöjen osalta vuonna 2024 ei tapahtunut merkittäviä investointeja tai muita olennaisia muutoksia.

Toimivallan ja -vastuunjako konserniohjauksessa

Konserniohjeissa on määritelty melko täsmällisesti konsernijohto ja sen vastuut. Kuntakonsernissa on noudatettu hyvää hallintotapaa vuonna 2024.

Ohjeiden anto kunnan edustajille tytäryhteisöissä

Konserniohjeiden mukaan kunnanhallitus antaa ohjeet yhtiökokousedustajikseen valituille sekä kuntaa tytäryhteisössä edustaville kunnan kannan ottamisesta kulloinkin käsiteltävänä oleviin asioihin. Tytäryhteisöt ovat toimineet pääosin annettujen ohjeiden mukaisesti. Tytäryhteisöt noudattavat osakeyhtiölakia.

Keskitettyjen konsernitoimintojen käyttö

Konserniohjeissa on suosituksia koskien hankintayhteistyötä, rahoitus- ja sijoitustoimintoja, perintää, vakuutusten kilpailuttamisesta, riskien hallintaa, tietohallintoa, markkinointia ja ympäristöpolitiikkaa. Konserniohjeeseen ei sisälly yksiselitteisiä velvoitteita käyttää keskitettyjä konsernitoimintoja lukuun ottamatta arkistointia.

Konsernitavoitteiden asettamista ja toteutumista koskeva arviointi

Kunta on asettanut tytäryhteisöille toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet, jotka ovat antaneet oikean kuvan konserniyhteisöjen toiminnan tuloksellisuudesta. Tavoitteenasettelu on toiminut asianmukaisesti. Tavoitteena on, että konsernijohto voi asetettujen tavoitteiden seurannan perusteella saada entistä paremman kuvan konserniyhteisöjen toiminnan tuloksellisuudesta.

Konserniyhtiöiden tulee omatoimisesti varmistaa, että kunta pidetään tietoisena kaikista olennaisista toimintaan ja talouteen vaikuttavista asioista

Tytäryhtiöiden tavoitteiden toteutuminen vuonna 2024

Taivassalon Vuokratalot Oy

Tavoite:

Asumispalvelujen tuottaminen ja kehittäminen siten, että asuntokanta kohdentuu kuntalaisten tarpeisiin ja on tehokkaassa käytössä.

Toteuma:

Asuntojen vuokrausaste oli vuonna 2024 78,8 %. (v. 2023 85,2 %). Kunnasta puuttuu edelleen hyväkuntoiset vuokra-asunnot.

Tavoite:

Vuokrasaatavien perintä on tehokasta.

Toteuma:

Vuokrasaatavien perintä on ollut tehokasta vuokratalojen pienet resurssit huomioon ottaen. Perintätoimiston toimintaa ja tuloksia seurataan jatkuvasti ja havaittuihin epäkohtiin puututaan nopeasti.

Tavoite:

Yhtiö huolehtii omaisuuden arvon säilymisestä. Yhtiö varaa riittävät taloudelliset resurssit asuntokannan kunnossapitotoimenpiteitä ja peruskorjauksia varten sekä toteuttaa niitä suunnitelmallisesti.

Toteuma:

Taivassalon Vuokratalot Oy:n kaikki kiinteistöt on rakennettu 1970- ja 1980 -luvulla, ja sen aikaisen harmittavan yleisen tavan mukaisesti kiinteistöjä ei ole huollettu eikä yhtiötä muutenkaan hoidettu tämän päivän käsityksen mukaisesti. Kiinteistöjen korjausvelka on kasvanut suureksi ja korjausvelan kuominen on taloudellisesti haastavaa. Hallitus on seurannut tilannetta ja tehnyt tapauskohtaisia toimenpidesuunnitelmia korjausten tekemiseksi. Kaikissa rakennuksissa on tehty vuoden 2024 aikana ilmanvaihtokanavien ja -koneen puhdistustyö.

Tavoite:

Yhtiö rahoittaa asuntokannan peruskorjaukset ilman kunnan lisäpanostusta, kuitenkin siten, että vuokrataso pysyy kohtuullisena ja kilpailukykyisenä.

Toteuma:

Vuoden 2024 tilinpäätös on alijäämäinen. Vuonna 2024 on tehty korjaus, mikä on kasvattanut korjauskuluja, kulujen ollen noin 20 teur, mikä on yksi merkittävä syy alijäämään. Lisäksi korkokulut ovat kasvaneet korontarkistushetken koron nousun vuoksi.

Tavoite:

Kiinteistöjen kuntokartoituksen laadinta ja peruskorjaustarpeen määrittely vuosittain.

Toteuma:

Insinööritoimisto Aalto-Setälä on tehnyt vuonna 2023 PTS:n (Kiinteistön pitkän tähtäimen suunnitelman), jossa rakennusten korjausvelkaa on todettu olevan jokaisessa rakennuksessa. Korjausten tekeminen on välttämätöntä. Yhdessä huoneistossa on todettu vesivahinko, mikä tulee aiheuttamaan kustannuksia vuoden 2025 aikana.

Vuoden 2025 aikana on tavoitteena tehdä talokohtainen kiinteistönhoitosuunnitelma.

Taivassalon Vesi Oy

Tavoite:

Korkeatasoisten juomavesi- sekä jätevesipalveluiden tuottaminen toiminta-alueella asuville kuntalaisille ja siellä sijaitseville yrityksille.

Toteuma:

Taivassalon Vesi Oy on selviytynyt perustehtävästään hyvin. Prosessit ovat toimineet pääosin perusvarmasti ja häiriötekijöihin on pystytty reagoimaan nopeasti.

Tavoite:

Taksat tulee pitää kilpailukykyisinä.

Toteuma:

Vuoden 2024 marraskuussa yhtiön hallitus teki päätöksen korottaa perusmaksuja veden ja jäteveden maksujen kohdalla 10%. Liittymismaksu päätettiin pitää ennallaan. Taksoja tarkastellaan ajantasaisesti.

Tavoite:

Peruskorjaukseen tulee varata riittävät taloudelliset resurssit, jotta verkoston ikääntyminen voidaan pysäyttää.

Toteuma:

Ei ole toteutunut. Yhtiöllä ei ole taloudellisia resursseja verkoston ikääntymisen pysäyttämiseksi. Aika ajoin ilmaantuneet ongelmat ja vuotokohdat on saatu korjattua, mutta mihinkään ennakoiviin korjaustarpeisiin ei ole ollut varaa.

Tavoite:

Yhtiön talouden korjaaminen.

Toteuma:

Taivassalon Vesi Oy yhtiöitettiin vuonna 2016. Perustettava yhtiö sai silloin huomattavan velkataakan kunnan arvotettua vesi- ja jätevesiverkostot euromäärältään melko korkealle tasolle. Taivassalon Vesi Oy lyhentää velkaansa kunnalle lainanlyhennyssuunnitelman mukaisesti.

Tavoite:

Päätökset ja toimintasuunnitelma aikatauluineen siirtoviemäri vaihtoehtoista Q1-2/2024.

Toteuma:

Siirtoviemäri vaihtoehtoja on selvitetty vuonna 2024, ja selvityksiä on jatkettu vielä vuoden 2025 puolella. Tavoitteena on, että päätöksiä valittavasta vaihtoehdosta tehdään vuoden 2025 aikana, kun vaihtoehtojen kustannusarviot ovat valmistuneet.

Konserniyhtiöiden ei odoteta tuottavan osinkoa.

1.5.3. Konsernitilinpäätös

1.5.4. Konsernin tuloslaskelma

KONSERNIN TULOSLASKELMA	TP 2024 1 000 €	TP 2023 1 000 €	Muutos	Muutos%
Toimintatuotot	2 219	2 054	165	8,0 %
Toimintakulut	-7 240	-6 832	-408	6,0 %
Osuus osakkuusyht.voitosta+/tappiosta-	0	0		
Toimintakate	-5 020	-4 778	-242	5,1 %
Verotulot	3 953	3 993	-40	-1,0 %
Valtionosuudet	1 634	1 689	-55	-3,2 %
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	1	1	0	0,0 %
Muut rahoitustuotot	84	90	-6	-6,9 %
Korkokulut -	-269	-250	-19	7,8 %
Muut rahoituskulut -	-1	-2	1	-41,6 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-185	-160	-25	15,7 %
Vuosikate	381	744	-363	-48,8 %
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-641	-712	71	-10,0 %
Omistuksen eliminointierot	0	0		
Arvonalentumiset	0	0		
Poistot ja arvonalentumiset	-641	-712	71	-10,0 %
Satunnaiset tuotot	0	0		
Satunnaiset kulut	0	0		
Satunnaiset erät	0	0		
Tilikauden tulos	-259	32	-291	-900,2 %
Tilinpäätössiirrot	0	0		
Tilikauden verot	0	0		
Laskennalliset verot	0	0		
Vähemmistön osuus tilikauden tuloksesta	-1	33	-34	-103,1 %
Tilikauden ylijäämä+/alijäämä-	-260	65	-325	-500,3 %

KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2024	2023
Toimintatuotot / Toimintakulut, %	30,7	30,1
Vuosikate / Poistot, %	59,5	104,5
Vuosikate, euroa / asukas	225,6	437,7
Asukasmäärä	1 690	1 701

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista (%)

$. = 100 \times \text{Toimintatuotot} / \text{Toimintakulut}$

Vuosikate osoittaa konsernin tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen on konsernin tulorahoitus riittävä.

Toimintatuotot	2 219 383,03	2 054 268,50
Toimintakulut	-7 239 528,53	-6 831 885,11
	30,65	30,07

Vuosikate prosenttia poistoista (%)

$. = 100 \times \text{Vuosikate} / (\text{Suunnitelman mukaiset poistot} + \text{arvonalentumiset})$

Vuosikate	381 280,38	744 477,35
Poistot	-640 621,33	-712 110,00
Arvonalentumiset	0,00	0,00
	59,52	104,55

Vuosikate euroa / asukas

Vuosikate	381 280,38	744 477,35
Asukasmäärä	1 690	1 701
	225,61	437,67

1.5.5. Konsernin rahoituslaskelma

KONSERNININ RAHOITUSLASKELMA	2024 1 000 €	2023 1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	381	744
Satunnaiset erät	0	0
Tilikauden verot	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	0	0
	381	744
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-737	-475
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0
Pysyvien vastaavien luovutustulot	0	0
	-737	-475
Toiminnan ja investointien rahavirta	-355	270
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	0	0
	0	0
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-317	-317
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1	0
	-318	-317
Oman pääoman muutokset	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja po muutos	-1	-1
Vaihto-omaisuuden muutos	0	0
Saamisten muutos	34	31
Korottomien velkojen muutos	-21	-253
	13	-222
Rahoituksen rahavirta	-305	-539
Rahavarojen muutos	-661	-269
Rahavarat 31.12.	6 114	6 775
Rahavarat 1.1.	6 775	7 044
Rahavarojen muutos	-661	-269

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2024	2023
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 euroa	1 854	2 356
Investointien tulorahoitus, %	51,8	156,9
Lainanhoitokate	1,1	1,8
Kassan riittävyys, pv	261	314
*) Kassastamaksut M €	9	8

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä, €

Rahoituslaskelman välitulos Toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (yliäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavirtoja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeiksi päättyneenä tilinpäätösvuonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Toiminnan ja investointien rahavirta	v.2013	-2 121 052
	v.2014	-2 428 314
	v.2015	317 282
	v.2016	963 098
	v.2017	1 426 915
	v.2018	827 961
	v.2019	146 673
	v.2020	2 181 086
	v.2021	898 510
	v.2022	-1 140 499
	v.2023	269 949
	v.2024	-355 243
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä yhteensä		986 366

Huom! Vertailuvuoden luku laskettu 5 vuodelta (2018-2022)

INVESTOINNIT

2024

2023

Investointien tulorahoitus, %

= 100 x Vuosikate / Investointien omahankintameno

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Vuosikate		381 280,38		744 477,35
Investointimenot	736 524,20		474 541,21	
./. Rahoitusosuudet	0,00	736 524,20	0,00	474 541,21
		51,77		156,88

Pääomamenojen tulorahoitus, %

= 100 x Vuosikate / (Investointien omahankintameno + Antolainojen nettolisäys + Lainanlyhennykset)

Pääomamenojen tulorahoitus on tunnusluku, joka osoittaa vuosikatteen prosenttiosuuden investointien omahankintamenojen, antolainojen nettolisäyksen ja lainanlyhennysten yhteismäärästä.

Vuosikate		381 280,38		744 477,35
Investointien omahankintameno	736 524,20		474 541,21	
Antolainasaamisten lisäykset	0,00		0,00	
./. Antolainasaamisten vähennykset	0,00		0,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	316 796,88	1 053 321,08	316 796,88	791 338,09
		36,20		94,08

LAINANHOITO

Lainanhoitokate (Tunnusluvun arvo > 2 hyvä, 1-2 tyydyttävä, <1 heikko)

= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)

Lainanhoitokate kertoo konsernin tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan konserniyhtiöiden omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Vuosikate	381 280,38		744 477,35	
Korkokulut (konsernituloslaskelmasta)	269 243,25	650 523,63	249 618,23	994 095,58
Korkokulut (konsernituloslaskelmasta)	269 243,25		249 618,23	
Lainanlyhennykset	316 796,88	586 040,13	316 796,88	566 415,11
		1,11		1,76

MAKSUVALMIUS

Kassan riittävyys, pv

= 365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

Tunnusluku ilmaisee monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa konsernin rahavaroilla.

Rahavarat 31.12.	6 113 981,58		6 774 562,60	
Kassastamaksut tilikaudella	8 562 961,58	261,00	7 874 554,84	314,01

*) Kassastamaksut M €

Konsernituloslaskelmasta

Toimintakulut	7 239 528,53		6 831 885,11	
Korkokulut	269 243,25		249 618,23	
Muut rahoituskulut	868,72		1 713,40	
Konsernirahoituslaskelmasta				
Investointimenot	736 524,20		474 541,21	
Antolainasaamisten lisäykset	0,00		0,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	316 796,88	8 562 961,58	316 796,88	7 874 554,84

1.5.6. Konsernitase

VASTAAVAA	2024 1 000 €	2023 1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	6	8
Muut pitkävaikutteiset menot	68	105
Ennakkomaksut	0	0
Aineettomat hyödykkeet	74	113
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	2 460	893
Rakennukset	9 015	9 158
Kiinteät rakenteet ja laitteet	987	1 134
Koneet ja kalusto	198	209
Muut aineelliset hyödykkeet	56	58
Enn.maksut ja keskeneräiset	159	191
Aineelliset hyödykkeet	12 875	11 643
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	0	0
Muut osakkeet ja osuudet	62	62
Muut lainasaamiset	4	4
Muut saamiset	36	36
Sijoitukset	102	102
PYSYVÄT VASTAAVAT	13 052	11 858
Toimeksiantojen varat		
Valtion toimeksiannot	17	20
Lahjoitusrahastojen varat	207	207
Muut toimeksiantojen varat	32	44
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	256	272

	2024	2023
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Aineet ja tarvikkeet	0	0
Keskeneräiset tuotteet	0	0
Valmiit tuotteet	0	0
Muu vaihto-omaisuus	0	0
Ennakkomaksut vaihto-omaisuudesta	0	0
Vaihto-omaisuus	0	0
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	319	269
Lainasaamiset	0	0
Laskennalliset verosaamiset	0	0
Saamiset kunnalta	0	0
Muut saamiset	2	0
Siirtosaamiset	0	0
Pitkäaikaiset saamiset	320	269
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	82	165
Lainasaamiset	0	0
Laskennalliset verosaamiset	0	0
Saamiset kunnalta	0	0
Muut saamiset	54	56
Siirtosaamiset	11	13
Lyhytaikaiset saamiset	147	233
Saamiset	468	502
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	0	0
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	0	0
Joukkovelkakirjalainasaamiset	0	0
Muut arvopaperit	0	0
Rahoitusarvopaperit	0	0
Rahat ja pankkisaamiset	6 114	6 775
VAIHTUVAT VASTAAVAT	6 582	7 277
VASTAAVAA YHTEENSÄ	19 889	19 406

VASTATTAVAA	2024 1 000 €	2023 1 000 €
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	3 040	3 040
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma	0	0
Ylikurssirahasto	0	0
Arvonkorotusrahasto	1 097	0
Muut omat rahastot	22	22
Edellisten tilikausien yli- /alijäämä	7 490	7 425
Tilikauden yli-/ alijäämä	-260	65
OMA PÄÄOMA	11 390	10 552
VÄHEMMISTÖOSUUDET	36	36
KONSERNIRESERVI		
POISTOERO JA VAPAAEHT.VARAUKSET		
Poistoero	0	0
Vapaaehtoiset varaukset	0	0
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	0	0
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	0	0
Muut pakolliset varaukset	0	0
PAKOLLISET VARAUKSET	0	0
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	17	20
Lahjoitusrahastojen pääomat	240	241
Muut toimeksiantojen pääomat	32	44
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	289	305

	2024	2023
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Joukkovelkakirjalainat	0	0
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	6 410	6 728
Pääomalainat	0	0
Lainat kunnalta	0	0
Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
Lainat muilta luotonantajilta	0	0
Saadut ennakot	0	0
Ostovelat	5	23
Korottomat velat kunnalta	0	0
Muut velat	19	26
Siirtovelat	1	0
Laskennalliset verovelat	0	0
Pitkäaikainen vieras pääoma	6 435	6 778
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Joukkovelkakirjalainat	0	0
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	317	317
Pääomalainat	0	0
Lainat kunnalta	0	0
Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
Lainat muilta luotonantajilta	0	0
Saadut ennakot	122	121
Ostovelat	349	419
Korottomat velat kunnalta	0	0
Muut velat	113	93
Siirtovelat	838	786
Laskennalliset verovelat	0	0
Lyhytaikainen vieras pääoma	1 739	1 736
VIERAS PÄÄOMA	8 174	8 513
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	19 889	19 406

KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT	2024	2023
Omavaraisuusaste %	57,5	54,6
Suhteellinen velkaantuneisuus %	107,5	108,5
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista, %	103,4	108,8
Kertynyt ylijäämä+/alijäämä, 1000 €	7 230	7 490
Kertynyt ylijäämä+/alijäämä, € / asukas	4 278	4 403
Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	6 727	7 045
Konsernin lainat, € / asukas	3 980	4 142
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000 €	4	4
Asukasmäärä	1 690	1 701

1.6. Kunnanhallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Kunnanhallituksen on tehtävä toimintakertomuksessa esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on tehtävä selkoa talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi.

Tilikauden tuloksella tarkoitetaan kunnan tuloslaskelman tulosta ennen poistoeroja, varauksia ja rahastosiirtoja. Tilikauden 2023 tulos on -251 369,84 euroa. Vastaava vuoden 2023 tilikauden tulos oli 140 544,84 euroa.

Taivassalon kunnan taseessa ei ole kertynyttä alijäämää.

Tilikauden 1.1.2024 - 31.12.2024 tulos osoittaa -251 369,84 euron alijäämää.

Kunnanhallitus ehdottaa valtuustolle tilikauden tuloksen käsittelystä seuraavaa:

-tilikauden 1.1.2024 - 31.12.2024 alijäämä -251 369,84 euroa kirjataan taseen omaan pääomaan tilikauden ylijäämätilille.

Vuoden 2024 -251 369,84 euron alijäämäisen tilinpäätöksen jälkeen taseessa on edellisten tilikauden ylijäämää 8 447 570,95 euroa.

2. Talousarvion toteutumisvertailu

2.1. Talousarvion laadinnan tausta

2.1.1. Strategian arvot

Valtuusto hyväksyi Taivassalon kunnan strategian arvot kokouksessaan 14.11.2022 § 26.

Visio: Vain taivas Rajana

Arvot:

- **Kauneus: Taivassalo on kaunis, viehättävä ja pittoreski. Me satsaamme ympäristön viihtyvyyteen. Kauniit ajatukset, kaunis puhe ja kaunis käytös.**
- **Onnellisuus: Taivassalola tituleerataan onnellisten saareksi. Täällä on onnellista asua ja elää ja yrittää. Pidämme huolta ihmisistä, itsestämme ja toisistamme sekä luonnosta. Positiivisuus tuo onnellisuutta.**
- **Yhdessä: Yhdessä tekeminen ja yhteisöllisyys on tärkeää. Kaikilla on vastuu niin kehittämisestä, ideoista, kestävästä toiminnasta ja Taivassalon positiivisesta viestimisestä sekä viihtyvyydestä. Teemme yhteistyötä moneen eri suuntaan.**

2.1.2. Strategiset painopisteet ja strategiset tavoitteet

Kunnan strategisten arvojen lisäksi strategiakokonaisuuden valmiiksi saattamiseksi strategiatyötä jatkettiin syksyllä 2023. Strategian strategiset painopisteet ja strategiset tavoitteet hyväksyttiin talousarvion 2024 hyväksymisen yhteydessä valtuustossa 11.12.2023 § 24.

Syksyllä 2024 kunnan johtoryhmässä kirkastettiin ja täsmennettiin toiminnallisia tavoitteita ja niiden mittareita. Mittareiden kehittämistä toimialojen osalta jatketaan edelleen, jotta niitä saadaan yhä konkreettisemmiksi ja toimintaa realistisesti kuvaaviksi ja ohjaaviksi. Strategian sekä positiivisen ja oikeudenmukaisen toimintakulttuurin jalkauttamista tehtiin vuonna 2024 ja työtä jatketaan edelleen tulevana vuosina. Toimialajohtajien ja esihenkilöiden tulee painottaa yksiköissään strategian ja uuden toimintakulttuurin merkitystä kunnan kehittämisessä valtuuston hyväksymän strategian ja tavoitteiden mukaisesti. Lisäksi toimialajohtajien ja esihenkilöiden tulee korostaa ja toteuttaa oikeudenmukaisuuden periaatetta. Koko kunnan henkilöstön ja luottamushenkilöiden toivotaan arvostavan kunnan arvoja ja toteuttavan arvojen mukaista käyttäytymistä myös jatkossa.

Kuntastrategia ja sen toteuttamistoimenpiteet tarkistetaan valtuustokausittain tai tarvittaessa. Strategia on voimassa, kunnes päivitys hyväksytään valtuustossa. Kuntaorganisaatiossa tehdään jatkuvasti strategiatyötä yhteistyössä kunnan viranhaltijoiden ja työntekijöiden sekä luottamushenkilöiden kanssa. Myös kunnan sidosryhmiä huomioidaan strategiatyössä.

Taivassalon kunnan strategiset painopisteet ja strategiset tavoitteet pohjautuvat Taivassalon arvoihin. Arvot näkyvät painopisteiden yhteydessä sekä ohjaavat strategisia tavoitteita.

Elinvoimainen ja vetovoimainen kunta

Strateginen painopiste	Strateginen tavoite	Toiminnallinen tavoite	Mittari	Toteuma
Yhdessä: Elinvoimainen ja vetovoimainen kunta	Yritysten toimintadellytysten edistäminen ja yritysyhteistyön kehittäminen*	Yritystapaamisten ja keskustelujen lisääminen Yritysyhteistyön tavoitteiden kirkastaminen	Yrityskontaktien ja tilaisuuksien määrä	Useita elinvoima- ja yritystapahtumia, yritysvierailuja ja tapaamisia
		Elinvoimaohjelman päivittäminen	Toteutunut K/E	Siirtyi vuodelle 2025.
	Maltillinen asukasmäärän kasvu	Laadukkaat ja hyvämaineiset peruspalvelut Asuntotarjonnan lisäämisen edistäminen, kaavoitusmahdollisuuksien kartoittaminen, kaavoitettujen alueiden infran toteuttaminen	Asukasmäärän kehitys Kaavoituskatsaus K/E	Asukasmäärä laski 11 asukkaalla (1 690). Kaavoituskatsaus hyväksytty KH 16.12.2024 § 161
	Kunnan tunnettuuden lisääminen	Panostetaan kunnan markkinointiin ja viestintään kohderyhmäkohtaisesti. Viestintäsuunnitelman valmistelemine	Markkinointimäärärahat X eur Viestintäsuunnitelma K/E	Viestintää ja markkinointia toteutettiin kaikilla toimialoilla. Viestintäsuunnitelma siirtyi vuodelle 2025.
	Kunnan vetovoimatekijöiden vahvistaminen	Yhteistyön lisääminen vetovoimatekijöiden tunnistamista ja kehittämistä varten Kyselyt vetovoimatekijöiden kartoittamiseksi (kuntalaiset ja yrittäjät)	Kyselyt toteutettu K/E	Kirjallista kyselyä ei toteutettu tällä nimellä. Ideoita kerättiin osallistavan budketoinnin kyselystä ja tapahtumien yhteydessä.

Tasapainoinen ja kehittämisen mahdollistava talous

Strateginen painopiste	Strateginen tavoite	Toiminnallinen tavoite	Mittari	Toteuma
Yhdessä, Onnellisuus: Tasapainoinen ja kehittämisen mahdollistava talous	Talouden tasapaino	Toiminnan ja talouden ajantasainen seuranta ja analysointi toimialoilla	Säännöllinen raportointi toimielimissä K/E	Toteutunut K.
		Investointien toteutus, seuranta ja raportointi vastuutoimialalla	Puolisvuotisraportointi toimielimissä K/E	Toteutunut K.
		Kuntatasoisten mittareiden seuraaminen vuosittain, raportointi tilinpäätöksessä	Kunta: Vuositulos Vuositulos/Poistot, % Kertynyt yli-/alijäämä Kertynyt yli-/alijäämä eur/asukas Lainamäärä Lainamäärä eur/asukas Konserni: Vuositulos/Poistot % Kertynyt yli-/alijäämä Kertynyt yli-/alijäämä eur/asukas Lainat ja vuokravastuut Lainat ja vuokravastuut/ eur/asukas Laskennallinen lainanhoitokate	Mittarit raportoidaan tilinpäätöskirjassa luvuissa 1.3. ja 1.5.
	Toiminnan ja talouden yhteyden huomiointi palvelutuotannossa	Palvelutuotannon tehostaminen ja vaihtoehtojen toimintatapojen etsiminen Resurssien mahdollistaman laatutason ylläpitäminen Palvelujen tuottaminen ja järjestäminen annetuilla resursseilla	Toiminnan tuottojen ja kulujen netto +/- 5% alkuperäisestä talousarviosta	Toteutunut K.

Asukkaiden ja kunnan henkilöstön hyvinvoinnin ja osallisuuden edistäminen

Strateginen painopiste	Strateginen tavoite	Toiminnallinen tavoite	Mittari	Toteuma
Onnellisuus, Yhdessä: Asukkaiden ja kunnan henkilöstön hyvinvoinnin ja osallisuuden edistäminen	Kuntalaisten osallistaminen kunnan kehittämiseen	Osallistava budjetointi	Määräraha 10 000 eur	Osallistava budjetointi: "Torille myyntikopit"
	Kausiasukkaiden ja monipaikkaisten ihmisten osallistaminen kunnan kehittämiseen	Kodin ja koulun päivä	Toteutunut K/E	Toteutunut K.
		Yhdistysillat	Toteutunut K/E	Toteutunut K:
		Silakrysaies 2024	Toteutunut K/E	Toteutunut K.
	Kuntalaisten hyvinvoinnin edistämisen mahdollistavat toimenpiteet	Liikuntaan ja ulkoiluun houkuttelevien toimintojen kehittäminen ja omaehtoiseen liikuntaan kannustaminen	Tehdyt kehitystoimet	Toteutunut.
		Terveellisen ravitsemuksen tukeminen varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa	Kansallinen kouluruokasuositus käytössä K/E	Toteutunut K.
	Henkilöstön jaksamista tukeva kannustava ja osallistava kulttuuri Henkilöstön työhyvinvoinnin edistäminen Henkilöstön ja esimiestyön ohjaus ja tukeminen	Henkilöstösuunnittelun- ja tuen riittävä operatiivisen työn resursointi toimialoilla* Esihenkilövalmennukset ja työpajat	Valmennus K/E	Resursointia parannettu operatiivisen tuen osalta. Esihenkilövalmennuksia on suunnitteilla.
	Henkilöstön osaamisen kehittämisen mahdollistaminen	Henkilöstöraportin ja koulutussuunnitelman valmistelu ja toteuttaminen/päivittäminen*	Toteutunut K/E	Henkilöstöraportti 2024 hyväksytty KH 27.3.2025 27
		Henkilöstön koulutusmahdollisuuksien parantaminen mm. koulutusportaalin avulla*	Koulutusportaali käytössä K/E	Toteutunut K.

Kauniit ja houkuttelevat asuin- ja elinympäristöt

Strateginen painopiste	Strateginen tavoite	Toiminnallinen tavoite	Mittari	Toteuma
Kauneus: Kauniit ja houkuttelevat asuin- ja elinympäristöt	Viihtyisä ja hyvinhoidettu ympäristö kunnan käyntikorttina	Asuinalueiden ympäristöhoidon hyvän tason ylläpitäminen	Arvio tasosta	Arvio tasosta on hyvä.
		Kaavoitettujen alueiden ja myytävien tonttien ympäristön houkuttelevuuden, viihtyisyyden ja toiminnallisuuksien kehittäminen	Tehdyt toimenpiteet	Normaalit ylläpitotoimenpiteet, puuston hoito, ojien hoito.
	Ympäristön, ilmaston ja Saaristomeren tilan huomioiminen	Saaristomeren suojelullisiin/hoidollisiin toimiin osallistuminen resurssien puitteissa	Toteutunut K/E	Toteutunut K.
		Metsien hoito metsänhoitosuunnitelman mukaisesti	Toteutunut K/E	Toteutunut K.
		Ilmastosuunnitelman valmistelemine	Toteutunut K/E	Ilmastosuunnitelma on valmistelussa.
	Kestävän kehityksen periaatteiden toteutumisen edistäminen.	Toteutetaan kierrätystä mahdollisuuksien mukaan ja lisätään kierrätystietoisuutta	Toteutunut K/E	Toteutunut K.

2.2. Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

2.2.1. Määrärahojen ja tuloarvion toteutuminen

Taivassalon yhteensä	TP2023	TA2024	Muutokset	TAM2024	TP2024	Tot-% 2024
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	2 306 523	2 172 502	302 500	2 475 002	2 570 472	103,86%
ULKOINEN	1 248 075	1 042 000	302 500	1 344 500	1 434 979	106,73%
SISÄINEN	1 058 449	1 130 502		1 130 502	1 135 493	100,44%
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-7 148 673	-7 349 474	-260 000	-7 609 474	-7 679 384	100,92%
ULKOINEN	-6 090 224	-6 218 972	-260 000	-6 478 972	-6 543 891	101,0%
SISÄINEN	-1 058 449	-1 130 502		-1 130 502	-1 135 493	100,44%
TOIMINTAKATE	-4 842 149	-5 176 972	42 500	-5 134 472	-5 108 912	99,5%
VEROTULOT	4 013 269	3 925 136	-18 300	3 906 836	3 952 796	101,18%
Kunnan tulovero	2 442 640	2 329 616	-22 930	2 306 686	2 354 196	102,06%
Kiinteistövero	1 321 060	1 376 908	-17 060	1 359 848	1 394 697	102,56%
Osuus yhteisöveron tuotosta	249 569	218 612	21 690	240 302	203 903	84,85%
VALTIONOSUUDET	1 688 542	1 489 479	134 000	1 623 479	1 633 683	100,63%
Kunnan peruspalv.valt.osuus	1 356 648	1 177 056	10 000	1 187 056	1 192 392	100,45%
Verotuloihin perustuva valtion	392 070	375 557	0	375 557	376 592	100,28%
Opet.-ja kult.toim.muut valt.o	-402 458	-402 485	128 000	-274 458	-270 397	98,52%
Verotulomenetysten kompensaa	342 282	339 324	-4 000	335 324	335 096	99,93%
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT						
KORKOTUOTOT	16 112	10 000		10 000	15 745	157,45%
MUUT RAHOITUSTUOTOT	89 856	6 000		6 000	83 482	1 391,36%
KORKOKULUT	-239 056	-250 040		-250 040	-255 664	102,25%
MUUT RAHOITUSKULUT	-1 505	-1 000		-1 000	-867	86,65%
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT YHTEENSÄ	-134 593	-235 040		-235 040	-157 304	66,93%
VUOSIKATE	725 069	2 603	158 200	160 803	320 263	199,17%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET						
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-584 524	-560 000		-560 000	-571 633	102,08%
Poistot aineettomista oikeuksi	-139	0		0	-1 635	
Poistot muista pitkävaik.menoi	-32 534	-27 186		-27 186	-37 262	137,06%
Poistot rakennuksista	-297 906	-321 012		-321 012	-303 876	94,66%
Poistot kiint.rakenteista ja l	-176 343	-156 167		-156 167	-148 596	95,15%
Poistot koneista ja kalustosta	-77 602	-55 635		-55 635	-80 263	144,27%
TILIKAUDEN TULOS	140 545	-557 397	158 200	-399 197	-251 370	62,97%

Valtuusto on päättänyt muutoksista vuoden 2024 talousarvioon seuraavasti:

KV 16.4.2024 § 10 Talousarviomuutos vuoden 2024 talousarvion investointiosaan
Nimikemuutos seuraavasti: 9000 Maa-alueiden hankinta -> 9000 Maa- ja vesialueiden sekä rakennusten hankinta
Lisämääräraha kyseiselle investointihankkeelle 9000 Maa- ja vesialueiden sekä rakennusten hankinta 549 000 euroa.

KV 8.5.2024 § 13 Lisämääräraha sivistyslautakunnan vuoden 2024 talousarvioon
23 000 euron lisämääräraha sivistyslautakunnan vuoden 2024 talousarvioon (10 000e varhaiskasvatuksen lastenhoitajan palkkaamiseen ja 13 000e henkilökohtaisen avustajan palkkaamiseen), kirj. 28 000

KV 2.12.2024 § 35 Talousarviomuutokset vuoden 2024 talousarvioon

Konsernihallinto/Kunnanhallitus:

-Toimintatuotot +117 600 eur (Myyntituotot +43 300 eur, Maksutuotot +5 000 eur, Tuet ja avustukset +26 100 eur, Muut toimintatuotot 43 200 eur)

Sivistyspalvelut/Sivistyslautakunta:

-Toimintatuotot +184 900 eur (Myyntituotot +55 000 eur, Tuet ja avustukset +126 000 eur, Muut toimintatuotot +3 900 eur)

-Toimintakulut -232 000 eur (Palkat ja palkkiot -200 000 eur, Palvelujen ostot -41 000 eur, Aineet ja tarvikkeet -31 000 eur, Avustukset +40 000 eur)

Verotulojen vähennys: -18 300 euroa (Kunnan tulovero -22 930, Yhteisövero -17 060, Kiinteistövero +21 690 euroa)

Valtionosuuksien lisäys: +134 000 euroa (Kohdistus oikeille erille tehdään viranhaltijoiden toimesta.)

Poistojen kohdistus toimialojen kesken (nettovaikutus +/- 0): 6 000 eur (Kohdistus konsernihallinto/sivistyslautakunta tehdään viranhaltijoiden toimesta.)

2.2.2. Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen toimielimittäin

10 Konsernihallinto Kunnanhallitus	TP 2023	TA 2024	Muutokset	TAM2024	TP 2024	Tot-% 2024
Toimintatuotot	84 085	36 300	117 600	153 900	154 125	100,1 %
ulkoiset	84 872	36 300	117 600	153 900	154 125	100,1 %
sisäiset	-787	0		0	0	
Toimintakulut	-847 448	-1 061 571		-1 061 571	-915 332	86,2 %
ulkoiset	-845 666	-1 050 847		-1 050 847	-903 238	86,0 %
sisäiset	-1 782	-10 724		-10 724	-12 095	112,8 %
Toimintakate	-763 363	-1 025 271	117 600	-907 671	-761 207	83,9 %
Poistot	-26 660	-22 253	-6 000	-28 253	-26 511	93,8 %
Tilikauden tulos	-790 023	-1 047 524	111 600	-935 924	-787 718	84,2 %
30 Sivistyspalvelut Sivistyslautakunta	TP 2023	TA 2024	Muutokset	TAM2024	TP 2024	Tot-% 2024
Toimintatuotot	291 678	271 700	184 900	456 600	418 658	91,7 %
ulkoiset	291 678	271 700	184 900	456 600	418 658	91,7 %
sisäiset	0	0		0	0	
Toimintakulut	-4 009 359	-3 930 202	-260 000	-4 190 202	-4 311 746	102,9 %
ulkoiset	-3 005 147	-2 850 274	-260 000	-3 110 274	-3 228 198	103,8 %
sisäiset	-1 004 212	-1 079 928		-1 079 928	-1 083 548	100,3 %
Toimintakate	-3 717 681	-3 658 502	-75 100	-3 733 602	-3 893 088	104,3 %
Poistot	-31 450	-31 400	6 000	-25 400	-29 084	114,5 %
Tilikauden tulos	-3 749 131	-3 689 902	-69 100	-3 759 002	-3 922 172	104,3 %
40 Tekniset palvelut Rakennetun ympäristön lautakunta	TP 2023	TA 2024	Muutokset	TAM2024	TP 2024	Tot-% 2024
Toimintatuotot	1 930 760	1 864 502		1 864 502	1 997 690	107,1 %
ulkoiset	871 525	734 000		734 000	862 197	117,5 %
sisäiset	1 059 235	1 130 502		1 130 502	1 135 493	100,4 %
Toimintakulut	-2 291 865	-2 357 701		-2 357 701	-2 452 306	104,0 %
ulkoiset	-2 239 411	-2 317 851		-2 317 851	-2 412 456	104,1 %
sisäiset	-52 454	-39 850		-39 850	-39 850	100,0 %
Toimintakate	-361 105	-493 199		-493 199	-454 616	92,2 %
Poistot	-526 415	-506 347		-506 347	-516 038	101,9 %
Tilikauden tulos	-887 520	-999 546		-999 546	-970 654	97,1 %

2.3. Lautakuntien toiminta, talous ja tavoitteiden toteutuminen

2.3.1. Konsernihallinto

Konsernihallinnon tehtävänä on varmistaa kunnan tavoitteiden toteutuminen ja kuntakonsernin yksiköiden toimiminen koko konsernin näkökulmasta parhaalla mahdollisella tavalla. Konsernihallinto sisältää kunnan ylimpään päätöksentekoon liittyvät toimielimet. Konsernihallinnossa edistetään koko kuntaorganisaatiota koskevien toiminnan tavoitteiden toteutumista. Konsernihallinnon toimielin on kunnanhallitus. Talousarvion sitovuus on toimielintasolla.

Kunnanhallituksen alla oleviin toimintoihin kohdistui vuoden 2024 aikana merkittäviä kehittämis-, resursointi- ja kustannuspaineita edellisvuoteen verrattuna. Konsernihallinnossa panostettiin koko kunnan kehittämistä edistäviin toimenpiteisiin, kuten elinvoimaan, yritysysteistyöhön ja markkinointiin, uusien strategisten tavoitteiden edellyttämällä tavalla.

Talous- ja henkilöstöpalveluissa selvitettiin talous- ja palkanlaskentapalveluiden tuottamisen tapaa tulevaisuudessa, mikä edellytti työajan allokoimista myös kyseiseen selvitystyöhön. Edellisen lisäksi konsernihallinnon toimialajohdon työpanosta allokoitiin muun työn ohella TE-palveluudistuksen valmistelutyöhön, Varha-yhteistyöhön sekä elinvoiman edistämisen työhön aiempaa enemmän.

Keskusvaalilautakunnan osalta mainittakoon, että vuonna 2024 järjestettiin kahdet vaalit: presidentivaalit ja europarlamenttivaalit.

Kunnanhallituksen sitovat ulkoiset määrärahat

KUNNANHALLITUS YHTEENSÄ, €	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TAM 2024	TP 2024
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	114 209	84 872	36 300	153 900	154 124
Toimintamenot	-879 327	-845 666	-1 050 847	-1 050 847	-903 238
Toimintakate (Netto)	-765 117	-760 794	-1 014 547	-896 947	-749 113

Toteuma: 83,52 %

TAVOITE	TOIMINTA	MITTARI	TOTEUMA	MERKITTÄVÄT RISKIT
Toiminnan ja talouden yhteys, talous on kestäväällä pohjalla Tehdään aktiivista elinvoimatyötä	Vakaan talouden ja kestävä kasvun turvaaminen pitkällä aikajänteellä. Toiminnan ja talouden yhteyden merkityksen viestiminen ja riittävän resursoinnin varmistaminen kunnan tulevaisuuden kehittämisen ja lakisääteisten toimintojen sekä hallinnollisten prosessien varmistamiseksi. Osallistetaan sidosryhmiä ja panostetaan kunnan näkyvyyteen ja kunnan arvojen mukaiseen toimintaan sekä organisaation sisällä että ulkopuolella.	Tulevien vuosien alijäämä ei vähennä merkittävästi kumuloitunutta ylijäämää. Kunnan talous kestää kehittämisen K/E. Kontaktit ja tapaamiset kasvavat K/E Kyselyiden tulokset paranevat taloussuunnitelmakaudella 2024-2026 K/E.	Vuoden 2024 talous toteutui arvioitua positiivisemmin, joten alijäämä ei vähentynyt arvioidun suuruisesti. Kunnan talous ketää kehittämisen. (K) Elinvoima työ vuonna 2024 oli erittäin aktiivista. Järjestimme useita tapahtumia, tapaamisia ja lanseerasimme uuden "Kutsu kunta kylään" -käytännön. (K) Saatu palaute oli erittäin positiivista.	Valtakunnallinen talouden tilanne ei mahdollista talouden positiivista kehittymistä kunnan omista kehittämistoimenpiteistä ja talouden huolenpidosta huolimatta.

KESKUSVAALILAUTAKUNTA 100

Keskusvaalilautakunnan tehtävänä on vaalilain mukaisesti huolehtia valtiollisten ja kuntavaalien järjestämisestä ja tarvittavasta päätöksenteosta kuntatasolla. Valtio korvaa kunnalle valtiollisten vaalien kulut laskennallisin perustein. Kuntavaalit järjestetään kunnan omalla kustannuksella ilman valtion korvausta. Vuonna 2024 järjestetään kahdet vaalit; presidentinvaalit ja europarlamenttivaalit.

100 KESKUSVAALILAUTAKUNTA	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TAM 2024	TP 2024
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	3 740	3 254	0	9 700	9 756
Toimintamenot	-11 045	-2 869	-16 446	-16 446	-19 143
Toimintakate (Netto)	-7 306	385	-16 446	-6 746	-9 387

Toteuma: 139,15%

Vuonna 2024 järjestettiin kahdet vaalit, presidentinvaalit ja europarlamenttivaalit. Vaalijärjestelyt sujuivat hyvin ja keskusvaalilautakunnan talous toteutui alkuperäistä talousarviota paremmin. Kustannuksia lisäsi arvioitua suuremmat vaalitoimitsijoiden palkkiot.

Keskusvaalilautakunta kokoontui neljä kertaa.

TARKASTUSLAUTAKUNTA 110

Tarkastuslautakunta järjestää kunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin kuntalain mukaisesti. Lautakunta arvioi, ovatko valtuuston kunnalle ja kuntakonsernille asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet toteutuneet ja onko kuntalain tarkoittamalla tavalla määritelty kunnan toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Lautakunta valmistelee valtuustolle sen päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä huolehtii kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta. Lisäksi tarkastuslautakunta valvoo lakisääteisen sidonnaisuusilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja raportoi siitä valtuustolle.

Tilintarkastajana toimiva tilintarkastusyhteisö huolehtii kunnan hallinnon ja talouden lakisääteisestä tilintarkastuksesta.

110 TARKASTUSLAUTAKUNTA	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TAM 2024	TP 2024
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintamenot	-11 836	-11 550	-13 800	-13 800	-9 390
Toimintakate (Netto)	-11 836	-11 550	-13 800	-13 800	-9 390

Toteuma: 68,05%

Kustannukset toteutuivat arvioitua pienempinä. Tilintarkastuskustannukset olivat hieman arvioitua alhaisemmat. Tarkastuslautakunnan toiminta on säännöllistä ja talouden toteutumiseen suuruusluokka suhteellisen hyvin arvioitavaa. Tarkastuslautakunta kokoontui vuonna 2024 kolme kertaa, eli yhden kerran vähemmän kuin vuonna 2023, mikä osaltaan alentaa kustannuksia edellisvuoteen ja talousarviossa arvioituun verrattuna.

VALTUUSTO 120

Valtuusto vastaa kunnan taloudesta ja toiminnasta sekä käyttää kunnan ylintä päätösvaltaa. Se päättää, mitä toimielimiä kunnassa on ja miten toimivalta ja tehtävät jaetaan luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden kesken. Valtuustolla on yleinen toimivalta päättää kunnan asukkaiden yhteisistä asioista. Valtuusto päättää mm. kuntastrategiasta, hallintosäännöstä, talousarviosta ja taloussuunnitelmasta, omistajaohjauksen periaatteista ja sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista.

120 KUNNANVALTUUSTO	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TAM 2024	TP 2024
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintamenot	-18 177	-31 146	-23 986	-23 986	-19 422
Toimintakate (Netto)	-18 177	-31 146	-23 986	-23 986	-19 422

Toteuma: 82,00%

Kustannukset toteutuivat arvioitua pienempinä useiden toimintojen ja tiliryhmien osalta.. Valtuusto kokoontui vuonna 2024 kahdeksan kertaa, edellisvuonna 2023 valtuusto kokoontui viisi kertaa. Valtuusto käsitteli vuoden aikana tulleet kolme valtuustoaloitetta, teki päätöksen isosta maakaupasta sekä käsitteli Taivassalon kannalta merkittävää toiminnallista muutosta talous- ja palkkahallinnon järjestämistavan muutosta tulevaisuudessa.

KUNNANHALLITUS 130

Kunnanhallituksen tehtäväalue sisältää kunnanhallituksen, kuntien yhteistoiminnan, suhdetoiminnan ja edustuksen, kunnallisverotuksen, hallintopalvelut, kopiointi- ja postituspalvelut, maksuliikenteen, kirjanpidon, osto- ja myyntireskontran, henkilöstöpalvelut, työterveyshuollon, tyhy-toiminnan, palkanlaskennan, työsuojelun, väestönsuojelun, Varsin Hyvän, Saaristomeren kalatalousryhmän, elinvoiman kehittäminen, matkailun edistämisen, markkinoinnin, Silakröyksen, ystävyyskuntatoiminnan sekä kaavoituksen koordinoitua (valmistelutyö ja operatiiviset toimet tehdään teknisissä palveluissa/rakennusvalvonnassa).

130 KUNNANHALLITUS	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TAM 2024	TP 2024
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	110 470	81 617	36 300	144 200	144 382
Toimintamenot	-838 268	-800 101	-996 615	-996 615	-855 296
Toimintakate (Netto)	-727 798	-718 484	-960 315	-852 415	-710 914

Toteuma: 83,4%

Kunnanhallituksen alaisten toimintojen toimintatuotoista etenkin myyntituotot ja muut toimintatuotot toteutuivat merkittävästi alkuperäistä talousarviota paremmin. Toimintatuottoihin tehtiin toiminnallisten muutosten seurauksena talousarvionmuutos. Vuoden 2024 toimintatuottojen toteuma oli lähes muutetun talousarvion tasolla. Samalla kun kustannusten toteuma oli positiivinen kustannusten alittaessa talousarvion, toimintakate toteutui talousarviota paremmin. Talousarvion sitovuus on toimitilintasolla. Kunnanhallituksen talouden hyvä toteuma on seurausta tarkasta taloudenpidosta, vaikka kustannusten nousupaine on kohdistunut monen toiminnon osalta kunnanhallituksen alaiseen toimintaan. Työllisyyden hoito oli vuonna 2024 kunnanhallituksen alaisena, ja loppuvuonna tulleet te-palveluiden palvelumuutosta koskevat tuotot/avustukset korottivat tuottoja edellisvuoteen verrattuna. Työmarkkinatuoen kuntaosuuden verrattain suuri, n. 27 teur kasvu edellisvuoteen nähden kasvatti osaltaan kunnanhallituksen toimintakuluja. Kunnanhallitus kokoontui vuonna 2024 16 kertaa, edellisvuonna 2023 kunnanhallitus kokoontui 19 kertaa.

Käyttötalous, ulkoiset määrärahat

Käyttötalous Ulkoiset, € Kunnanhallitus 10 Konsernihallinto	Alkuperäinen talousarvio 2024	Talousarvio- muutokset 2024	Talousarvio muutosten jälk. 2024	Toteutuma 2024	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
TOIMINTATUOTOT							
MYYNITUOTOT	1 800	43 300	45 100	57 312	12 212	27,08%	127,08%
MAKSUTUOTOT	1 500	5 000	6 500	9 756	3 256	50,09%	150,09%
TUET JA AVUSTUKSET	10 000	26 100	36 100	62 183	26 083	72,25%	172,25%
MUUT TOIMINTATUOTOT	23 000	43 200	66 200	24 874	-41 326	-62,43%	37,57%
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	36 300	117 600	153 900	154 124	224	0,15%	100,15%
TOIMINTAKULUT							
HENKILÖSTÖKULUT	-365 941	0	-365 941	-324 412	41 529	11,35%	88,65%
PALKAT JA PALKKIOT	-278 331	0	-278 331	-254 128	24 203	8,7%	91,3%
HENKILÖSIVUKULUT	-87 610	0	-87 610	-70 284	17 326	19,78%	80,22%
ELÄKEKULUT	-77 159	0	-77 159	-64 316	12 843	16,64%	83,36%
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-10 451	0	-10 451	-5 968	4 483	42,9%	57,1%
PALVELUJEN OSTOT	-539 756	0	-539 756	-451 176	88 580	16,41%	83,59%
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-21 750	0	-21 750	-12 881	8 869	40,78%	59,22%
AVUSTUKSET	-55 500	0	-55 500	-107 680	-52 180	-94,02%	194,02%
MUUT TOIMINTAKULUT	-67 900	0	-67 900	-7 087	60 813	89,56%	10,44%
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-1 050 847	0	-1 050 847	-903 238	147 609	14,05%	85,95%
TOIMINTAKATE	-1 014 547	117 600	-896 947	-749 113	147 834	16,48%	83,52%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET							
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-22 253	-6 000	-28 253	-26 511	1 742	6,17%	93,83%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET YHTEENSÄ	-22 253	-6 000	-28 253	-26 511	1 742	6,17%	93,83%
TILIKAUDEN TULOS	-1 036 800	111 600	-925 200	-775 625	149 576	16,17%	83,83%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-1 036 800	111 600	-925 200	-775 625	149 576	16,17%	83,83%

Käyttötalous, ulkoiset ja sisäiset määrärahat

Tuloslaskelmasta Ulkoiset ja sisäiset, € Kunnanhallitus 10 Konsernihallinto	Alkuperäinen talousarvio 2024	Talousarvio- muutokset 2024	Talousarvio muutosten jälk. 2024	Toteutuma 2024	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
TOIMINTATUOTOT							
MYYNITUOTOT	1 800	43 300	45 100	57 312	12 212	27,08%	127,08%
MAKSUTUOTOT	1 500	5 000	6 500	9 756	3 256	50,09%	150,09%
TUET JA AVUSTUKSET	10 000	26 100	36 100	62 183	26 083	72,25%	172,25%
MUUT TOIMINTATUOTOT	23 000	43 200	66 200	24 874	-41 326	-62,43%	37,57%
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	36 300	117 600	153 900	154 124	224	0,15%	100,15%
TOIMINTAKULUT							
HENKILÖSTÖKULUT	-365 941	0	-365 941	-324 412	41 529	11,35%	88,65%
PALKAT JA PALKKIOT	-278 331	0	-278 331	-254 128	24 203	8,7%	91,3%
HENKILÖSIVUKULUT	-87 610	0	-87 610	-70 284	17 326	19,78%	80,22%
ELÄKEKULUT	-77 159	0	-77 159	-64 316	12 843	16,64%	83,36%
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-10 451	0	-10 451	-5 968	4 483	42,9%	57,1%
PALVELUJEN OSTOT	-544 104	0	-544 104	-455 524	88 580	16,28%	83,72%
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-21 750	0	-21 750	-14 252	7 498	34,47%	65,53%
AVUSTUKSET	-55 500	0	-55 500	-107 680	-52 180	-94,02%	194,02%
MUUT TOIMINTAKULUT	-74 276	0	-74 276	-13 463	60 813	81,87%	18,13%
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-1 061 571	0	-1 061 571	-915 332	146 239	13,78%	86,22%
TOIMINTAKATE	-1 025 271	117 600	-907 671	-761 208	146 463	16,14%	83,86%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET							
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-22 253	-6 000	-28 253	-26 511	1 742	6,17%	93,83%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET YHTEENSÄ	-22 253	-6 000	-28 253	-26 511	1 742	6,17%	93,83%
TILIKAUDEN TULOS	-1 047 524	111 600	-935 924	-787 719	148 205	15,84%	84,16%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-1 047 524	111 600	-935 924	-787 719	148 205	15,84%	84,16%

2.3.2. Sivistyslautakunta

Sivistyksen toimiala on sekä henkilöstömäärän että toimintakatteen osalta kunnan suurin toimiala. Kokonaiskulut ylittävät hieman yli 3 200 000 euroon. Sivistyspalveluiden toiminta on tavoitteellista. Talouden osalta pyritään kestävään ja tasapainoiseen toimintaan. Sivistystoimialan henkilöstö, viranhaltijat ja luottamushenkilöt toimivat luottamuksella ja avoimesti yhteisen päämäärän eteen toisiaan kunnioittaen ja kunnan eettisiä periaatteita noudattaen. Tavoitteena on luoda, kehittää ja monipuolistaa hyvinvoinnin edellytyksiä kattavasti niin kuntalaisille kuin työntekijöillekin.

Sivistyspalveluiden palvelurakennetta on kehitetty vuoden 2024 aikana. Kehitystyö tulee jatkumaan edelleen. Tavoitteena on suvaitsevaisuus-, turvallisuus- ja ympäristönäkökohtien huomioiminen entistä vahvemmin toiminnassa johdonmukaisuuden, tasa-arvoisuuden ja yhdenvertaisuuden sekä avoimuuden ohella.

Sivistyslautakunnan eri tehtäväalueille asetettujen strategisten tavoitteiden arvioiminen on hankalaa vuoden 2024 osalta, koska kolmella tehtäväalueella neljästä on vaihtunut toiminnasta vastaava viranhaltija. Asetetut strategiset tavoitteet kuitenkin osoittavat sen, että osa strategisista tavoitteista on vaikeasti arvioitavissa asetettujen selkeiden mittaripuutteiden vuoksi. Jatkossa on syytä keskittyä tavoitteisiin, joissa on mahdollista käyttää kvantitatiivisia mittareita tai muita selkeästi arvioitavia tavoitteita mittareineen.

Sivistyslautakunnan sitovat ulkoiset määrärahat

SIVISTYSLAUTAKUNTA YHTEENSÄ, €	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TAM 2024	TP 2024
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	394 993	291 678	271 700	456 600	418 658
Toimintamenot	-2 840 114	-3 005 147	-2 850 274	-3 110 274	-3 228 198
Toimintakate (Netto)	-2 445 121	-2 713 469	-2 578 574	-2 653 674	-2 809 540

Sivistyspalveluiden perustehtävät

Sivistyspalvelut luovat edellytyksiä, jotta jokainen ihminen voi elää aktiivista, luovaa ja merkityksellistä elämää. Taivassalon kunnan sivistystoimiala koostuu varhaiskasvatuksesta, esi- ja perusopetuksesta, kirjasto- ja kulttuuritoimesta sekä hyvinvointi- ja nuorisotoimesta. Sivistyspalveluiden toimielin on sivistyslautakunta.

Sivistyspalveluiden toiminnalliset ja sitovat tavoitteet

Kaikessa toiminnassa ja toiminnan suunnittelussa otetaan huomioon osallisuus, yhdenvertaisuus, turvallisuus- ja ympäristönäkökohdat. Sivistystoimessa ei ole päällekkäisiä toimintoja ja henkilökunta koostuu monien ammattien yhteistyötaitoisista osaajista, joiden osaamisesta ja työkyvystä huolehditaan.

Päätöksenteko on johdonmukaista, tasa-arvoista ja avointa. Sivistyspalveluiden toiminta on tavoitteellista ja taloudellisesti tasapainoista. Talousarvion sitovuus on toimielintasolla. Toiminnallisten tavoitteiden taulukossa oleva toteumasarake raportoidaan tilinpäätöksen yhteydessä.

TOTEUMA: 105,87 %

Sivistyspalveluiden tilinpäätös vuodelta 2024 osoittaa talousarvion ylitystä noin kuudella prosentilla (5,87 %). Ylitystä talousarvioon tehtyjen muutosten jälkeen on 155 866 €. Tarkemmat selitykset ylityksiin on raportoitu toimialueittain. Tilinpäätöskokonaisuudessa on huomioitava virheelliset tiliöinnit ison euromäärän osalta. Mikäli tiliöinnit olisivat tapahtuneet oikein, olisi vuodelle 2025 siirtyneiden hankemäärärahojen osuus huomattavasti pienempi, kun

hankelyöntekijöiden palkkakustannukset olisivat tiliöityneet hankkeille. Talousarviomuutosten jälkeen tukia ja avustuksia olisi pitänyt kertyä 189 000 € vuoden 2024 aikana. Tuosta summasta talousarviomuutoksia on 126 000 €. Toteuma kuitenkin osoittaa lukua 81 367 €, joten 107 633 € on hankerahoja, jotka siirtyvät vuodelle 2025.

Vuoden 2024 toimintakate oli sivistyspalveluissa 2 809 540 €, mikä on 3,54 % vuotta 2023 suurempi (96 071 €). Tuottojen osuus oli selkeästi budjetoitua suurempi, kun taas kuluissa oli ylitystä muutosten jälkeiseen talousarvioon.

SIVISTYSLAUTAKUNTA 300

Sivistystoimen hallinnon tehtävänä on vastata varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen, kirjasto- ja kulttuuritoimen sekä hyvinvointi- ja nuorisotoimen hallinnosta. Sivistyslautakunnassa on seitsemän jäsentä sekä yksi kustavilainen edustaja. Lautakunnan esittelijänä ja toimialajohtajana toimii rehtori-sivistystoimenjohtaja.

300 SIVISTYSLAUTAKUNTA	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TAM 2024	TP 2024
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	2 450	-20	0	0	0
Toimintamenot	-46 075	-42 295	-47 266	-47 266	-42 406
Toimintakate (Netto)	-43 625	-42 314	-47 266	-47 266	-42 406

TOTEUMA: 89,72 %

Sivistyslautakunnan talousarvion toteuma oli noin 90 % (alitusta 4 860 €). Alitusta tapahtui erityisesti aineiden tarvikkeiden ja tavaroiden ostossa sekä palkka- ja palkkiokuluissa. Jälkimmäisen alitukseen vaikutti muun muassa rehtori-sivistystoimenjohtajan 80 %:n työaika marras-joulukuussa 2024. Erilaisia palveluja puolestaan ostettiin budjetoitua enemmän (+ 29 %). Näissä korostuvat erityisesti ICT-palveluiden ostot. Vuoden 2024 toimintakate (42 406 €) oli lähes sama kuin vuoden 2023 toimintakate (42 314 €).

Sivistyslautakunta kokoontui seitsemän kertaa vuoden 2024 aikana. Keskeisimmät päätöksenteossa olleet asiat olivat seuraavat: vuoden 2024 talousarvion täytäntöönpano ja toimintasuunnitelma sekä vuoden 2023 tilinpäätös, perusopetuksen tuntijaon muutos, koulukuljetussopimusten optiovuosien käyttäminen, varhaiskasvatuksen indeksimaksujen korotukset, Taivassalon kunnan koulukuljetussäännön päivittäminen, kumppanuussopimusten käyttöönotto, lisämääräraahapyyntö palkkakustannuksiin, kunnan varhaiskasvatussuunnitelman päivitys, esiopetuksen ja perusopetuksen lukuvuosisuunnitelmien hyväksyminen, iltapäiväkerhomaksujen tarkistus, vuoden 2025 talousarvio, vuoden 2023 arviointikertomus, esi- ja perusopetuksen työ- ja loma-ajat lukuvuonna 2025-2026 ja Move!-mittausten tulokset 2024. Lisäksi sivistyspalveluiden talousarvion toteuman seuranta oli käsiteltävänä neljässä kokouksessa.

VARHAISKASVATUSPALVELUT 305

305 VARHAISKASVATUSPALVELUT	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TAM 2024	TP 2024
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	66 957	56 017	35 000	59 000	48 677
Toimintamenot	-872 581	-996 281	-957 034	-932 034	-979 171
Toimintakate (Netto)	-805 624	-940 264	-922 034	-873 034	-930 494

Varhaiskasvatus tarjoaa kotikasvatusta tukevaa, asiakaslähtöistä, laadukasta palvelua kaikille sitä tarvitseville alle kouluikäisille lapsille. Taivassalon varhaiskasvatus on keskittynyt päiväkotii

Pikkupoijuun, jossa toimii viisi lapsiryhmää. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on tukea lapsen oppimisen edellytyksiä, edistää elinikäistä oppimista ja koulutuksellisen tasa-arvon toteuttamista inklusiivisten periaatteiden mukaisesti. Periaatteisiin kuuluu kaikkia lapsia koskevat yhtäläiset oikeudet, tasa-arvoisuus, yhdenvertaisuus, syrjimättömyys, moninaisuuden arvostaminen sekä sosiaalinen osallisuus ja yhteisöllisyys. Varhaiskasvatus ja siihen kuuluva esiopetus muodostavat lapsen kasvun ja oppimisen kannalta johdonmukaisesti etenevän kokonaisuuden ja perustan elinikäiselle oppimiselle.

TOTEUMA: 106,58 %

Taivassalon varhaiskasvatus on keskittynyt päiväkoti Pikkupoijuun, jossa toimi vuonna 2024 viisi lapsiryhmää. Päiväkodissa toimi myös esiopetus. Kaikille varhaiskasvatusta tarvitseville lapsille pystyttiin järjestämään varhaiskasvatuspaikka lain määräämässä aikataulussa.

Varhaiskasvatuksessa edistetään suunnitelmallisesti lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista.

Kasvatus päiväkoti Pikkupoijussa perustuu varhaiskasvatukseen ja varhaiskasvatussuunnitelmaan. Taivassalon kunnan varhaiskasvatussuunnitelma päivitettiin vuoden 2024 alkupuoliskolla. Henkilökuntaa päiväkodissa oli vuoden 2024 keväällä 18 ja syksyllä 17. Koulutuksellisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden kehittämiseksi saatiin palkattua valtion avustuksella lisäresurssia henkilökuntaan yhden henkilön verran sekä keväällä että syksyllä. Alle kolmevuotiaiden määrän väheneminen vuoden 2021 syntyneiden jälkeen vaikutti henkilöstömäärän vähenemiseen yhdellä syksyllä 2024. Keväällä 2024 päiväkodin lapsimäärä oli 69 ja syksyllä 62.

Päiväkodissa järjestettiin tarvittaessa myös ilta- ja viikonloppuhoitoa. Tarvetta tähän oli kolmella perheellä.

Kelpoisuusvaatimukset täyttävän henkilökunnan saaminen on ollut haasteellista, varsinkin varhaiskasvatuksen opettajien osalta.

Pikkupoijun päiväkodissa arvioidaan säännöllisesti toiminnan laatua. Arvioinnin apuna on käytössä valtakunnallinen Valssi, sähköinen arviointityökalu.

Huoltajien kanssa tehtävässä yhteistyössä toteutettiin ryhmäkohtaiset vanhempainillat, lakisääteiset vasukeskustelut, kevät- ja joulujuhlat sekä syysmarkkinat. Varhaiskasvatuksen strategiset tavoitteet toteutuivat kiitettävästi.

Tilinpäätös osoittaa varhaiskasvatuksen osalta 6,6 %:n ylitystä (47 137 €) talousarvioon nähden. Maksutuottoja on 17,5 % (6 106 €) budjetoitua enemmän. Tukia ja avustuksia pitäisi olla tullut talousarviomuutosten jälkeen 24 000 euroa. Tilinpäätös kuitenkin osoittaa, että tukia ja avustuksia olisi tullut vain 7 531 €, eli lähes 16 500 € talousarviomuutosta vähemmän. Tämä selittynee sillä, että osa vuonna 2024 tulleista tuista ja avustuksista siirrettiin käytettäväksi vuodelle 2025. Määräaikaisten työntekijöiden ja sijaisten palkkakulut ovat lähes 114 000 € talousarviossa esitettyä suuremmat. Asiakaspalvelujen ostoihin käytettiin vuonna 2024 lähes 90 % (7 192 €) budjetoitua enemmän. Tässä kustannuksena ovat syys toimintakaudeksi ilmaantunut ilta-, yö- ja viikonloppuhoidon ostaminen Turun kaupungilta. Kokonaisuudessaan palvelujen ostojen osalta alitettiin talousarvio lähes 35 %:lla (29 541 €). Varhaiskasvatuksen toimintakate vuonna 2024 oli 9 770 € (1,04 %) alhaisempi edeltävään vuoteen verrattuna.

TAVOITE	TOIMINTA	MITTARI	TOTEUMA
Tarjota suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta kaikille sitä tarvitseville alle kouluikäisille lapsille.	Turvallisen oppimisympäristön ja lasta kokonaisvaltaisesti kehittävän ja innostavan toiminnan kehittäminen yhdessä lasten ja perheiden kanssa.	Asiakastyytyväisyyskysely, jonka tavoitteena on saavuttaa vähintään 4, asteikolla 1–5. Henkilökunnan kehityskeskustelut, lasten itsearviointit/ mielipiteet.	Asiakastyytyväisyyskyselyn tulos oli 4,2. Henkilökunnan kanssa käytiin kehityskeskustelut. Lapsilla toteutettiin itsearviointit ja keskustelut mielipiteistä.

Esiopetuksen keskeisenä tehtävänä on edistää lapsen kasvu-, kehitys- ja oppimisedellytyksiä. Toimintaa suunnitellaan lapsilähtöisesti ja sen tehtävänä on vahvistaa lapsen myönteistä minäkuvaa ja käsitystä itsestään oppijana. Esiopetusta kehitetään inklusion periaatteiden mukaisesti. Esiopetuksella on suuri merkitys lasten kasvun ja oppimisen tuen tarpeiden varhaisessa havaitsemisessa, tuen antamisessa ja samalla vaikeuksien ehkäisemisessä.

TAVOITE	TOIMINTA	MITTARI	TOTEUMA
Tarjota esiopetussuunnitelman mukaista opetusta kaikille lapsille vuotta ennen perusopetuksen alkua.	Toteutetaan lapsen itsetuntoa ja oppijaminäkuvaa vahvistavaa, positiivisen ja rakentavan palautteen avulla tapahtuvaa opetusta.	Asiakastyytyväisyyskysely, jonka tavoitteena on saavuttaa vähintään 4, asteikolla 1–5. Henkilökunnan kehityskeskustelut ja lasten itsearviointit/ mielipiteet.	Asiakastyytyväisyyskyselyn tulos oli 4,5. Henkilökunnan kanssa käytiin kehityskeskustelut. Lapsilla toteutettiin itsearviointit ja keskustelut mielipiteistä.

PERUSOPETUS 310

310 PERUSOPETUS	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TAM 2024	TP 2024
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	270 226	200 369	179 000	289 900	324 223
Toimintamenot	-1 656 927	-1 635 835	-1 499 172	-1 714 172	-1 831 671
Toimintakate (Netto)	-1 386 701	-1 435 466	-1 320 172	-1 424 272	-1 507 449

Perusopetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisinä ja yhteiskunnan jäseninä, opettaa tarpeellisia tietoja ja taitoja sekä edistää tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja oikeudenmukaisuutta. Oppimisympäristöjä kehitetään jatkuvan oppimisen periaatteella joustaviksi, monipuolisiksi ja sosiaalista toimintaa tukeviksi. Kaiken toiminnan tavoitteena on vahvistaa koulutuksellista, demokraattista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä parantaa oppimaan oppimisen taitoja. Toiminnassa korostuu myös vuorovaikutteisten oppimisympäristöjen hyödyntäminen sekä koulun ulkopuolella tapahtuva oppiminen opetustyön resurssina. Oppilaille annetaan mahdollisuuksia osallistua koulun toiminnan suunnitteluun ja kehittämiseen. Osallisuudelle luodaan rakenteita ja tilaa koulun arjessa.

Perusopetuspalveluiden alle sisältyy myös aamu- ja iltapäivä- sekä kerhotoiminta. Yleissivistävän koulutuksen aikana oppilas kasvaa ihmisenä ja oppii kunnioittamaan ympäristöä.

TOTEUMA: 105,84 %

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin haasteet ovat edelleen kasvussa. Haasteita on ollut niin oppimisen saralla kuin sosiaalisessa kanssakäymisessä. Varsinais-Suomen hyvinvointialue Varhan järjestämä opiskeluhoito toimi hyvin. Oppilaiden tukena olivat vuoden 2024 aikana myös koulunuorisotyöntekijä ja kouluvalmentaja. Oppilaille tarvittaessa annettava monilainen ja -ammattillinen tuki on ollut toteutumisen osalta hyvällä tasolla. Taivassalon yhtenäiskoulussa otettiin käyttöön poissaoloihin puuttumisen malli vuoden 2024 aikana. Mallin käyttöönoton myötä poissaoloihin puuttumiset selkiytyivät ja yhdenmukaistuivat.

Hankerahoitukset ovat tavanomaisesti merkittävä lisä käyttötalouteen. Vuoden 2024 keskeisimpiä avustuksella toteutettavia hankkeita olivat samanaikaisopettajuus (tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusavustus) ja koulun pt-toiminnan aloittaminen (Liikkuva koulu -hanke). Avustuksia saatiin suunniteltua enemmän. Tosin osa jatkuvien hankkeiden avustusrahoista siirrettiin vuodelta 2024 vuodelle 2025.

Loka-marraskuussa toteutettiin huoltaja- ja oppilastyytyväisyyskyselyt. Kehityskeskustelut ajoitettiin kevätlukukaudelle 2024, jolloin ne toimivat oivallisesti tulevan lukuvuoden suunnittelun pohjana.

Vuoden 2024 aikana Taivassalon yhtenäiskoulun vakituinen henkilöstö vahvistui erityisluokanopettajalla. Lisäksi yksi luokanopettajan virka ja yksi tuntiopettajan (aineenopetus) virka vakinaistettiin. Hankerahoituksella palkattiin samanaikaisopettaja. Lisäyksen yhtenäiskoulun henkilöstövahvuuteen toivat myös koulu-pt ja yksi henkilökohtainen avustaja.

Taivassalon yhtenäiskoulussa oli kevätlukukaudella 2024 yhteensä 167 oppilasta. Syyslukukauden 2024 oppilasmäärä oli 165. Yhtenäiskoulussa oli vuoden 2024 lopussa 1 rehtori (rehtori-sivistystoimenjohtaja), 1 apulaisrehtori, 7 luokanopettajaa, 2 erityisluokanopettajaa, 1 laaja-alainen erityisopettaja, 5 lehtoria, 6 tuntiopettajaa (osa sivutoimisia ja osa päätoimisia vaihtelevilla työaikaprofesseilla), 1 kouluvalmentaja, 6 koulunkäynninohjaajaa (josta 2 pääosin henkilökohtaisia avustajia ja 3 osa-aikaista), 1 toimistos sihteeri, 1 koulu-pt ja 1 nuorisotyöntekijä, joka työskentelee osan työajastaan koulunuorisotyöntekijänä. Koulun henkilöstön kokonaisvahvuus oli 33 vuoden 2024 lopussa.

Lukuvuoden 2024–2025 tavoitteita Taivassalon yhtenäiskoulussa ovat koululle laaditun hyvinvointisuunnitelman käyttöönotto ja jatkotyöstäminen. Suunnitelmaan sisältyvillä tavoitteilla pyritään lisäämään koko koulun väen hyvinvointia ja luomaan positiivista ilmapiiriä. Hyvinvoinnin edistämiseen linkittyy vahvasti syyslukukauden 2024 alussa käyttöön otettu puhelinten käytön tehokkaampi rajaaminen. Tässä on onnistuttu tyydyttävästi, sillä keinot oppilaiden puhelimen käytön rajaamiseen ovat vielä puutteelliset ennen kuin laki kyseisestä toimesta astuu voimaan 1.8.2025. Keskeisenä tavoitteena lukuvuodelle 2024–2025 on myös yhteisöllisen opiskeluhoiton kehittäminen. Loppuvuodesta 2024 sovittiin, että toimintaan luodaan kevään 2025 aikana selkeät lukuvuosittaiset tavoitteet ja aikataulutetaan tulevan lukuvuoden yhteisölliset toiminnot aina keväisin.

Yhtenäiskoulussa toteutettiin vuoden 2024 aikana useita projekteja ja teemapäiviä, kuten yläluokkalaisten työelämään tutustuminen, ysigaala, alaluokkien tähtiparaati, yrityskylävierailut (6. ja 9.lk), taidetestausretket (8.lk) ja luokkakohtaiset opintoretket ja leirikoulut. Monialaisten opintokokonaisuuksien osalta lukuvuoden 2024–2025 keskeisenä teemana on kirjallisuus ja lukutaidon edistäminen.

Tavoitteita mitattiin muun muassa huoltajien ja oppilaiden hyvinvointikyselyillä, joissa keskiarvoksi saatiin oppilaskyselyssä 4,0/5,0 ja huoltajien arviointikyselyssä 4,4/5,0. Henkilöstön saatavuus on lyhytaikaisten sijaisten suhteen ollut osin haasteellista, mutta pidemmät määräaikaisten sijaisuudet on pystytty täyttämään kelpoisuusehdot täyttävällä henkilöstöllä.

Vuoden 2024 aikana perusopetuksen talousarviota korotettiin kahdesti, yhteensä 215 000 €. Korotukset johtuivat osin henkilöstön palkkarojen lisääntymisestä sekä palvelujen ostojen ja

tarvike- ja tavaramäärärahojen budjetoimattomuudesta talousarvioon. Määrärahanostot ja budjetoitua suuremmat tulot eivät kuitenkaan riittäneet kattamaan kokonaiskustannuksia, sillä toimintakate ylittyi lähes kuudella prosentilla (5,84 %, 83 177 €). Ylitystä oli erityisesti palvelujen ostossa (toteumaprosentti 215,55 %, euromääräinen ylitys 108 618 €) ja aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden osalta (toteumaprosentti 230,39 %, euromääräinen ylitys 40 420 €). Matkustus- ja kuljetuspalveluissa on lisäystä noin 18 000 € edeltävään vuoteen verrattuna. Vuoden 2024 toimintakate oli edellisen vuoden tilinpäätökseen verrattuna 5 % suurempi (71 983 €).

TAVOITE	TOIMINTA	MITTARI	TOTEUMA
Kunnan vetovoimatekijöiden vahvistaminen	Laadukkaat ja hyvämaineiset peruspalvelut Tarjotaan laadukasta opetusta tarpeellisin resurssein pätevällä henkilöstöllä Luodaan edellytyksiä hyvinvoinnille	Huoltaja- ja oppilastyöväi-syyskyselyt, joiden tavoitteena on saavuttaa vähintään arvo 3,5, asteikolla 1–5 Henkilökunnan työhyvinvointi- ja kehityskeskustelut Kunnan yhteiset kuntalaiskyselyt	Huoltajien ka. oli 4,4 ja oppilaiden 4,0. Kehityskeskustelut pidettiin keväällä 2024. Ei toteutunut.
Tasapainoinen ja kehittämisen mahdollistava talous	Toiminnan ja talouden ajantasainen seuranta ja analysointi toimialalla Vältetään päällekkäisiä resursseja, keskitetään tukea vastaamaan sen tarvetta. Keskitytään ennaltaehkäisyyn	Säännöllinen raportointi ja seuranta Investointien toteutus, seuranta ja raportointi Tehtyjen toimenpiteiden tarkastelu	Toimintaa seurattiin säännöllisesti ja taloudesta raportoitiin sivistyslautakunnalle neljästi vuoden 2024 aikana. Resurssien jakautumisen tarkastelua toteutettiin loppuvuodesta 2024. Työ jatkuu edelleen.
Kuntalaisten hyvinvoinnin edistämisen mahdollistavat toimenpiteet Henkilöstön jaksamista tukeva kulttuuri Henkilöstön työhyvinvoinnin edistäminen	Kolmannen sektorin yhteistyö Koulutusmahdollisuuksien tarjoaminen		Toteutunut osin. Yhteistyön kehittäminen jatkuu vuonna 2025. Toteutunut (esim. EA-kurssi). Toiminta jatkuu vuonna 2025. Toimintaan panostettu esim. henkilöstöresurssin lisäämisellä. Hyvinvoinnin edistäminen jatkuu myös vuonna 2025.
Viihtyisä ja hyvin hoidettu ympäristö	Kiinnitetään huomiota kauniisiin käytöstapoihin, puheeseen, ympäristön siisteyteen ja kestävään kehitykseen	Tehtyjen toimenpiteiden tarkastelu	Toteutunut osin. Toiminta viihtyisämmän ja hyvin hoidetun ympäristön kehittämiseksi jatkuu.

VAKKA-SUOMEN MUSIIKKIOPISTO 320

320 MUSIIKKIKOULU	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TAM 2024	TP 2024
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	1 787	2 458	2 500	2 500	0
Toimintamenot	-24 466	-21 439	-32 000	-32 000	-14 538
Toimintakate (Netto)	-22 679	-18 982	-29 500	-29 500	-14 538

Vakka-Suomen musiikkiopistoa ylläpidetään ja hallinnoidaan kuntien välisen sopimuksen mukaisesti Laitilan kaupungin alaisuudessa. Musiikkiopistossa annettavan opetuksen tavoitteena on kehittää oppilaiden valmiuksia luovaan ja monipuoliseen musiikin harrastamiseen ja esittämiseen sekä alan ammattiopintoihin. Musiikkiopiston toiminnan tavoitteena on säilyttää musiikkiopiston talous tasapainossa ja sekä tuottaa että kehittää palveluita niin kustannustehokkaasti kuin kilpailukykyisesti. Musiikkiopiston tavoite on toimia laaja-alaisena musiikin oppimiskeskuksena ja järjestää kuntalaisille hyvinvointia edistäviä palveluita.

TOTEUMA: 49,28 %

Musiikkiopistossa annettavan opetuksen tavoitteena on kehittää oppilaiden valmiuksia luovaan ja monipuoliseen musiikin harrastamiseen ja esittämiseen sekä alan ammattiopintoihin. Musiikkiopisto on toiminut laaja-alaisena musiikin oppimiskeskuksena ja järjestänyt kuntalaisille hyvinvointia edistäviä palveluita. Näihin tavoitteisiin on päästy kiitettävästi.

Musiikkiopiston toiminnan tavoitteena on säilyttää musiikkiopiston talous tasapainossa sekä tuottaa ja kehittää palveluita sekä kustannustehokkaasti että kilpailukykyisesti. Myös nämä tavoitteet on saavutettu hyvin.

Opiskelijamäärän pienentymisen vuoksi opetustunnit ovat vähentyneet ja tästä syystä budjetti on alittunut. Tilinpäätös näyttää toimintakatteeksi 14 538 €. Tilinpäätös luvut Taivassalon osalta ovat erilaiset kuin Vakka-Suomen musiikkiopiston kunnalle toimittamat luvut. Vakka-Suomen musiikkiopistolle maksettiin ennakkomaksuna 30 000 €. Kokonaiskustannukset vuoden 2024 osalta olivat 24 966,37 €. Näin ollen palautusta saatiin hieman yli 5 000 €. Ero siitä, että Vakka-Suomen musiikkiopistolta tullut palautus (8 630,29 €) on kirjautunut tuplana kunnan tilille. Asia korjautuu vuoden 2025 aikana.

VAKKA-SUOMEN KANSALAIPOISTO 330

330 KANSALAIPOISTO	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TAM 2024	TP 2024
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	-7 250	2 983	1 600	1 600	1 410
Toimintamenot	-27 080	-46 521	-31 500	-31 500	-38 963
Toimintakate (Netto)	-34 330	-43 538	-29 900	-29 900	-37 553

Vakka-Suomen kansalaisopiston tavoitteena on vapaasta sivistystyöstä annetun lain mukaan edistää ihmisten monipuolista kehittymistä, hyvinvointia sekä kansanvaltaisuuden, moniarvoisuuden, kestävän kehityksen, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista. Tarkoituksena on järjestää yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta. Vakka-opiston toiminnallisina tavoitteina on tarjota alueensa asukkaille monipuolisia luentoja ja kursseja, jotka mahdollistavat elinikäisen oppimisen toteutumisen, kurssisuunnittelussa huomioidaan paikkakunnan ominaispiirteet tehden

yhteistyötä mm. kunnan hyvinvointi- ja nuorisotoimen ja kurssisuunnittelussa naapurikuntien Kustavin ja Vehmaan osastojen kanssa.

TOTEUMA: 125,6 %

Vakka-Suomen kansalaisopiston laaja ja kattava opetustarjonta tukee yksilöiden tietojen ja taitojen monipuolista kehittymistä. Opiskelu tapahtuu elinikäisen oppimisen sekä kestävän kehityksen periaatteiden pohjalta. Kuntalaisten aktiivinen osallistuminen kursseille ja kurssien kysynnän määrän ylittyminen osoittaa, että tavoitteisiin on päästy kiitettävästi.

Kurssisuunnittelussa huomioidaan paikkakunnan ominaispiirteet tehden yhteistyötä muun muassa kunnan hyvinvointi- ja nuorisopalvelujen ja kurssisuunnittelussa naapurikuntien Kustavin ja Vehmaan osastojen kanssa. Näihin tavoitteisiin on päästy kiitettävästi.

Taivassalon kunta maksoi ennakkomaksuna Vakka-Suomen kansalaisopistolle 31 500 €. Lisämaksua kertyi noin 4 180 €. Toimintakate Vakka-Suomen kansalaisopiston osalta oli 37 553 € vuonna 2024. Määrä on lähes 14 % alhaisempi edeltävään vuoteen verrattuna (43 538 €). Toimintakatteen toteuma ylittyi suunnitellusta 25,6 %. Ylityksen määrä on selvityksessä. Toteutuneissa opetustunneissa on pysytty suunnitelman mukaisessa määrässä. Vapaaseen sivistystyöhön kohdistuneet valtionosuusleikkaukset voivat näkyä lisäkustannuksissa.

KIRJASTO- JA KULTTUURITOIMI 340

340 KIRJASTO- JA KULTTUURITOIMI	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TAM 2024	TP 2024
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	2 734	2 031	0	0	428
Toimintamenot	-107 119	-111 835	-128 924	-133 924	-118 171
Toimintakate (Netto)	-104 385	-109 804	-128 924	-133 924	-117 743

Kirjasto- ja kulttuuripalveluiden tärkein tehtävä on laadukkaiden ja monipuolisten kirjasto- ja kulttuuripalveluiden tarjoaminen kaikenlaisille ihmisille. Kirjasto- ja kulttuuritoimen tuottamat hyvinvointipalvelut ovat helposti saavutettavissa ja ohjenuorana on edistää yhteisöllisyyttä, yhdenvertaisuutta, kestäväää kehitystä, jatkuvaa oppimista sekä aktiivista kansalaisuutta. Kirjasto- ja kulttuuripalvelut tekevät läheistä yhteistyötä muiden sivistyspalveluiden kanssa muun muassa lukutaidon edistämiseksi sekä harjoittavat monenlaista yhteistyötä myös kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

TOTEUMA: 87,92 %

Kirjaston osalta tarkat tunnusluvut vuodelta 2024 julkaistaan huhtikuun 2025 alussa. Alustava tarkastelu kuitenkin osoittaa, että lainaustoiminta on kasvanut edelleen. Vuonna 2024 kokonaislainaus oli noin viisi prosenttia enemmän edeltävään vuoteen verrattuna. Kokonaislainausmäärä oli 24 665. Näistä kirjoja oli 22 452. Aikuisten ja lasten kaunokirjallisuuden lainausmäärissä on kasvua, samoin muiden aineistojen (esim. lautapelit) lainauksessa. Fyysiset kirjastokäynnit vähenivät, mutta verkkoasioinnit lisääntyivät. Lainausoikeuttaan käyttäneiden osuus pysyi aika lailla samalla tasolla kuin vuonna 2023.

Kirjaston kuukausittain toistuvat tapahtumat (mm. satutunnit, lukupiirit ja taidenäyttelyt) toteutuivat edellisten vuosien malliin. Vuoden 2024 aikana järjestetyt konsertit, runoillat ja kirjailijavierailut vetivät mukavasti osallistujia. Valitettavasti joulukuulle suunniteltu isompi joulukonsertti jouduttiin perumaan sairastapauksen vuoksi. Yhteistyö yhtenäiskoulun kanssa sujui mukavasti muun muassa yhdessä järjestettyjen kirjailijavierailujen ja kirjavinkkausten osalta.

Kirjastopalveluissa järjestettiin vuonna 2024 yhteensä 33 tapahtumaa. Vuonna 2023 vastaava luku oli 60. Vuosien välillä oleva iso ero johtuu siitä, että vuoden 2024 tapahtumat on eritelty tarkemmin – mikä tapahtuma on laskettu kirjasto- ja mikä kulttuuritapahtumaksi.

Kulttuurin osalta järjestettiin 10 taidenäyttelyä kirjaston tiloissa. Erilaisia kulttuuritapahtumia oli myös useita. Suurimman suosion sai kesäkuussa järjestetty Säilättäret ja Pyhän päärynän legenda -esitys, johon osallistui 120 henkilöä.

Taivassalon kirjasto- ja kulttuuripalvelut olivat mukana Vaski-kirjastojen yhteisessä Kestävän kehityksen hankkeessa, jonka puitteissa Taivassaloon saatiin useampia esityksiä (mm. nukketeatteri Kuumen Ankanpoikasen esitys Hikoileva maapallo – jöröjukkamaisia tarinoita ympäristöstämme ja Veera Jussilan Jämälankakekkerit -luento). Luova lukutaito -hankkeessa puolestaan järjestettiin muun muassa Veera Vähämäen sanataidetuokio. Silakrysäyksessä kirjasto- ja kulttuuripalvelut järjestivät Pop up -kirjaston, taidemyyntinäyttelyn ja Silakrysäys 50 vuotta -juhlanäyttelyn. Kokonaisuudessaan kirjasto- ja kulttuuripalveluilla oli varsin vilkas toimintavuosi 2024.

Kirjasto- ja kulttuuripalveluissa tapahtui henkilöstövaihdoksia vuoden 2024 aikana. Pitkäaikainen kirjasto- ja kulttuuripalveluvastaava Anna Schauman siirtyi toisen työnantajan palvelukseen. Hänen seuraajansa Taneli Toppari aloitti työnsä joulukuun 2024 alussa. Osanaikaa vuodesta kirjastossa toimi osa-aikainen (40 %) kirjastovirkailija.

Kirjasto- ja kulttuuripalveluiden toimintakate oli noin 88 % (87,92 %) vuonna 2024. Lähes kaikessa toiminnassa jäätin hieman alle budjetoidun. Euromääräisesti suurin alitus talousarvioon tehtiin palvelujen ostossa (toteuma 75,59 %, poikkeama suunnitellusta -5 126 €). Kun verrataan vuoden 2024 toimintakatetta edeltävään vuoteen, havaitaan toimintakatteessa nousua noin 7 % (7,23 %, 7 904 €).

TAVOITE	TOIMINTA	MITTARI	TOTEUMA
Laadukkaiden ja monipuolisten kirjasto- ja kulttuuripalveluiden tuottaminen riittävän ja ammattitaitoisen henkilökunnan toimesta	Yhdenvertaisuuden korostuminen palveluiden kohdentamisessa	Asiakaspalaute	Suullisesti on saatu positiivista palautetta. Jatkossa järjestetään asiakaskysely.
		Tapahtumien laatu ja määrä	Kokonaismäärä ja laatu on pysynyt edellisvuoden tasolla.
		Kävijä- ja lainaustilastot	Lainaustilastoissa on kasvua, kävijämäärä on pysynyt edellisvuoden tasolla.
	Pyrimme tavoittamaan myös kirjasto- ja kulttuuripalveluiden ei-käyttäjät	Tilojen käyttöaste	Käyttöastetta on mahdollista parantaa.
	Kuntalaisten osallistamisen lisääminen	Kehityskeskustelut henkilökunnan kanssa	Toteutunut.

HYVINVOINTI- JA NUORISOTOIMI 350

350 HYVINVOINTI- JA NUORISOTOIMI	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TAM 2024	TP 2024
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	58 090	27 839	53 600	103 600	43 920
Toimintamenot	-90 297	-134 951	-137 678	-202 678	-188 272
Toimintakate (Netto)	-32 206	-107 112	-84 078	-99 078	-144 352

Hyvinvointi- ja nuorisopalveluiden tehtävänä on huolehtia kunnan nuoriso- ja liikuntatoiminnasta sekä koko kunnan tasoisesta hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön koordinoinnista. Hyvinvointi- ja nuorisotoimi tarjoaa kuntalaisille laadukasta vapaa-ajantoimintaa, luo edellytyksiä harrastamiselle ja aktiiviselle vapaa-ajalle. Hyvinvointi- ja nuorisopalvelujen tehtäväkokonaisuuteen liittyy rajapintayhteistyö hyvinvointialueen kanssa. Ehkäisevän päihdetyön koordinointi kuuluu myös tehtäväkokonaisuuteen, samoin yhdistysyhteistyön koordinointi.

TOTEUMA: 145,69 %

Henkilöstömuutokset hyvinvointi- ja nuorisotoimessa toivat oman leimansa toimintavuoteen 2024. Vaihdotukset toivat oman haasteensa tiedon siirtymisiin. Muutoksia oli muun muassa hyvinvointi- ja nuorisopalveluvastaavan osalta. Lisäksi maalishuhtikuun vaihteessa yksi nuorisotyöntekijä aloitti nuorisotyön hankkeessa. Hanke toteutetaan yhteistyössä Kustavin kunnan kanssa. Toisen nuorisotyöntekijän työstä 60 % varattiin koulunuorisotyölle.

Vuosi 2024 oli toiminnan osalta varsin monipuolinen ja vilkas hyvinvointi- ja nuorisopalveluissa. Nuorisotilatoimintaa järjestettiin alakoululaisille yhtenä iltana viikossa ja yläkoululaisille kahtena iltana viikossa.

Nuorisotoimessa jatkettiin koulunuorisotyötä ja nuorisotalotoimintaa entiseen malliin. Erilaisia tapahtumia oli paljon, kuten sporttikeskiä viikot yläkouluikäisille, nuorisotalo Popparin teemapäivät (mm. prinsessapäivä, Halloween-tapahtuma, koulun päättäjäisten etkot ja pikkujoulut). Kustavin, Taivassalon ja Vehmaan nuorisotoimet järjestivät yhdessä alakouluikäisille suunnatun alueleirin Kustavissa kesäkuussa. Nuorisotoimella oli kolme kesätyöntekijää ja kaksi TET-harjoittelijaa vuoden 2024 aikana. Nuorisotoimi järjesti aktiivisesti tapahtumareissuja nuorille. Näitä olivat esimerkiksi matka Särkänniemeeseen, Reissu valokarnevaaleille Helsinkiin, Himokselle suuntautunut laskettelureissu ja ostosmatka kauppakeskus Triplaan Helsinkiin.

Vuoden 2024 aikana nuorisotoimessa kartoitettiin ja kehitettiin etsivän nuorisotyön toimintamalleja. Tämä toteutettiin hankerahoituksella. Kokeilujen myötä selvisi etsivän nuorisotyöntekijän työaikatarve Taivassalossa. Sen myötä päädyttiin yhteishankkeeseen Kustavin, Taivassalon ja Vehmaan kuntien kesken. Nuorisovaltuusto toimi vuoden 2024 aikana. Jatkossa tulemme kehittämään nuorisovaltuuston toimintaa entisestään. Nuorisotoimi oli mukana myös Silakrysäyksessä omalla myyntipisteellään Popparissa. Tulevaisuudessa on tavoitteena, että nuorisotoimi rantautuu varsinaiselle Silakrysäys-alueelle "liikkuvan" toimipisteensä kera.

Koulu pt -toiminnan (Liikkuva koulu -hanke) puitteissa järjestettiin yläkouluikäisille viikoittainen kuntosalikerta ja liikuntasalin höntsäilyvuoro viikoittain syyslukukaudella 2024. Hankerahoituksella hankittiin koululle polkupyöriä. Näin retkiäsiirtymiset ja siten oppimisympäristöjen laajentaminen koulualuetta kauemmas mahdollistuivat entistä paremmin. Hankkeen aikana pidettiin teematunteja (esim. liikuntaneuvontaa) yläkoululaisten terveystiedon tunneilla sekä syyslomalla 2024 nuorisotalo Popparissa (mm. terveelliset välipalat). Loppuvuodesta 2024 suunniteltiin VAMOS-koulutuksen järjestämistä yläkoululaisille. Varsinainen koulutus järjestettiin vuoden 2025 puolella.

Liikuntatoimi oli mukana Lounais-Suomen liikunta- ja urheilu ry:n Rajattomasti liikuntaa - kumppanuusverkostossa. Kumppanuusverkoston myötä olimme mukana Talviliikkuja-, Haastepöytä- sekä Syysliikkuja-kampanjoissa. Lisäksi kunta tarjosi ilmaiset salivuorot Yhdessä Taivassalossa -harrastuksiin salibandyssä sekä lentopallossa. Kunta kustansi myös aikido-tuntien pitämisen alakouluikäisille. Koululaisille mahdollistettiin osallistuminen Saaristoliiikkunnan tapahtumiin: Amazing Skärgårdiin (6.lk) sekä Saaristosählyyn (5.-6.lk ja yläkoulu). Yhteistyössä Taivassalon Tahdin kanssa järjestettiin kunnanmestaruushiihdot sekä -yleisurheilukilpailut. Lisäksi hyvinvointi- ja nuorisopalvelut järjestivät uimakoulun kesällä 2024.

Kunta oli mukana Voimaa vanhuuteen -toimintaohjelmaan, jota toteutetaan yhdessä Varsinais-Suomen hyvinvointialue Varhan ja Rajattomasti liikuntaa -verkoston rajapinnoilla. Vuoden aikana liikuntaneuvonnan palveluketju puhututtaminen jatkui ja Taivassalo haki yhdessä Kustavin ja Vehmaan kuntien kanssa hankerahoitusta liikuntaneuvontaan. Hankerahoitus myönnettiin ja toiminnan on tarkoitus alkaa vuoden 2025 ensimmäisellä puoliskolla.

Taivassalossa kolmas sektori sekä Vakka-Opisto tarjoavat pienen kunnan mittarilla hyvin erilaisia liikuntamahdollisuuksia. Liikuntatoimi järjesti tuolijumpan sekä voima- ja tasapainoryhmän ikäihmisille (Virinä-jumppa). Lisäksi liikuntatoimen taholta pidettiin äijävenyttelyä kaikenikäisille. Kaikki edellä mainitut ryhmät ovat olleet suosittuja. Taivassalosta järjestettiin myös uimahallireissuja kuntalaisille.

Hyvinvointi- ja nuorisopalvelujen merkittävin toimintariski liittyy osaavan henkilöstön saatavuuteen. Hyvinvointi- ja nuorisopalvelujen toimintakate osoittaa talousarvion ylitystä lähes 46 % (45 274 €). Hankeavustuksia on saatu reippaasti budjetoitua enemmän. Näistä kuitenkin lähes 81 000 € on vuodelle 2025 siirrettyjä avustuksia. Tämä osoittaa sen, että hankkeilla palkattujen työntekijöiden palkkakustannukset sivukuluineen eivät ole kohdentuneet oikeille kustannuspaikoille. Tätä yritettiin korjata vielä vuoden 2024 lopussa ja vuoden 2025 alussa, mutta valitettavasti kustannuspaikkamuutokset eivät ole toteutuneet. Palvelujen ostojen osalta toteumaprosentti on 153,08 % (+7 185 € TA:ssa suunniteltua enemmän). Vuoden 2024 toimintakate oli 37 240 € (34,77 %) edellisvuotta suurempi.

TAVOITE	TOIMINTA	MITTARI	TOTEUMA
Toiminnan ja talouden yhteyden huomiointi palvelutuotannossa	Palvelutuotannon tehostaminen ja vaihtoehtoisten toimintatapojen etsiminen Resurssien mahdollistaman laatutason ylläpitäminen Palvelujen tuottaminen ja järjestäminen annetuilla resursseilla	Toiminnan tuottojen ja kulujen netto +/- 5% alkuperäisestä talousarviosta	Toteutunut osin Toiminta on ollut vilkasta ja monipuolista resursseihin nähden.
Kuntalaisten ja kesäasukkaiden osallistaminen kunnan kehittämiseen	Yhdistysillat	Toteutunut K/E	Toteutunut
Kuntalaisten hyvinvoinnin edistämisen mahdollistavat toimenpiteet	Liikuntakampanjat omaehtoisen liikunnan kannustajina (Talvi- ja syysliikkuja, haastepöytäily)	Toteutunut K/E	Toteutunut
Henkilöstön osaamisen kehittämisen mahdollistaminen	Henkilöstön kouluttaminen	Tehtyjen toimenpiteiden tarkastelu	Toteutunut osin

JOUKKOLIIKENNE 360

Joukkoliikenteellä pyritään turvaamaan ja mahdollistamaan välttämättömät joukkoliikenne- ja asiointipalvelut.

360 JOUKKOLIIKENNE	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TAM 2024	TP 2024
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintamenot	-1 521	0	-16 000	-16 000	-15 000
Toimintakate (Netto)	-1 521	0	-16 000	-16 000	-15 000

TOTEUMA:

Toteuma: 93,75 %

Joukkoliikennepalveluiden toteuma oli lähes talousarviossa ennakoidun mukainen. Toimintakatteen toteuma oli lähes 94 %. Tavoitteisiin on päästy ja palveluita on kyetty lisäämään joukkoliikennevuorojen osalta.

AMMATILLISET KOULUT 370

Ammatillisen koulutuksen opiskeluhuoltopalveluiden kustannusten kattaminen.

370 AMMATILLISET KOULUT	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TAM 2024	TP 2024
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintamenot	-14 049	-15 989	-700	-700	-5
Toimintakate (Netto)	-14 049	-15 989	-700	-700	-5

Toteuma: 0,74 %

Ammatillisen koulutuksen oppilashuoltopalveluiden ja eläkemaksujäämien kustannuksissa on huomattava alenema vuoteen 2023 verrattuna.

Käyttötalous, ulkoiset määrärahat

Käyttötalous Ulkoiset, € Sivistyslautakunta 30 Sivistyspalvelut	Alkuperäinen talousarvio 2024	Talousarvio- muutokset 2024	Talousarvio muutosten jälk. 2024	Toteutuma 2024	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
TOIMINTATUOTOT							
MYYNTITUOTOT	173 700	55 000	228 700	291 277	62 577	27,36%	127,36%
MAKSUTUOTOT	35 000	0	35 000	41 106	6 106	17,45%	117,45%
TUET JA AVUSTUKSET	63 000	126 000	189 000	81 367	-107 633	-56,95%	43,05%
MUUT TOIMINTATUOTOT	0	3 900	3 900	4 908	1 008	25,85%	125,85%
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	271 700	184 900	456 600	418 658	-37 942	-8,31%	91,69%
TOIMINTAKULUT							
HENKILÖSTÖKULUT	-2 379 214	-228 000	-2 607 214	-2 651 707	-44 493	-1,71%	101,71%
PALKAT JA PALKKIOT	-1 890 169	-228 000	-2 118 169	-2 186 367	-68 198	-3,22%	103,22%
HENKILÖSIVUKULUT	-489 045	0	-489 045	-465 341	23 704	4,85%	95,15%
ELÄKEKULUT	-407 911	0	-407 911	-430 129	-22 218	-5,45%	105,45%
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-81 134	0	-81 134	-35 211	45 923	56,6%	43,4%
PALVELUJEN OSTOT	-265 030	-41 000	-306 030	-378 735	-72 705	-23,76%	123,76%
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-89 490	-31 000	-120 490	-126 931	-6 441	-5,35%	105,35%
AVUSTUKSET	-105 200	40 000	-65 200	-57 013	8 187	12,56%	87,44%
MUUT TOIMINTAKULUT	-11 340	0	-11 340	-13 812	-2 472	-21,8%	121,8%
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-2 850 274	-260 000	-3 110 274	-3 228 198	-117 924	-3,79%	103,79%
TOIMINTAKATE	-2 578 574	-75 100	-2 653 674	-2 809 540	-155 866	-5,87%	105,87%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET							
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-31 400	6 000	-25 400	-29 084	-3 684	-14,5%	114,5%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET YHTEENSÄ	-31 400	6 000	-25 400	-29 084	-3 684	-14,5%	114,5%
TILIKAUDEN TULOS	-2 609 974	-69 100	-2 679 074	-2 838 624	-159 550	-5,96%	105,96%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-2 609 974	-69 100	-2 679 074	-2 838 624	-159 550	-5,96%	105,96%

Käyttötalous, ulkoiset ja sisäiset määrärahat

Tuloslaskelmasta Ulkoiset ja sisäiset, € Sivistyslautakunta 30 Sivistyspalvelut	Alkuperäinen talousarvio 2024	Talousarvio- muutokset 2024	Talousarvio muutosten jälk. 2024	Toteutuma 2024	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
TOIMINTATUOTOT							
MYYNITUOTOT	173 700	55 000	228 700	291 277	62 577	27,36%	127,36%
MAKSUTUOTOT	35 000	0	35 000	41 106	6 106	17,45%	117,45%
TUET JA AVUSTUKSET	63 000	126 000	189 000	81 367	-107 633	-56,95%	43,05%
MUUT TOIMINTATUOTOT	0	3 900	3 900	4 908	1 008	25,85%	125,85%
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	271 700	184 900	456 600	418 658	-37 942	-8,31%	91,69%
TOIMINTAKULUT							
HENKILÖSTÖKULUT	-2 379 214	-228 000	-2 607 214	-2 651 707	-44 493	-1,71%	101,71%
PALKAT JA PALKKIOT	-1 890 169	-228 000	-2 118 169	-2 186 367	-68 198	-3,22%	103,22%
HENKILÖSIVUKULUT	-489 045	0	-489 045	-465 341	23 704	4,85%	95,15%
ELÄKEKULUT	-407 911	0	-407 911	-430 129	-22 218	-5,45%	105,45%
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-81 134	0	-81 134	-35 211	45 923	56,6%	43,4%
PALVELUJEN OSTOT	-756 770	-41 000	-797 770	-873 213	-75 443	-9,46%	109,46%
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-89 490	-31 000	-120 490	-127 813	-7 323	-6,08%	106,08%
AVUSTUKSET	-105 200	40 000	-65 200	-57 013	8 187	12,56%	87,44%
MUUT TOIMINTAKULUT	-599 528	0	-599 528	-602 000	-2 472	-0,41%	100,41%
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-3 930 202	-260 000	-4 190 202	-4 311 746	-121 544	-2,9%	102,9%
TOIMINTAKATE	-3 658 502	-75 100	-3 733 602	-3 893 088	-159 486	-4,27%	104,27%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET							
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-31 400	6 000	-25 400	-29 084	-3 684	-14,5%	114,5%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET YHTEENSÄ	-31 400	6 000	-25 400	-29 084	-3 684	-14,5%	114,5%
TILIKAUDEN TULOS	-3 689 902	-69 100	-3 759 002	-3 922 172	-163 170	-4,34%	104,34%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-3 689 902	-69 100	-3 759 002	-3 922 172	-163 170	-4,34%	104,34%

Tilinpäätöksen keskeisimmät poikkeamat talousarvioon nähden

Tilinpäätöksen merkittävimmät muutokset ja keskeisimmät poikkeamat ovat esitetty kunkin toimialan tilinpäätöksen käsittelyn yhteydessä. Sivistyslautakunnan talouteen tehtiin vuoden 2024 aikana kaksi määrärahalisäystä. Ne eivät kuitenkaan riittäneet, vaan muutettujen talousarvioiden jälkeen sivistyspalveluiden toimintakate osoittaa ylitystä 5,87 % (155 866 €). Toimintatuotoissa tavoite ylitettiin pääosin ennakoiduttomien hankerahoitusten vuoksi. Toimintakulujen osalta ei pysytty suunnitelluissa tavoitteissa. Ylitystä tapahtui niin henkilöstökustannuksissa, palvelujen ostoissa, aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostossa kuin muissa toimintakuluissa.

Yhtenäiskoulun osalta alkuperäiseen talousarvioon ei ollut budjetoitu kaikkia määrärahoja. Tämä aiheutti ensimmäisen lisämääräraha-anomuksen sivistyspuolen talousarvioon jo keväällä 2024. Joulukuussa jouduttiin tekemään uusi määrärahalisäyspyyntö. Kokonaistalouden osalta on myös huomioitava yleinen kustannustason nousu.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä lautakunnan toiminnan ja talouden näkökulmasta

Sivistyksen toimialan haasteet tulevia vuosia ajatellen kohdentuvat talousarvioon. Kuntatalouden heikkeneminen ja valtionosuuksien supistuminen yhdistettynä entistä enemmän tukea tarvitseviin oppilaisiin on erittäin haastava yhtälö ratkaistaviksi varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa. Resurssien ohjaaminen vielä vahvemmin ennaltaehkäisevään toimintaan varhaiskasvatus-, esiopetus- ja perusopetuspolun alkupäähän on äärimmäisen olennaista.

Varhaiskasvatuksessa lapsimäärän väheneminen voi vaikuttaa henkilöstön määrän vähenemiseen. On kuitenkin huomioitava, että tehostetun ja erityisen tuen päätösten lisääntyminen tarkoittaa myös lapsiryhmien kokojen tarkkailua. Mikäli ryhmässä on edellä mainitun päätöksen saaneita lapsia, tulee lapsiryhmän koon olla tavanomaista pienempi. Tuen uudistus esi- ja perusopetuksessa vaikuttaa todennäköisesti ryhmäkokoihin, mutta vielä ei ole tarkkaa tietoa siitä, millaista vaikutus on. Tuen uudistus astuu voimaan elokuun 2025 alussa.

Sekä varhaiskasvatuksessa että esi- ja perusopetuksessa on kehitteillä useita kotiseutu-, kulttuuri- ja liikuntasuunnitelmia, joiden toteuttamisista tulee kustannuksia. Lähitulevaisuudessa on arvioitava, mitä ja miten paljon halutaan opettaa perinnetietoa, tuottaa tavanomaisesta varhaiskasvatus- tai koulupäivästä poikkeavia elämyksiä ja kehittää kokonaisvaltaista hyvinvointia.

Oman haasteensa sivistystoimialalle tuo kelpoisen henkilöstön saaminen. Se on osoittautunut jo nyt haasteeksi erityisesti varhaiskasvatuksessa. Kelpoisia varhaiskasvatuksen opettajia on vaikea saada rekrytoitua. Lisähaasteen tähän tuo vuonna 2030 voimaan astuva muutos, jolloin varhaiskasvatuksen lapsiryhmässä tulee olla kahden lastenhoitajan ja yhden varhaiskasvatuksen opettajan sijaan kaksi varhaiskasvatuksen opettajaa ja yksi lastenhoitaja.

Sivistyksen toimialalla tulee korostumaan vahvasti sekä hyvinvointi- ja nuorisopalvelujen että kirjasto- ja kulttuuripalvelujen monipuolinen merkitys. Varsinkin kulttuuripalvelujen merkitys kuntien elinvoimatekijänä tulee vahvistumaan lähivuosina. Myös kolmannen ja neljännen sektorin toimijoiden kanssa toteutettava yhteistyö on merkityksellistä puolin ja toisin.

Jatkuva muutos tuo oman vaateensa ketteryyden vahvistamiseen. Väestön ikääntyminen ja kulttuurinen moninaisuus ovat tekijöitä, jotka on huomioitava vahvasti myös sivistystoimen alalla. Toimintaa tulee kehittää paikallisten tarpeiden pohjalta seudulliset, maakunnalliset, maanlaajuiset ja globaalit aspektit huomioiden. Kuntalaisten kanssa toteutettava poikkisektorillinen yhteistyö tulee todennäköisesti vahvistumaan. Sivistyspalveluissa on paneuduttava entistä vahvemmin trendi- ja megatrenditietoisuuteen perinteiden ohella.

Hyvinvointipalveluiden ja kuntalaisten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistäminen yhteistyössä Varsinais-Suomen hyvinvointialue Varhan kanssa korostuu lähitulevaisuudessa. Laadukkailla

liikunta- ja hyvinvointipalveluilla saadaan panostettua ennaltaehkäiseviin toimiin, nostettua kunnan hyte-kerrointa ja kohotettua kunnan liikunnallista imagoa.

Musiikkiopiston oppilasmäärän heikkeneminen on uhkana toiminnan pysyvyyden takaamiseksi, mutta kansalaisopiston kurssimäärän kysynnän lisääminen on positiivista vapaan sivistystyön pysyvyyden kannalta. Joukkoliikenteen vuorojen pysyvyys nykyisellä tasolla turvaa tulevaisuudessa esimerkiksi nuorille monipuolisia vaihtoehtoja toisen asteen koulutukseen. Hyvinvointi- ja nuorisotoimen yhteiset hankkeet ja henkilöstön liikkuvuus lisäävät yhteistyömahdollisuuksia yli kuntarajojen ja tätä tulisi tietoisesti pyrkiä lisäämään myös yli toimialarajojen.

2.3.3. Rakennetun ympäristön lautakunta

Teknisen toimialan vuosi 2024 oli osaltaan haastava resurssipulan aiheuttamista haasteista, sekä kustannusten nousun tuomista ennakoimattomista kustannusten noususta. Suurimmaksi osaksi teknisen toimialan tavoitteet saavutettiin.

Rakennetun ympäristön lautakunnan sitovat ulkoiset määrärahat

RAKENNETUN YMPÄRISTÖN LAUTAKUNTA YHTEENSÄ, €	TP 2022	TP2023	TA 2024	TAM 2024	TP 2024
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	503 374	871 525	734 000	734 000	862 197
Toimintamenot	-2 109 740	-2 239 411	- 2 317 851	- 2 317 851	-2 412 456
Toimintakate (Netto)	-1 606 365	-1 367 886	-1 583 851	-1 583 851	-1 550 259

Teknisten palveluiden perustehtävät

Teknisten palveluiden perustehtävä on tuottaa hyvät ja kustannustehokkaat tekniset palvelut koko kunnan tasolla. Pidämme huolta kunnan omaisuudesta ja huolehdimme osaltamme kuntalaisten viihtyvyydestä ja kunnan vetovoimaisuudesta.

Teknisten palveluiden toimielin on rakennetun ympäristön lautakunta. Talousarvion sitovuus on toimielintasolla.

Teknisten palveluiden toiminnalliset ja sitovat tavoitteet

TAVOITE	TOIMINTA	MITTARI	TOTEUMA	MERKITTÄVÄT RISKIT
Tavoitteellisuus Avoimuus Luonto Viihtyvyyden parantaminen Vetovoimatekijöiden säilyttäminen ja lisääminen	Tuottaa ja järjestää kunnallishallinnolle, yksityisille kuntalaisille, kesäasukkaille ja yrityksille kunnan resurssit huomioon ottaen hyvät tekniset palvelut. Pitää huolta kunnan omaisuudesta siten, että rakennusten, infrastruktuurin ja ympäristön tila, sekä omaisuuden arvo säilyy hyvänä. Kunnassa oleskelevien viihtyvyys ja hyvinvointi paranee ja muuttaminen kuntaan on houkuttelevaa. Elinympäristöä ja alueen elinvoimaa kehitetään yhdessä kuntalaisten kanssa.	Toteutuneet investoinnit	Kaikki investoinnit eivät kaikki toteutuneet vuonna 2024. Vuonna 2025 investointiohjelman toteutusta on tarkoitus tehostaa.	Kustannusten pysyminen annetuissa raameissa.

Teknisten palveluiden vuosi 2024 ja olennaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot

Rakennuskustannusten nousu on ollut hyvin merkittävää vuoden 2024 aikana. Myös energian hinta on noussut huomattavasti jo vuoden 2023 vuoden lopulta alkaen. Sekä rakennuskustannusten että energian hinnannousut aiheuttavat ylimääräisiä haasteita vuoden 2025 talousarvion toteutumisessa.

RAKENNETUN YMPÄRISTÖN LAUTAKUNTA 400

Tuottaa kunnallishallinnolle, yksityisille kuntalaisille, kesäasukkaille ja yrityksille kunnan resurssit huomioon ottaen hyvät tekniset ja rakennettuun ympäristöön liittyvät palvelut.

400 RAKENNETUN YMPÄRISTÖN LAUTAKUNTA	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TAM 2024	TP 2024
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	24 630	75 197	24 000	24 000	117 180
Toimintamenot	-288 282	-317 287	-386 041	-386 041	-395 740
Toimintakate (Netto)	-263 652	-242 089	-362 041	-362 041	-278 560

TOTEUMA:

Toteuma 76,94%

Vuodelle 2024 on budjetoitu liian pienet myyntituotot, mikä aiheuttaa poikkeaman.

KIINTEISTÖT JA ALUEIDEN KUNNOSSAPITO 410

Rakennusten ja huoneistojen kunnon ja varustelutason päivittäminen nykyisen vaatimustason täyttäväksi sekä hyvä käytettävyys ja rakennusten hyvän kunnon säilyttäminen. Ylläpitokustannukset säilytetään kestäväällä tasolla ja etsitään mahdollisuuksien mukaan kustannustehokkuutta ylläpitokustannuksiin.

410 KIINTEISTÖT JA ALUEIDEN KUNNOSSAPITO	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TAM 2024	TP 2024
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	347 099	566 487	576 000	576 000	516 288
Toimintamenot	-1 074 648	-1 041 062	-1 141 356	-1 141 356	-1 126 108
Toimintakate (Netto)	-727 549	-474 575	-565 356	-565 356	-609 820

TOTEUMA:

Toteuma: 107,86%

Kiinteistöiden ja alueiden kunnossapidon vastuualueella tuotot ovat hiukan suuremmat kuin talousarvioon on arvioitu. Henkilöstökulujen nousu selittyy henkilöstöjärjestelyllä ja poissaoloilla. Yleinen hintatason nousu vaikuttaa osaltaan tämän tulosalueen tulokseen.

MAA- JA METSÄTILAT 420

Hoidamme kunnan maa- ja metsätiloja ja toteutamme hoitotoimenpiteet päivitetyn metsänhoitosuunnitelman mukaisesti.

420 MAA- JA METSÄTILAT	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TAM 2024	TP 2024
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot		101 220	0	0	114 086
Toimintamenot	-4 922	-118 779	-5 000	-5 000	-21 721
Toimintakate (Netto)	-4 922	-17 559	-5 000	-5 000	92 365

TOTEUMA:

Toteuma 1847,29%

Metsätilojen hakkuista saatu tuotto näkyy tilinpäätöksessä. Vuoden 2024 talousarvioon hakkuusuunnitelman euromääriä ei arvioitu.

TIET JA YLEISET ALUEET 430

Yksityisteiden nykyisen kunnon ylläpitäminen kunnan myöntämien avustusten turvin. Tuetaan tiekuntia avustuksin yksityistieverkon saattamiseksi mahdollisimman hyvään kuntoon ja eniten liikennöityjen teiden päällystämiseksi. Lisäksi kunnan omien hallinnoitavien ja ylläpidettävien teiden toimivuuden varmistaminen.

430 TIET JA YLEISET ALUEET	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TAM 2024	TP 2024
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	3 446	4 147	4 000	4 000	3 616
Toimintamenot	-136 538	-166 168	-126 000	-126 000	-200 757
Toimintakate (Netto)	-133 092	-162 021	-122 000	-122 000	-197 142

TOTEUMA:

Toteuma: 161,59%

Palveluiden ostot ja aineet, tarvikkeet ja tavarat -kohdassa on yleistä nousua tapahtunut merkittävästi ennakoitua enemmän varsinkin sähkön ja kaasun osalta, myös työn ja rakennustarvikkeiden osalta on kustannusnousua.

Lisäksi avaruskulut on arvioitu talousarviossa liian alhaisiksi.

JÄTEHUOLTO 440

Päivitettyjen kunnan jätehuoltomääräysten mukaisesti kattavat ja ajanmukaiset jätehuoltopalvelut yhdessä sopivimman alueella toimivan kumppanin kanssa. Ylläpidetään jätehuoltorekisteriä lain edellyttämällä tavalla. Toimintatulot katetaan asunnoilta kerättävillä eko-maksuilla.

440 JÄTEHUOLTO	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TAM 2024	TP 2024
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	53 145	63 384	60 000	60 000	63 307
Toimintamenot	-64 360	-59 604	-59 000	-59 000	-67 590
Toimintakate (Netto)	-11 215	3 780	1 000	1 000	-4 283

TOTEUMA:

Toteuma -428,32%

Jätehuollon talousarvion toimintakate on lähes tilinpäätöksen mukainen.

RAKENNUSVALVONTA JA YMPÄRISTÖTOIMI 450

Käsitellä luvanhakijoiden rakennus- ja toimenpideluvat sekä toimenpideilmoitukset MRL:n, MRA:n ja kunnan rakennusjärjestyksen edellyttämällä tavalla hyvää hallintotapaa noudattaen. Rakennustarkastajan myöntämien lupien käsittelyaika on keskimäärin kaksi viikkoa ja lautakunnan myöntämien noin neljä viikkoa hakemuksen saapumisesta.

450 RAKENNUSVALVONTA JA YMPÄRISTÖTOIMI	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TAM 2024	TP 2024
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	74 107	60 442	70 000	70 000	46 892
Toimintamenot	-108 072	-135 036	-141 274	-141 274	-148 667
Toimintakate (Netto)	-33 966	-74 449	-74 594	-71 274	-101 775

TOTEUMA:

Toteuma 142,79%

Rakennusvalvonnan tuotot jäivät selvästi pienemmiksi, kuin talousarviossa oli ennakoitu. Suurimpana syynä on rakennuslupien määrän väheneminen alan suhdanteen huonon tilanteen vuoksi.

RUOKA- JA PUHTAUSPALVELUT 460

Ruoka- ja puhtauspalvelut tuottaa Taivassalon kunnan ateriapalvelut perusopetukseen, varhaiskasvatukseen ja henkilöstöruokailun Taivassalon kunnan henkilökunnalle.

Tarjoamme laadukkaita ja maittavia ateriapalveluita ravitsemussuositusten mukaisesti ja kustannustehokkaasti kaikille asiakasryhmille.

460 RUOKA- JA PUHTAUSPALVELUT	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TAM 2024	TP 2024
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	947	647	0	0	829
Toimintamenot	-432 918	-401 475	-459 180	-459 180	-451 883
Toimintakate (Netto)	-431 970	-400 827	-459 180	-459 180	-451 004

TOTEUMA:

Toteuma: 98,22%

Ruoka- ja puhtauspalvelut tuottaa Taivassalon kunnan ateriapalvelut perusopetukseen, varhaiskasvatukseen ja henkilöstöruokailun Taivassalon kunnan henkilökunnalle.

Tarjoamme laadukkaita ja maittavia ateriapalveluita ravitsemussuositusten mukaisesti ja kustannustehokkaasti kaikille asiakasryhmille.

Käyttötalous, ulkoiset määrärahat

Käyttötalous Ulkoiset, € Rakennetun ympäristön lautakunta 40 Tekniset palvelut	Alkuperäinen talousarvio 2024	Talousarvio- muutokset 2024	Talousarvio muutosten jälk. 2024	Toteutuma 2024	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
TOIMINTATUOTOT							
MYYNITUOTOT	119 000	0	119 000	232 141	113 141	95,08%	195,08%
MAKSUTUOTOT	130 000	0	130 000	110 267	-19 733	-15,18%	84,82%
MUUT TOIMINTATUOTOT	485 000	0	485 000	519 789	34 789	7,17%	107,17%
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	734 000	0	734 000	862 197	128 197	17,47%	117,47%
TOIMINTAKULUT							
HENKILÖSTÖKULUT	-1 005 651	0	-1 005 651	-1 060 591	-54 940	-5,46%	105,46%
PALKAT JA PALKKIOT	-807 421	0	-807 421	-874 240	-66 819	-8,28%	108,28%
HENKILÖSIVUKULUT	-198 230	0	-198 230	-186 351	11 879	5,99%	94,01%
ELÄKEKULUT	-163 463	0	-163 463	-171 900	-8 437	-5,16%	105,16%
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-34 767	0	-34 767	-14 451	20 316	58,44%	41,56%
PALVELUJEN OSTOT	-539 500	0	-539 500	-612 235	-72 735	-13,48%	113,48%
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-678 700	0	-678 700	-630 863	47 837	7,05%	92,95%
AVUSTUKSET	-40 000	0	-40 000	-42 137	-2 137	-5,34%	105,34%
MUUT TOIMINTAKULUT	-54 000	0	-54 000	-66 629	-12 629	-23,39%	123,39%
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-2 317 851	0	-2 317 851	-2 412 456	-94 605	-4,08%	104,08%
TOIMINTAKATE	-1 583 851	0	-1 583 851	-1 550 259	33 592	2,12%	97,88%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET							
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-506 347	0	-506 347	-516 038	-9 691	-1,91%	101,91%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET YHTEENSÄ	-506 347	0	-506 347	-516 038	-9 691	-1,91%	101,91%
TILIKAUDEN TULOS	-2 090 198	0	-2 090 198	-2 066 297	23 901	1,14%	98,86%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-2 090 198	0	-2 090 198	-2 066 297	23 901	1,14%	98,86%

Käyttötalous, ulkoiset ja sisäiset määrärahat

Tuloslaskelmasta Ulkoiset ja sisäiset, € Rakennetun ympäristön lautakunta 40 Tekniset palvelut	Alkuperäinen talousarvio 2024	Talousarvio- muutokset 2024	Talousarvio muutosten jälk. 2024	Toteutuma 2024	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
TOIMINTATUOTOT							
MYYNITUOTOT	639 000	0	639 000	757 132	118 132	18,49%	118,49%
MAKSUTUOTOT	130 000	0	130 000	110 267	-19 733	-15,18%	84,82%
MUUT TOIMINTATUOTOT	1 095 502	0	1 095 502	1 130 291	34 789	3,18%	103,18%
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	1 864 502	0	1 864 502	1 997 690	133 188	7,14%	107,14%
TOIMINTAKULUT							
HENKILÖSTÖKULUT	-1 005 651	0	-1 005 651	-1 060 591	-54 940	-5,46%	105,46%
PALKAT JA PALKKIOT	-807 421	0	-807 421	-874 240	-66 819	-8,28%	108,28%
HENKILÖSIVUKULUT	-198 230	0	-198 230	-186 351	11 879	5,99%	94,01%
ELÄKEKULUT	-163 463	0	-163 463	-171 900	-8 437	-5,16%	105,16%
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-34 767	0	-34 767	-14 451	20 316	58,44%	41,56%
PALVELUJEN OSTOT	-563 412	0	-563 412	-636 147	-72 735	-12,91%	112,91%
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-678 700	0	-678 700	-630 863	47 837	7,05%	92,95%
AVUSTUKSET	-40 000	0	-40 000	-42 137	-2 137	-5,34%	105,34%
MUUT TOIMINTAKULUT	-69 938	0	-69 938	-82 567	-12 629	-18,06%	118,06%
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-2 357 701	0	-2 357 701	-2 452 306	-94 605	-4,01%	104,01%
TOIMINTAKATE	-493 199	0	-493 199	-454 616	38 583	7,82%	92,18%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET							
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-506 347	0	-506 347	-516 038	-9 691	-1,91%	101,91%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET YHTEENSÄ	-506 347	0	-506 347	-516 038	-9 691	-1,91%	101,91%
TILIKAUDEN TULOS	-999 546	0	-999 546	-970 654	28 892	2,89%	97,11%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-999 546	0	-999 546	-970 654	28 892	2,89%	97,11%

2.3.4. Tuloslaskelman toteutuminen

Tuloslaskelma Ulkoiset, € Taivassalon kunta	Alkuperäinen talousarvio 2024	Talousarvio- muutokset 2024	Talousarvio muutosten jälk. 2024	Toteutuma 2024	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
TOIMINTATUOTOT							
MYYNITUOTOT	294 500	98 300	392 800	580 730	187 930	47,84%	147,84%
MAKSUTUOTOT	166 500	5 000	171 500	161 129	-10 371	-6,05%	93,95%
TUET JA AVUSTUKSET	73 000	152 100	225 100	143 549	-81 551	-36,23%	63,77%
MUUT TOIMINTATUOTOT	508 000	47 100	555 100	549 571	-5 529	-1,0%	99,0%
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	1 042 000	302 500	1 344 500	1 434 979	90 479	6,73%	106,73%
TOIMINTAKULUT							
HENKILÖSTÖKULUT	-3 750 806	-228 000	-3 978 806	-4 036 711	-57 905	-1,46%	101,46%
PALKAT JA PALKKIOT	-2 975 921	-228 000	-3 203 921	-3 314 735	-110 814	-3,46%	103,46%
HENKILÖSIVUKULUT	-774 885	0	-774 885	-721 975	52 910	6,83%	93,17%
ELÄKEKULUT	-648 533	0	-648 533	-666 346	-17 813	-2,75%	102,75%
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-126 352	0	-126 352	-55 629	70 723	55,97%	44,03%
PALVELUJEN OSTOT	-1 344 286	-41 000	-1 385 286	-1 442 147	-56 861	-4,1%	104,1%
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-789 940	-31 000	-820 940	-770 675	50 265	6,12%	93,88%
AVUSTUKSET	-200 700	40 000	-160 700	-206 830	-46 130	-28,71%	128,71%
MUUT TOIMINTAKULUT	-133 240	0	-133 240	-87 529	45 711	34,31%	65,69%
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-6 218 972	-260 000	-6 478 972	-6 543 891	-64 919	-1,0%	101,0%
TOIMINTAKATE	-5 176 972	42 500	-5 134 472	-5 108 912	25 560	0,5%	99,5%
VEROTULOT	3 925 136	-18 300	3 906 836	3 952 796	45 960	1,18%	101,18%
5000 Kunnan tulovero	2 329 616	-22 930	2 306 686	2 354 196	47 510	2,06%	102,06%
5100 Kiinteistövero	1 376 908	-17 060	1 359 848	1 394 697	34 849	2,56%	102,56%
5200 Osuus yhteisöveron tuotosta	218 612	21 690	240 302	203 903	-36 399	-15,15%	84,85%
VALTIONOSUDET	1 489 479	134 000	1 623 479	1 633 683	10 204	0,63%	100,63%
5501 Kunnan peruspalv.valt.osuus	1 177 056	10 000	1 187 056	1 192 392	5 336	0,45%	100,45%
5551 Verotuloihin perustuva valtion	375 557	0	375 557	376 592	1 035	0,28%	100,28%
5701 Opet.-ja kult.toim.muut valt.o	-402 458	128 000	-274 458	-270 397	4 061	1,48%	98,52%
5890 Verotulomenetyksen kompensointi	339 324	-4 000	335 324	335 096	-228	-0,07%	99,93%
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT							
KORKOTUOTOT	10 000	0	10 000	15 745	5 745	57,45%	157,45%
MUUT RAHOITUSTUOTOT	6 000	0	6 000	83 482	77 482	1 291,36%	1 391,36%
KORKOKULUT	-250 040	0	-250 040	-255 664	-5 624	-2,25%	102,25%
MUUT RAHOITUSKULUT	-1 000	0	-1 000	-867	133	13,35%	86,65%
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT YHTEENSÄ	-235 040	0	-235 040	-157 304	77 736	33,07%	66,93%
VUOSIKATE	2 603	158 200	160 803	320 263	159 460	99,17%	199,17%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET							
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-560 000	0	-560 000	-571 633	-11 633	-2,08%	102,08%
7100 Poistot aineettomista oikeuksista	0	0	0	-1 635	-1 635		
7120 Poistot muista pitkävaik.menoi	-21 186	-6 000	-27 186	-37 262	-10 076	-37,06%	137,06%
7130 Poistot rakennuksista	-327 012	6 000	-321 012	-303 876	17 136	5,34%	94,66%
7140 Poistot kiint.rakenteista ja l	-156 167	0	-156 167	-148 596	7 571	4,85%	95,15%
7150 Poistot koneista ja kalustosta	-55 635	0	-55 635	-80 263	-24 628	-44,27%	144,27%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET YHTEENSÄ	-560 000	0	-560 000	-571 633	-11 633	-2,08%	102,08%
TILIKAUDEN TULOS	-557 397	158 200	-399 197	-251 370	147 827	37,03%	62,97%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-557 397	158 200	-399 197	-251 370	147 827	37,03%	62,97%

Tuloslaskelmasta Ulkoiset ja sisäiset, € Taivassalon kunta	Alkueraäinen talousarvio 2024	Talousarvio- muutokset 2024	Talousarvio muutosten jälk. 2024	Toteutuma 2024	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
TOIMINTATUOTOT							
MYYNITUTUOTOT	814 500	98 300	912 800	1 105 721	192 921	21,14%	121,14%
MAKSUTUOTOT	166 500	5 000	171 500	161 129	-10 371	-6,05%	93,95%
TUET JA AVUSTUKSET	73 000	152 100	225 100	143 549	-81 551	-36,23%	63,77%
MUUT TOIMINTATUOTOT	1 118 502	47 100	1 165 602	1 160 073	-5 529	-0,47%	99,53%
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	2 172 502	302 500	2 475 002	2 570 472	95 470	3,86%	103,86%
TOIMINTAKULUT							
HENKILÖSTÖKULUT	-3 750 806	-228 000	-3 978 806	-4 036 711	-57 905	-1,46%	101,46%
PALKAT JA PALKKIOT	-2 975 921	-228 000	-3 203 921	-3 314 735	-110 814	-3,46%	103,46%
HENKILÖSIVUKULUT	-774 885	0	-774 885	-721 975	52 910	6,83%	93,17%
ELÄKEKULUT	-648 533	0	-648 533	-666 346	-17 813	-2,75%	102,75%
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-126 352	0	-126 352	-55 629	70 723	55,97%	44,03%
PALVELUJEN OSTOT	-1 864 286	-41 000	-1 905 286	-1 964 884	-59 598	-3,13%	103,13%
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-789 940	-31 000	-820 940	-772 928	48 012	5,85%	94,15%
AVUSTUKSET	-200 700	40 000	-160 700	-206 830	-46 130	-28,71%	128,71%
MUUT TOIMINTAKULUT	-743 742	0	-743 742	-698 031	45 711	6,15%	93,85%
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-7 349 474	-260 000	-7 609 474	-7 679 384	-69 910	-0,92%	100,92%
TOIMINTAKATE	-5 176 972	42 500	-5 134 472	-5 108 912	25 560	0,5%	99,5%
VEROTULOT	3 925 136	-18 300	3 906 836	3 952 796	45 960	1,18%	101,18%
5000 Kunnan tulovero	2 329 616	-22 930	2 306 686	2 354 196	47 510	2,06%	102,06%
5100 Kiinteistövero	1 376 908	-17 060	1 359 848	1 394 697	34 849	2,56%	102,56%
5200 Osuus yhteisöveron tuotosta	218 612	21 690	240 302	203 903	-36 399	-15,15%	84,85%
VALTIONOSUUEDET	1 489 479	134 000	1 623 479	1 633 683	10 204	0,63%	100,63%
5501 Kunnan peruspalv.valt.osuus	1 177 056	10 000	1 187 056	1 192 392	5 336	0,45%	100,45%
5551 Verotuloihin perustuva valtion	375 557	0	375 557	376 592	1 035	0,28%	100,28%
5701 Opet.-ja kult.toim.muut valt.o	-402 458	128 000	-274 458	-270 397	4 061	1,48%	98,52%
5890 Verotulomenetysten kompensaatii	339 324	-4 000	335 324	335 096	-228	-0,07%	99,93%
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT							
KORKOTUOTOT	10 000	0	10 000	15 745	5 745	57,45%	157,45%
MUUT RAHOITUSTUOTOT	6 000	0	6 000	83 482	77 482	1 291,36%	1 391,36%
KORKOKULUT	-250 040	0	-250 040	-255 664	-5 624	-2,25%	102,25%
MUUT RAHOITUSKULUT	-1 000	0	-1 000	-867	133	13,35%	86,65%
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT YHTEENSÄ	-235 040	0	-235 040	-157 304	77 736	33,07%	66,93%
VUOSIKATE	2 603	158 200	160 803	320 263	159 460	99,17%	199,17%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET							
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-560 000	0	-560 000	-571 633	-11 633	-2,08%	102,08%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET YHTEENSÄ	-560 000	0	-560 000	-571 633	-11 633	-2,08%	102,08%
TILIKAUDEN TULOS	-557 397	158 200	-399 197	-251 370	147 827	37,03%	62,97%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-557 397	158 200	-399 197	-251 370	147 827	37,03%	62,97%

Valtuusto on päätöksellään 17.3.2025 § 3 myöntänyt ylitys-/alitusoikeudet.

2.3.5. Investointien toteutuminen

Investointien toteuma 2024 Taivassalon kunta		Alkuperäinen talousarvio 2024	Talousarvio- muutokset 2024	Talousarvio muutosten jälkeen 2024	Toteutuma 2024	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
10	Korvausinvestoinnit							
100	KI / Aineettomat oikeudet							
9166	Osallistava budjetointi	-10 000	0	-10 000	-2 030	7 970	79,7%	20,3%
	Menot	-10 000	0	-10 000	-2 030	7 970	79,7%	20,3%
	Tulot	0	0	0	0	0		
9167	Sähköinen arkisto	-20 000	0	-20 000	0	20 000	100,0%	0,0%
	Menot	-20 000	0	-20 000	0	20 000	100,0%	0,0%
	Tulot	0	0	0	0	0		
9460	IT-palveluna	-30 000	0	-30 000	0	30 000	100,0%	0,0%
	Menot	-30 000	0	-30 000	0	30 000	100,0%	0,0%
	Tulot	0	0	0	0	0		
100	KI / Aineettomat oikeudet yhteensä	-60 000	0	-60 000	-2 030	57 970	96,62%	3,38%
	Menot	-60 000	0	-60 000	-2 030	57 970	96,62%	3,38%
	Tulot	0	0	0	0	0		
	Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0		
	Pysyvien vastaavien myynnit	0	0	0	0	0		
102	KI / Muut pitkävaik.menot							
9168	Omakotitonttimyynnin kehittämi	-50 000	0	-50 000	0	50 000	100,0%	0,0%
	Menot	-50 000	0	-50 000	0	50 000	100,0%	0,0%
	Tulot	0	0	0	0	0		
9472	Keskustan kehittäminen	-20 000	0	-20 000	0	20 000	100,0%	0,0%
	Menot	-20 000	0	-20 000	0	20 000	100,0%	0,0%
	Tulot	0	0	0	0	0		
102	KI / Muut pitkävaik.menot yhteensä	-70 000	0	-70 000	0	70 000	100,0%	0,0%
	Menot	-70 000	0	-70 000	0	70 000	100,0%	0,0%
	Tulot	0	0	0	0	0		
	Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0		
	Pysyvien vastaavien myynnit	0	0	0	0	0		
111	KI / Rakennukset							
9330	Päiväkodin väistökeittiön muut	-26 200	0	-26 200	-25 953	247	0,94%	99,06%
	Menot	-26 200	0	-26 200	-25 953	247	0,94%	99,06%
	Tulot	0	0	0	0	0		

Investointien toteuma 2024 Taivassalon kunta		Alkuperäinen talousarvio 2024	Talousarvio- muutokset 2024	Talousarvio muutosten jälkeen 2024	Toteutuma 2024	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
9421	Jätehuolto	-10 000	0	-10 000	0	10 000	100,0%	0,0%
	Menot	-10 000	0	-10 000	0	10 000	100,0%	0,0%
	Tulot	0	0	0	0	0		
9431	Varikon hallin vesikatto ja ju	-150 000	0	-150 000	-313	149 687	99,79%	0,21%
	Menot	-150 000	0	-150 000	-313	149 687	99,79%	0,21%
	Tulot	0	0	0	0	0		
9485	Viljavaraston purku				-17 519	-17 519		
	Menot				-17 519	-17 519		
	Tulot				0	0		
9489	Paloaseman huoltomaalaus	-15 000	0	-15 000	-9 600	5 400	36,0%	64,0%
	Menot	-15 000	0	-15 000	-9 600	5 400	36,0%	64,0%
	Tulot	0	0	0	0	0		
111	KI / Rakennukset yhteensä	-201 200	0	-201 200	-53 385	147 815	73,47%	26,53%
	Menot	-201 200	0	-201 200	-53 385	147 815	73,47%	26,53%
	Tulot	0	0	0	0	0		
	Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0		
	Pysyvien vastaavien myynnit	0	0	0	0	0		
113	KI / Kiinteät rakent. ja lait.							
9410	Kaavateiden kunnostu	-40 000	0	-40 000	0	40 000	100,0%	0,0%
	Menot	-40 000	0	-40 000	0	40 000	100,0%	0,0%
	Tulot	0	0	0	0	0		
9418	Linja-autopys. siirt	-20 000	0	-20 000	-8 980	11 020	55,1%	44,9%
	Menot	-20 000	0	-20 000	-8 980	11 020	55,1%	44,9%
	Tulot	0	0	0	0	0		
9468	Urheilukenttä	-100 000	0	-100 000	-16 340	83 660	83,66%	16,34%
	Menot	-100 000	0	-100 000	-16 340	83 660	83,66%	16,34%
	Tulot	0	0	0	0	0		
113	KI / Kiinteät rakent. ja lait. yhteensä	-160 000	0	-160 000	-25 321	134 679	84,17%	15,83%
	Menot	-160 000	0	-160 000	-25 321	134 679	84,17%	15,83%
	Tulot	0	0	0	0	0		
	Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0		
	Pysyvien vastaavien myynnit	0	0	0	0	0		
116	KI / Koneet ja kalusto							
9200	Atk-laitteet	-20 000	0	-20 000	-11 204	8 796	43,98%	56,02%
	Menot	-20 000	0	-20 000	-11 204	8 796	43,98%	56,02%
	Tulot	0	0	0	0	0		

Investointien toteuma 2024 Taivassalon kunta		Alkuperäinen talousarvio 2024	Talousarvio- muutokset 2024	Talousarvio muutosten jälkeen 2024	Toteutuma 2024	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
9205	IVT-laitehank (perus	-5 000	0	-5 000	-3 910	1 090	21,81%	78,19%
	Menot	-5 000	0	-5 000	-3 910	1 090	21,81%	78,19%
	Tulot	0	0	0	0	0		
116	KI / Koneet ja kalusto yhteensä	-25 000	0	-25 000	-15 114	9 886	39,54%	60,46%
	Menot	-25 000	0	-25 000	-15 114	9 886	39,54%	60,46%
	Tulot	0	0	0	0	0		
	Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0		
	Pysyvien vastaavien myynnit	0	0	0	0	0		
10	Korvausinvestoinnit yhteensä	-516 200	0	-516 200	-95 849	420 351	81,43%	18,57%
	Menot	-516 200	0	-516 200	-95 849	420 351	81,43%	18,57%
	Tulot	0	0	0	0	0		
	Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0		
	Pysyvien vastaavien myynnit	0	0	0	0	0		
20	Laajennusinvestoinnit							
20	Laajennusinvestoinnit yhteensä	0	0	0	0	0		
	Menot	0	0	0	0	0		
	Tulot	0	0	0	0	0		
	Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0		
	Pysyvien vastaavien myynnit	0	0	0	0	0		
30	Uusinvestoinnit							
311	UI / Rakennukset							
9417	Hakkenpään sataman huoltoraken	-400 000	0	-400 000	-7 613	392 387	98,1%	1,9%
	Menot	-400 000	0	-400 000	-7 613	392 387	98,1%	1,9%
	Tulot	0	0	0	0	0		
9470	Yhtkoulun piha- ja roskakatoks	-30 000	0	-30 000	-14 173	15 827	52,76%	47,24%
	Menot	-30 000	0	-30 000	-14 173	15 827	52,76%	47,24%
	Tulot	0	0	0	0	0		
9476	Kota päiväkodille	-20 000	0	-20 000	0	20 000	100,0%	0,0%
	Menot	-20 000	0	-20 000	0	20 000	100,0%	0,0%
	Tulot	0	0	0	0	0		
311	UI / Rakennukset yhteensä	-450 000	0	-450 000	-21 786	428 214	95,16%	4,84%
	Menot	-450 000	0	-450 000	-21 786	428 214	95,16%	4,84%
	Tulot	0	0	0	0	0		
	Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0		
	Pysyvien vastaavien myynnit	0	0	0	0	0		

Investointien toteuma 2024 Taivassalon kunta		Alkuperäinen talousarvio 2024	Talousarvio- muutokset 2024	Talousarvio muutosten jälkeen 2024	Toteutuma 2024	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
313	UI / Kiinteät rakent. ja lait.							
9437	Hakkenpään suunnittelu	-50 000	0	-50 000	-4 605	45 395	90,79%	9,21%
Menot		-50 000	0	-50 000	-4 605	45 395	90,79%	9,21%
Tulot		0	0	0	0	0		
9475	Koirapuisto	-30 000	0	-30 000	0	30 000	100,0%	0,0%
Menot		-30 000	0	-30 000	0	30 000	100,0%	0,0%
Tulot		0	0	0	0	0		
313	UI / Kiinteät rakent. ja lait. yhteensä	-80 000	0	-80 000	-4 605	75 395	94,24%	5,76%
Menot		-80 000	0	-80 000	-4 605	75 395	94,24%	5,76%
Tulot		0	0	0	0	0		
Rahoitusosuudet		0	0	0	0	0		
Pysyvien vastaavien myynnit		0	0	0	0	0		
9226	Pikkupoijun älytaulu	-8 000	0	-8 000	-7 497	503	6,28%	93,72%
Menot		-8 000	0	-8 000	-7 497	503	6,28%	93,72%
Tulot		0	0	0	0	0		
9329	Teknisen työn kalusto	-10 000	0	-10 000	-5 635	4 365	43,65%	56,35%
Menot		-10 000	0	-10 000	-5 635	4 365	43,65%	56,35%
Tulot		0	0	0	0	0		
9488	Moottorikelkka+lana	-20 000	0	-20 000	-18 215	1 785	8,93%	91,07%
Menot		-20 000	0	-20 000	-18 215	1 785	8,93%	91,07%
Tulot		0	0	0	0	0		
9490	Ruohonleikkuri	-15 000	0	-15 000	-13 000	2 000	13,33%	86,67%
Menot		-15 000	0	-15 000	-13 000	2 000	13,33%	86,67%
Tulot		0	0	0	0	0		
316	UI / Koneet ja kalusto yhteensä	-53 000	0	-53 000	-44 347	8 653	16,33%	83,67%
Menot		-53 000	0	-53 000	-44 347	8 653	16,33%	83,67%
Tulot		0	0	0	0	0		
Rahoitusosuudet		0	0	0	0	0		
Pysyvien vastaavien myynnit		0	0	0	0	0		
318	UI / Muut aineelliset hyöd.							
9000	Maa-ja vesial sekä rakenn.hank	-100 000	-549 000	-649 000	-549 000	100 000	15,41%	84,59%
Menot		-100 000	-549 000	-649 000	-549 000	100 000	15,41%	84,59%
Tulot		0	0	0	0	0		

Investointien toteuma 2024 Taivassalon kunta		Alkuperäinen talousarvio 2024	Talousarvio- muutokset 2024	Talousarvio muutosten jälkeen 2024	Toteutuma 2024	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
9169	Varautuminen	-10 000	0	-10 000	0	10 000	100,0%	0,0%
	Menot	-10 000	0	-10 000	0	10 000	100,0%	0,0%
	Tulot	0	0	0	0	0		
9466	Tervetuloa -kyltit	-15 000	0	-15 000	-1 000	14 000	93,33%	6,67%
	Menot	-15 000	0	-15 000	-1 000	14 000	93,33%	6,67%
	Tulot	0	0	0	0	0		
318	UI / Muut aineelliset hyöd. yhteensä	-125 000	-549 000	-674 000	-550 000	124 000	18,4%	81,6%
	Menot	-125 000	-549 000	-674 000	-550 000	124 000	18,4%	81,6%
	Tulot	0	0	0	0	0		
	Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0		
	Pysyvien vastaavien myynnit	0	0	0	0	0		
30	Uusinvestoinnit yhteensä	-708 000	-549 000	-1 257 000	-620 738	636 262	50,62%	49,38%
	Menot	-708 000	-549 000	-1 257 000	-620 738	636 262	50,62%	49,38%
	Tulot	0	0	0	0	0		
	Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0		
	Pysyvien vastaavien myynnit	0	0	0	0	0		
Investointien toteuma 2024 Taivassalon kunta		Alkuperäinen talousarvio 2024	Talousarvio- muutokset 2024	Talousarvio muutosten jälkeen 2024	Toteutuma 2024	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
RAPORTTI YHTEENSÄ		-1 224 200	-549 000	-1 773 200	-716 587	1 056 613	59,59%	40,41%
	Menot	-1 224 200	-549 000	-1 773 200	-716 587	1 056 613	59,59%	40,41%
	Tulot	0	0	0	0	0		
	Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0		
	Pysyvien vastaavien myynnit	0	0	0	0	0		

Valtuusto on päätöksellään 17.3.2025 § 3 myöntänyt ylitys-/alitusoikeudet.

2.3.6. Rahoitusosan toteutuminen

Rahoituslaskelma € Taivassalon kunta	Alkuperäinen talousarvio 2024	Talousarvio- muutokset 2024	Talousarvio muutosten jälkeen 2024	Toteutuma 2024	Poikkeama	Poikk- %	Tot-%
TOIMINNAN RAHAVIRTA							
VUOSIKATE	2 603	158 200	160 803	320 263	159 460	99,17%	199,17%
	2 603	158 200	160 803	320 263	159 460	99,17%	199,17%
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA							
INVESTOINTIMENOT	-1 224 200	-549 000	-1 773 200	-716 587	1 056 613	59,59%	40,41%
	-1 224 200	-549 000	-1 773 200	-716 587	1 056 613	59,59%	40,41%
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-1 221 597	-390 800	-1 612 397	-396 324	1 216 073	75,42%	24,58%
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA							
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET							
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS	0	0	0	41 644	41 644		
	0	0	0	41 644	41 644		
LAINAKANNAN MUUTOKSET							
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	0	0	0	-291 734	-291 734		
	0	0	0	-291 734	-291 734		
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET							
TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄOMIEN MUUTOKSET	0	0	0	-300	-300		
SAAMISTEN MUUTOS	0	0	0	118 909	118 909		
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS	0	0	0	-34 813	-34 813		
	0	0	0	83 796	83 796		
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	0	0	0	-166 294	-166 294		
RAHAVAROJEN MUUTOS	-1 221 597	-390 800	-1 612 397	-562 618	1 049 779	65,11%	34,89%
RAHAVARAT 31.12.			5 908 637				
RAHAVARAT 1.1.			6 471 255	-562 618			

Valtuusto on päätöksellään 17.3.2025 § 3 myöntänyt ylitys-/alitusoikeudet.

3. Tilinpäätöslaskelmat

3.1. Tuloslaskelma

	1.1.-31.12.2024	1.1.-31.12.2023
Toimintatuotot		
Myyntituotot	580 729,74	470 828,34
Maksutuotot	161 129,29	164 649,42
Tuet ja avustukset	143 549,30	37 899,30
Muut toimintatuotot	549 570,83	574 697,59
Toimintatuotot	1 434 979,16	1 248 074,65
Valmisteverastojen muutos	0,00	0,00
Valmistus omaan käyttöön	0,00	0,00
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-3 314 735,49	-2 916 659,22
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-666 345,59	-594 806,06
Muut henkilösivukulut	-55 629,48	-113 291,79
Palvelujen ostot	-1 442 146,67	-1 418 098,12
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-770 675,17	-754 237,04
Avustukset	-206 829,95	-192 274,24
Muut toimintakulut	-87 528,82	-100 857,60
Toimintakulut	-6 543 891,17	-6 090 224,07
TOIMINTAKATE	-5 108 912,01	-4 842 149,42
Verotulot	3 952 796,44	4 013 268,80
Valtionosuudet	1 633 683,00	1 688 542,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	15 744,60	16 111,80
Muut rahoitustuotot	83 481,86	89 856,44
Korkokulut	-255 664,05	-239 055,50
Muut rahoituskulut	-866,54	-1 505,34
Rahoitustuotot ja -kulut	-157 304,13	-134 592,60
VUOSIKATE	320 263,30	725 068,78
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-571 633,14	-584 523,94
Omistuksen eliminointierot	0,00	0,00
Arvonalentumiset	0,00	0,00
Poistot ja arvonalentumiset	-571 633,14	-584 523,94
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot	0,00	0,00
Satunnaiset kulut	0,00	0,00
Satunnaiset erät	0,00	0,00
TILIKAUDEN TULOS	-251 369,84	140 544,84
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0,00	0,00
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0,00	0,00
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0,00	0,00
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-251 369,84	140 544,84

3.2. Rahoituslaskelma

	1.1.-31.12.2024	1.1.-31.12.2023
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	320 263,30	725 068,78
Satunnaiset erät	0,00	0,00
Tilikauden verot	0,00	0,00
Tulorahoituksen korjauserät	0,00	1 057,00
	320 263,30	725 068,78
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-716 587,01	-474 541,21
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0,00	0,00
	-716 587,01	-474 541,21
Toiminnan ja investointien rahavirta	-396 323,71	250 527,57
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0,00	0,00
Antolainasaamisten vähennykset	41 643,60	33 551,80
	41 643,60	33 551,80
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-291 734,00	-291 734,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	0,00
	-291 734,00	-291 734,00
Oman pääoman muutokset	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-300,00	-520,00
Vaihto-omaisuuden muutos		
Saamisten muutos	118 909,22	32 124,09
Korottomien velkojen muutos	-34 812,94	-249 260,14
	83 796,28	-217 656,05
Rahoituksen rahavirta	-166 294,12	-475 838,25
Rahavarojen muutos	-562 617,83	-225 310,68
Rahavarat 31.12.	5 908 637,38	6 471 255,21
Rahavarat 1.1.	6 471 255,21	6 696 565,89
Rahavarojen muutos	-562 617,83	-225 310,68

3.3. Tase

VASTAAVAA

31.12.2024 31.12.2023

PYSYVÄT VASTAAVAT

Aineettomat hyödykkeet

Aineettomat oikeudet	6 402,49	8 037,83
Muut pitkävaikutteiset menot	67 611,27	104 873,72

Aineettomat hyödykkeet	74 013,76	112 911,55
-------------------------------	------------------	-------------------

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet	2 322 886,05	1 854 243,05
Rakennukset	8 298 228,63	8 402 067,88
Kiinteät rakenteet ja laitteet	596 049,58	724 492,61
Koneet ja kalusto	166 845,27	187 647,14
Muut aineelliset hyödykkeet	44 760,00	44 760,00
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	159 415,96	191 123,15

Aineelliset hyödykkeet	11 588 185,49	11 404 333,83
-------------------------------	----------------------	----------------------

Sijoitukset

Osakkeet ja osuudet	1 042 646,55	1 042 646,55
Muut lainasaamiset	1 504 551,56	1 546 195,16
Muut saamiset	35 600,00	35 600,00

Sijoitukset	2 645 537,20	2 687 180,80
--------------------	---------------------	---------------------

PYSYVÄT VASTAAVAT	14 307 736,45	14 204 426,18
--------------------------	----------------------	----------------------

TOIMEKSIANTOJEN VARAT

Valtion toimeksiannot	0,00	0,00
Lahjoitusrahastojen varat	207 337,57	207 337,57
Muut toimeksiantojen varat	0,00	0,00

TOIMEKSIANTOJEN VARAT	207 337,57	207 337,57
------------------------------	-------------------	-------------------

VAIHTUVAT VASTAAVAT

Vaihto-omaisuus

Aineet ja tarvikkeet	0,00	0,00
----------------------	------	------

Vaihto-omaisuus	0,00	0,00
------------------------	-------------	-------------

Saamiset

Lyhytaikaiset saamiset

Myyntisaamiset	64 004,17	183 646,26
Lainasaamiset	0,00	0,00
Muut saamiset	46 220,67	43 776,44
Siirtosaamiset	9 904,62	11 664,56

Lyhytaikaiset saamiset	120 129,46	239 087,26
-------------------------------	-------------------	-------------------

Saamiset	120 178,04	239 087,26
-----------------	-------------------	-------------------

Rahoitusarvopaperit

Osakkeet ja osuudet	0,00	0,00
---------------------	------	------

Rahoitusarvopaperit	0,00	0,00
----------------------------	-------------	-------------

Rahat ja pankkisaamiset	5 908 637,38	6 471 255,21
--------------------------------	---------------------	---------------------

VAIHTUVAT VASTAAVAT	6 028 815,42	6 710 342,47
----------------------------	---------------------	---------------------

VASTAAVAA	20 543 889,44	21 122 106,22
------------------	----------------------	----------------------

VASTATTAVAA

	31.12.2024	31.12.2023
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	3 040 138,99	3 040 138,99
Arvonkorotusraho	1 097 966,73	1 097 966,73
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	8 698 940,79	8 558 395,95
Tilikauden yli-/alijäämä	-251 369,84	140 544,84
OMA PÄÄOMA	12 585 676,67	12 837 046,51
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset	0,00	0,00
PAKOLLISET VARAUKSET	0,00	0,00
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	0,00	0,00
Lahjoitusrahastojen pääomat	240 211,84	240 511,84
Muut toimeksiantojen pääomat	0,00	0,00
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	240 211,84	240 511,84
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	6 162 691,00	6 454 425,00
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Saadut ennakot	0,00	0,00
Pitkäaikainen vieras pääoma	6 162 691,00	6 454 425,00
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	291 734,00	291 734,00
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Lainat muilta luotonantajilta	0,00	0,00
Saadut ennakot	108 488,13	117 854,86
Ostovelat	243 402,92	327 520,73
Muut velat	77 634,10	71 460,62
Siirtovelat	834 050,78	781 552,66
Lyhytaikainen vieras pääoma	1 555 309,93	1 590 122,87
VIERAS PÄÄOMA	7 718 000,93	8 044 547,87
VASTATTAVAA	20 543 889,44	21 122 106,22

3.4. Konsernilaskelmat

3.4.1. Konsernin tuloslaskelma

KONSERNIN TULOSLASKELMA

	1.1.-31.12.2024	1.1.-31.12.2023
Toimintatuotot	2 219 383,03	2 054 268,50
Toimintakulut	-7 239 528,53	-6 831 885,11
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	0,00	0,00
TOIMINTAKATE	-5 020 145,50	-4 777 616,61
Verotulot	3 952 796,44	3 993 420,76
Valtionosuudet	1 633 683,00	1 688 542,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	1 533,48	1 262,52
Muut rahoitustuotot	83 524,93	90 200,31
Korkokulut	-269 243,25	-249 618,23
Muut rahoituskulut	-868,72	-1 713,40
Rahoitustuotot ja -kulut	-185 053,56	-159 868,80
VUOSIKATE	381 280,38	744 477,35
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-640 621,33	-712 110,00
Omistuksen eliminointierot	0,00	0,00
Arvonalentumiset	0,00	0,00
Poistot ja arvonalentumiset	-640 621,33	-712 110,00
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot	0,00	0,00
Satunnaiset kulut	0,00	0,00
Satunnaiset erät	0,00	0,00
TILIKAUDEN TULOS	-259 340,95	32 367,35
Tilinpäätössiirrot	0,00	0,00
Tilikauden verot	0,00	12,59
Laskennalliset verot	0,00	0,00
Vähemmistön osuus tilikauden tuloksesta	-551,41	32 577,95
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-259 892,36	64 957,89

3.4.2. Konsernin rahoituslaskelma

	1.1.-31.12.2024	1.1.-31.12.2023
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	381 280,38	744 477,35
Satunnaiset erät	0,00	0,00
Tilikauden verot	0,00	12,59
Tulorahoituksen korjauserät	0,00	0,00
	381 280,38	744 489,94
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-736 524,20	-474 541,21
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0,00	0,00
	-736 524,20	-474 541,21
Toiminnan ja investointien rahavirta	-355 243,82	269 948,73
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0,00	0,00
Antolainasaamisten vähennykset	0,00	0,00
	0,00	0,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-316 796,88	-316 796,88
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 255,24	0,00
	-318 052,12	-316 796,88
Oman pääoman muutokset	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-300,00	-520,00
Vaihto-omaisuuden muutos		0,00
Saamisten muutos	34 417,45	31 285,05
Korottomien velkojen muutos	-21 402,53	-253 242,72
	12 714,92	-222 477,68
Rahoituksen rahavirta	-305 337,20	-539 274,56
Rahavarojen muutos	-660 581,02	-269 325,83
Rahavarat 31.12.	6 113 981,58	6 774 562,60
Rahavarat 1.1.	6 774 562,60	7 043 888,42
Rahavarojen muutos	-660 581,02	-269 325,83

3.4.3. Konsernin tase

	31.12.2024	31.12.2023
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	6 402,49	8 037,83
Konserniliikearvo	0,00	0,00
Muut pitkävaikutteiset menot	67 611,27	104 873,72
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hyödykkeet	0,00	0,00
Aineettomat hyödykkeet	74 013,76	112 911,55
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	2 460 012,33	893 402,60
Rakennukset	9 014 795,72	9 158 225,91
Kiinteät rakenteet ja laitteet	987 434,61	1 134 250,11
Koneet ja kalusto	198 076,12	208 690,74
Muut aineelliset hyödykkeet	56 233,56	57 508,40
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	159 415,96	191 123,15
Aineelliset hyödykkeet	12 875 968,30	11 643 200,91
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	0,00	0,00
Muut osakkeet ja osuudet sekä osakkeiden arvonkorotukset	62 361,02	62 361,02
Joukkovelkakirjasaamiset	0,00	0,00
Muut lainasaamiset	3 700,13	3 700,13
Muut saamiset	35 600,00	35 600,00
Sijoitukset	101 661,15	101 661,15
PYSYVÄT VASTAAVAT	13 051 643,21	11 857 773,61
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	16 532,55	20 051,86
Lahjoitusrahastojen varat	207 337,57	207 337,57
Muut toimeksiantojen varat	31 992,87	44 363,07
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	255 863,00	271 752,50
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	0,00	0,00
Keskeneräiset tuotteet	0,00	0,00
Valmiit tuotteet	0,00	0,00
Muu vaihto-omaisuus	0,00	0,00
Ennakkomaksut vaihto-omaisuudesta	0,00	0,00
Vaihto-omaisuus	0,00	0,00
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	318 856,99	268 599,72
Lainasaamiset	0,00	0,00
Laskennalliset verosaamiset	0,00	0,00
Saamiset kunnalta	0,00	0,00
Muut saamiset	1 597,40	0,00
Siirtosaamiset	0,00	0,00
Pitkäaikaiset saamiset	320 454,39	268 599,72
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	82 037,16	165 031,78
Lainasaamiset	0,00	0,00
Laskennalliset verosaamiset		0,00
Saamiset kunnalta		0,00
Muut saamiset	54 076,97	55 635,29
Siirtosaamiset	10 974,35	12 693,53
Lyhytaikaiset saamiset	147 088,47	233 360,60
Saamiset	467 542,86	501 960,32
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	1,44	1,44
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	0,00	0,00
Joukkovelkakirjalainasaamiset	0,00	0,00
Muut arvopaperit	0,00	0,00
Rahoitusarvopaperit	1,44	1,44
Rahat ja pankkisaamiset	6 113 980,14	6 774 561,16
VAIHTUVAT VASTAAVAT	6 581 524,44	7 276 522,91
VASTAAVAA	19 889 030,65	19 406 049,02

VASTATTAVAA	31.12.2024	31.12.2023
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	3 040 138,99	3 040 138,99
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma	0,00	0,00
Ylikurssirahasto	0,00	0,00
Arvonkorotusrahas	1 097 966,73	0,00
Muut omat rahastot	22 117,72	22 117,72
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	7 489 770,04	7 424 812,15
Tilikauden yli-/alijäämä	-259 892,36	64 957,89
OMA PÄÄOMA	11 390 101,11	10 552 026,75
VÄHEMMISTÖOSUUDET	36 203,76	35 652,35
KONSERNIRESERVI	0,00	0,00
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	0,00	0,00
Vapaaehtoiset varaukset	0,00	0,00
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	0,00	0,00
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset	0,00	0,00
PAKOLLISET VARAUKSET	0,00	0,00
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	16 532,55	20 051,86
Lahjoitusrahastojen pääomat	240 211,84	240 511,84
Muut toimeksiantojen pääomat	31 992,87	44 363,07
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	288 737,27	304 926,77
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	6 409 970,92	6 728 023,04
Pääomalainat	0,00	0,00
Lainat kunnalta	0,00	0,00
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Lainat muilta luotonantajilta	0,00	0,00
Saadut ennakot	0,00	0,00
Ostovelat	4 622,90	23 472,08
Korottomat velat kunnalta	0,00	0,00
Muut velat	19 203,92	26 405,09
Siirtovelat	1 209,18	0,00
Laskennalliset verovelat	0,00	0,00
Pitkäaikainen vieras pääoma	6 435 006,92	6 777 900,21
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	316 796,88	316 796,88
Pääomalainat	0,00	0,00
Lainat kunnalta	0,00	0,00
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Lainat muilta luotonantajilta	0,00	0,00
Saadut ennakot	121 602,33	120 721,70
Ostovelat	348 756,19	419 147,19
Korottomat velat kunnalta	0,00	0,00
Muut velat	113 464,85	93 009,82
Siirtovelat	838 361,33	785 867,36
Laskennalliset verovelat	0,00	0,00
Lyhytaikainen vieras pääoma	1 738 981,59	1 735 542,95
VIERAS PÄÄOMA	8 173 988,51	8 513 443,16
VASTATTAVAA	19 889 030,65	19 406 049,02

4. Tilinpäätöksen liitetiedot

4.1. Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

1. Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Tilikaudella jaksotettiin menojaämpalkkoja 7.135,23 e (7.633,47 e v.2023).

Lomapalkkavelan muutosta kirjattiin 48.758,32 e (lisäystä 16.430,52 e v.2023).

Lomapalkkavelan määräksi taseeseen muodostui 458.790,17 e (410.031,85 e v.2023).

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saduilla rahoitusosuuksilla.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti.

Taivassalon kunta on vahvistanut suunnitelmapoistojen perusteet 1.1.2009 alkaen (Kvalt 26.1.2009).

Poistoaikoja ei ole muutettu tilikaudella Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston uuden yleisohjeen suositusten mukaisiksi.

Pienhankintaraja on 3.000,00 euroa.

Laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa 11, suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoa määräisinä. Kunnalla ei ole vaihto-omaisuutta eikä rahoitusarvopapereita.

Rahoitusomaisuus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoonsa.

Tilikaudella on luottotappioitu perintäyhtiön ehdotuksen mukaisesti myyntisaamisia yhteensä 13.883,08 euroa.

2. Tuloslaskelman ja taseen esittämistapa

Tuloslaskelma ja tase on laadittu kirjanpitolain säännösten sekä kuntajaoston yleisohjeiden (v.2019) mukaisesti.

Tilinpäätöksen liitetiedoissa on noudatettu kuntajaoston yleisohjetta (v.2016) tilinpäätöksen liitetiedoista sekä ohjeen liitetietonumerointia 1-46.

3. Tilinpäätöksessä ei ole tehty oikaisuja edelliseltä tilikaudelta esitettäviin tietoihin.

4. Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Tilikauden tietojen vertailussa edelliseen tilikauteen tulee ottaa huomioon, että vuoden 2023 alussa sosiaali-, terveys- sekä pelastuspalvelut siirtyivät kunnilta hyvinvointialueiden vastuulle.

Vertailuvuonna Taivassalon kunnan taseessa Hva muutoksista johtuvia oikaisuja

tehty peruspääomaan 751.499,79 e sekä muihin siirtosaamisiin kuntayhtymiltä 327.473,39

Siirtyneiden sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelujen vaikutus edellisen vuoden tuloksessa oli merkittävä,

5. Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuottoja ja kuluja sekä virheiden korjauksia ei ole.

4.2. Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet sekä esittämistapa

Kunnan konsernitilinpäätökseen yhdisteltävien yhteisöjen tilinpäätökset on muutettu yhdistelyvaiheessa kunnassa noudatettujen tilinpäätösperiaatteiden mukaisiksi.

Konsernitase on esitetty lyhennetyllä tasekaavalla.

Vuoden 2024 konsernin tulokseen vaikuttavat ainoastaan vuoden 2024 liiketapahtumat ja eliminointi- ja yhdistelykirjausten muutokset.

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätöksessä kunnan tilinpäätökseen on yhdistelty yksi kuntayhtymä, joissa kunta on jäsenenä sekä kunnan kaksi tytäryhteisöä sekä yksi kunnan osakkuusyhteisö.

Tilikaudella konsernirakenteessa ei tapahtunut muutoksia.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot, kulut ja rahoitustapahtumat sekä saamiset ja velat on eliminoitu.

Konsernitytäryhtiöiden maksamat kiinteistöverot on eliminoitu konsernitilinpäätöksessä sisäisinä erinä kunnan verotuloja vastaan 19.961,69 e (14.101,30 euroa v.2023).

Taivassalon Vesi Oy:llä ei ole liittymismaksuja taseessa.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaa pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemissä.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kaupungin ja sen tytäryhteisöjen sekä jäsenkuntayhtymien keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty eliminoimalla kaupungin osakkeiden ja osuuksien hankintameno konserniyhtiöiden oman pääoman erinä vastaan. Eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintakaudelle.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa. Jos yhtiön oma pääoma on muodostunut negatiiviseksi, ei vähemmistöosuutta ole erotettu.

Arvonkorotukset

Konsernitilinpäätökseen yhdisteltävien yhteisöjen (kunta) arvonkorotukset on purettu v. 2023 omaisuutta koskevien tietojen yhdenmukaisuuden varmistamiseksi.

Konsernitilinpäätöksen purkukirjaus vuodelta 2023 peruutettu ja vuoden 2024 alkusaldot päivitetty.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Tytäryhtiöiden poistot on tehty suunnitelman mukaisesti tilikausittain ja vastaavat olennaisin osin kunnan suunnitelman mukaisia poistoaikoja, joten poistoeroja ei ole olennaisuuden periaatteella kirjattu.

Taivassalon kunnan konsernirakenne

Kuntayhtymät

Varsinais-Suomen liitto

Kotikunta

Turku

Omistus%

0,33

Tytäryhteisöt

Taivassalon vuokratalot Oy

Taivassalon vesi oy

Koy Taivassalon Virastotalo

Taivassalo

Taivassalo

Taivassalo

100,00

100,00

53,96 23.9.2022 alkaen

4.3. Tuloslaskelman liitetiedot

6.	<i>Tuloslaskelman toimintatuotot, ulkoiset</i>	<i>Konserni</i>		<i>Kunta</i>	
		2024	2023	2024	2023
	Konsernihallinto	154 124,14	84 871,67	154 124,14	84 871,67
	Peruspalvelut	0,00	0,00	0,00	0,00
	Sivistyspalvelut	418 658,14	292 325,06	418 658,14	292 325,06
	Tekniset palvelut	957 728,08	1 059 330,73	862 196,88	870 877,92
	Vesilaitos	688 872,69	617 741,06	0,00	0,00
	<i>Toimintatuotot yhteensä</i>	<i>2 219 383,03</i>	<i>2 054 268,52</i>	<i>1 434 979,16</i>	<i>1 248 074,65</i>
7.	<i>Verotulojen erittely</i>	<i>Kunta</i>			
		2024	2023		
	Kunnan tulovero	2 354 196,00	2 442 639,63		
	Osuus yhteisöveron tuotosta	203 903,00	249 569,05		
	Kiinteistövero	1 394 697,00	1 321 060,12		
	Muut verotulot				
	<i>Verotulot yhteensä</i>	<i>3 952 796,00</i>	<i>4 013 268,80</i>		
8.	<i>Valtionosuuksien erittely</i>	<i>Kunta</i>			
		2024	2023		
	Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	1 192 392,00	1 356 648,00		
	Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus (+/-)	376 592,00	392 070,00		
	Siitä: Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	0,00	0,00		
	Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset valtionosuudet	-270 397,00	-402 458,00		
	Verotulomenetysten korvaus	335 096,00	342 282,00		
	<i>Valtionosuudet yhteensä</i>	<i>1 633 683,00</i>	<i>1 688 542,00</i>		
9.	<i>Palvelujen ostojen erittely</i>	<i>Kunta</i>			
		2024	2023		
	Asiakaspalvelujen ostot	141 810,83	143 323,23		
	Muiden palvelujen ostot	1 300 335,84	1 274 774,89		
	<i>Kunnan palvelujen ostot yhteensä</i>	<i>1 442 146,67</i>	<i>1 418 098,12</i>		
10.	<i>Valtuustoryhmien toimintaedellytysten tukemiseksi annetut tuet valtuustoryhmittäin eriteltynä (KuntaL 19.2 §)</i>	<i>Kunta</i>			
		2024	2023		
	<i>Valtuustoryhmille annetut tuet yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>		

11. *Selvitys suunnitelman mukaisista poistoista ja niiden muutoksista*

Taivassalon kunta on vahvistanut suunnitelmapoistojen perusteet 1.1.2009 alkaen.

Pienhankintarajaksi on vahvistettu 3.000,00 euroa.

Poistosuunnitelman poistomenetelmät ja poistoaikat omaisuusryhmittäin

Aineettomat oikeudet	5 vuotta	Tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot	5 vuotta	Tasapoisto
Maa- ja vesialueet		Ei poistoaikaa
Rakennukset ja rakennelmat		
- Hallinto- ja laitosrakennukset	50 vuotta	Tasapoisto
- Tehdas- ja tuotantorakennukset	30 vuotta	Tasapoisto
- Talousrakennukset	20 vuotta	Tasapoisto
- Vapaa-ajan rakennukset	30 vuotta	Tasapoisto
- Asuinrakennukset	50 vuotta	Tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
- Kadut, tiet, torit ja puistot	20 %	Menojäännöspoisto
- Sillat, laiturit, uimalat	25 %	Menojäännöspoisto
- Muut maa- ja vesirakenteet	20 %	Menojäännöspoisto
- Vedenjakelu- ja viemäriverkosto	10 %	Menojäännöspoisto
- Kaukolämpöverkko	15 %	Menojäännöspoisto
- Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovaletuslaitteet	20 %	Menojäännöspoisto
- Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	22 %	Menojäännöspoisto
- Sähkö-, vesi- yms.laitosten laitoskoneet ja laitteet	25 %	Menojäännöspoisto
Koneet ja kalusto		
- Muut kuljetusvälineet	30 %	Menojäännöspoisto
- Atk-laitteet	40 %	Menojäännöspoisto
- Muut laitteet ja kalusto	40 %	Menojäännöspoisto

12. *Kunnalla ei ole pakollisia varauksia taseessa tilikaudella eikä vertailukaudella*

Pakollisten varausten muutokset	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Eläkevastuu	0,00	736,20	0,00	0,00
HVA muutos	0,00	-736,20	0,00	0,00
Eläkevaraus 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Eläkevastuu 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Potilasvahinkovakuutusmaksu	0,00	228 446,03	0,00	0,00
HVA muutos	0,00	-228 446,03	0,00	0,00
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Pakolliset varaukset 31.12 yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00

13. *Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja myyntitappiot*

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueet	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut myyntivoitot	0,00	0,00		
Luovutusvoitot yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueet	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut myyntitappiot	0,00	0,00		
Luovutustappiot yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00

14. *Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely*

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Satunnaiset tuotot				
	0,00	0,00	0,00	0,00
	0,00	0,00		
Satunnaiset kulut			0,00	
Satunnaiset tuotot ja kulut yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00

15. *Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely*

	Kunta	
	2024	2023
Osinkotuotot muista yhteisöistä	6 423,53	4 070,84
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	0,00	584,00
Yhteensä	6 423,53	4 654,84

16. *Kunnalla ei ole poistoerojen muutoksia*

4.4. Tasetta koskevat liitetiedot

4.4.1. Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

17. Kunnalla ei ole joukkovelkakirjalainoja

18. Maa-alueiden arvonorotukset v. 2011	Kunta		
	1.1.2024	Muutokset	31.12.2024
- Hurunkorpi arvonorotus	358 709,65		358 709,65
- Koilanmaa arvonorotus	203 683,63		203 683,63
- Saarela arvonorotus	123 365,76		123 365,76
- Saarelanranta arvonorotus	146 804,43		146 804,43
- Saha arvonorotus	265 403,26		265 403,26
Arvonorotukset yhteensä	1 097 966,73	0,00	1 097 966,73

19. Pysyvät vastaavat, Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet sekä sijoitukset tase-eräkohtaisesti						
	1.1.2024	siirrot	*) ostot +	myynnit / rah.osuudet	poistot	31.12.2024
Aineettomat hyödykkeet						
Aineettomat oikeudet	8 037,83	0,00	0,00	0,00	1 635,34	6 402,49
Muut pitkävaikutteiset menot	104 873,72	0,00	0,00	0,00	37 262,45	67 611,27
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	112 911,55	0,00	0,00	0,00	38 897,79	74 013,76
Aineelliset hyödykkeet						
Maa- ja vesialueet	730 776,32	0,00	468 643,00	0,00	0,00	1 199 419,32
Maa- ja vesialueiden arvonorotus	1 097 966,73	0,00	0,00	0,00	0,00	1 097 966,73
Rakennukset	8 402 067,88	52 434,85	147 601,78		303 875,88	8 298 228,63
Kiinteät rakenteet ja laitteet	724 492,61	11 173,35	8 980,07	0,00	148 596,45	596 049,58
Koneet ja kalusto	187 647,14	0,00	59 461,15	0,00	80 263,02	166 845,27
Arvo- ja taide-esineet	44 760,00	0,00	0,00	0,00	0,00	44 760,00
Keskeneräiset	191 123,15	-63 608,20	31 901,01	0,00	0,00	159 415,96
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	11 378 833,83	0,00	716 587,01	0,00	532 735,35	11 562 685,49
Sijoitukset						
Tytär yhteisöosakkeet	1 042 646,55	0,00	0,00	0,00	0,00	1 042 646,55
Kuntayhtymäosuudet	1 138,97	0,00	0,00	0,00	0,00	1 138,97
Osakkuusyhteisöosakkeet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut osakkeet ja osuudet	61 600,12	0,00	0,00	0,00	0,00	61 600,12
Sijoitukset yhteensä	1 105 385,64	0,00	0,00	0,00	0,00	1 105 385,64
Sijoitusten saamiset						
Muut lainasaamiset tytäryhteisöiltä	1 542 495,03	-41 643,60	0,00	0,00	0,00	1 500 851,43
Muut lainasaamiset muilta	3 700,13	0,00	0,00	0,00	0,00	3 700,13
Muut saamiset, liittymismaksut	35 600,00	0,00	0,00	0,00	0,00	35 600,00
Sijoitusten saamiset yhteensä	1 581 795,16	-41 643,60	0,00	0,00	0,00	1 540 151,56
Pysyvät vastaavat yhteensä	14 178 926,18	-41 643,60	477 741,43	0,00	571 633,14	14 282 236,45
Tilikauden investointimenot yhteensä						
Tilikauden myynnit yhteensä						
Tilikauden rahoitusosuudet yhteensä						

20.- 22) Omistukset muissa yhteisöissä		kotipaikka	kunnan om.os. %	konsernin om.os. %	kuntakonsernin osuus (1000e)		tilikauden
					OPO:sta	VPO:sta	voitosta/tappiosta
20. Tytäryhteisöt							
Taivassalon vuokratalot Oy		Taivassalo	100	100	142	298	-19
Taivassalon Vesi Oy		Taivassalo	100	100	330	1 662	-23
Koy Taivassalon virastotalo		Taivassalo	100	53,96	452	8	1
Tytäryhteisöt yhteensä					925	1 967	-42
21. Kuntayhtymät							
Varsinais-Suomen liitto		Turku	0,33	0,33	4	7	0
Kuntayhtymät yhteensä					4	7	0
23. Saamisten erittely							
Konsernin keskinäisten saamisten erittely							
Saamiset tytäryhteisöiltä							
Myyntisaamiset			0,00		7 440,00		39 179,30
Muut saamiset							
Saamiset kuntayhtymiltä joissa kunta on jäsenenä							
Myyntisaamiset							
Siirtosaamiset			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Saamiset yhteensä			0,00		7 440,00	0,00	39 179,30
24.							
Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät							
Lyhytaikaiset siirtosaamiset							
Siirtyvät korot muilta			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut siirtosaamiset jäsenkuntayhtymiltä, peruspääoman korot			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut siirtosaamiset muilta			10 974,35	12 693,53	9 904,62	11 664,56	
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä			10 974,35	12 693,53	9 904,62	11 664,56	

Maa- ja vesialueiden arvonorotukset ovat ajantasaiset. Kunnan omistamat rakennukset ovat pääosin hallinto- ja laitosrakennuksia. Erityyppisten rakennusten tekninen käyttöikä vaihtelee rakennuksen käyttötarkoituksen sekä rakennuksen ominaisuuksien mukaan. Yksittäisten rakennusten käyttöikä voi vaihdella käytetyistä rakennustyypeistä, rakennusmateriaaleista ja eri järjestelmistä johtuen huomauttavasti. Rakennusten käyttöikää laskettaessa rakennuksessa on kulumattomia rakennusosia kuten rakennuksen perustukset ja kantavat rakenteet. Kulumattomia rakennusosia lasketaan rakennuksissa olevan noin 30 prosenttia ja kuluvia rakenteita noin 70 prosenttia. Näiden kuluviin rakennusosien tekninen ikä vaihtelee hyvin paljon.

Rakennukset kuluvat käytössä, ja jos säännöllinen huolto- ja kunnossapitotoiminta laiminlyödään, rakennuksen kunto heikkenee kiihtyvällä tahdilla suunniteltua nopeammin. Ajan kuluessa myös rakennuksen toiminnallisuus heikkenee käyttäjien vaatimustason ja uudisrakennusten tason kohotessa. Lämmön- ja ääneneristysvaatimukset kiristyvät, tilaratkaisut ja talotekniikka kehittyy. Tästä syystä rakennus on kerran tai kahdesti elinkaarensa aikana perusparannettava, jolloin sen ominaisuuksia kohotetaan lähemmäksi uudisrakentamisen tasoa ja samalla pidennetään rakennuksen elinikään.

Taivassalon kunnan osalta on tarkasteltu viime vuosien perusparannettujen rakennusten korjausväliä, joka on ollut keskimäärin 50-60 vuotta.

Rakennusmateriaalit ja työtavat ovat menneet eteenpäin viime vuosikymmenten aikana, mikä näkyy tänä päivänä erityisesti taloteknisten järjestelmien ja ratkaisuiden laatuolosuhteissa ja käyttöikien pituudessa. Esim. tämän päivän ikkunoiden käyttöikäksi voidaan hyvin laskea 75 vuotta, jolloin ikkunat on huoltokorjattu vähintään kerran.

Kuntien palvelurakennukset toimivat yleensä pitkään siihen suunnitellussa käyttötarkoituksessa. Julkiset rakennukset on suunniteltu kyseistä käyttötarkoitusta varten, jolloin suunnittelussa on jo huomioitu eri järjestelmissä ja materiaalivalinnoissa laatu sekä rakenteiden pitkäikäisyys. Poistosuunnitelmassa esitetyt rakennusten poistoajat perustuvat edellä mainitun lisäksi käytännön kokemukseräiseen tietoon, teknologiseen parantumiseen huoltokirjoineen.

4.4.2. Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

25. Oman pääoman erittely	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Peruspääoma	3 040 138,99	3 799 368,33	3 040 138,99	3 799 368,33
HVA muutos*	0,00	-759 229,34	0,00	-759 229,34
Peruspääoma 1.1	3 040 138,99	3 040 138,99	3 040 138,99	3 040 138,99
Muutokset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Peruspääoma 31.12.	3 040 138,99	3 040 138,99	3 040 138,99	3 040 138,99
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma	0,00	265,03		
HVA muutos	0,00	-265,03		
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma 1.1.	0,00	0,00		
Muutokset tilikaudella	0,00	0,00		
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma 31.12.	0,00	0,00		
Arvonkorotusrahasto 1.1.	1 097 966,73		1 097 966,73	1 097 966,73
Muutokset tilikaudella	0,00		0,00	0,00
Arvonkorotusrahasto 31.12	1 097 966,73		1 097 966,73	1 097 966,73
Muu omat rahastot	22 117,22	25 482,13		
HVA muutos	0,00	-3 364,41		
Muut omat rahastot 1.1.	22 117,22	22 117,72		
Muutokset tilikaudella	0,00	0,00		
Muut omat rahastot 31.12	22 117,22	22 117,72		
Edellisten tilikausien ylijäämä	7 489 770,04	7 747 069,93		
HVA muutos	0,00	-95 813,72		
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	7 489 770,04	7 424 812,15	8 698 940,79	8 558 395,95
Muutokset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	7 489 770,04	7 424 812,15	8 698 940,79	8 558 395,95
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-259 892,36	64 957,89	-251 369,84	140 544,84
Oma pääoma yhteensä	11 390 100,62	10 552 026,75	12 585 676,67	12 837 046,51

V. 2023 Konsernitilinpäätöksen yhdisteltävien yhteisöjen (kunta) arvонkorotukset on purettu omaisuutta koskevien tietojen

yhdenmukaisuuden varmistamiseksi.

V. 2024 arvonkorotusten purku peruutettu.

26. Erittely poistoeroista; Taivassalon kunnalla ei ole investointivaraukseen tai EVL-poistoihin liittyviä poistoeroja

27. Tase-erien mukaan eritelty tieto sellaisista pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan kuuluvista veloista, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua.

Velat ja velkojen osat jotka erääntyvät 1.1.2024 tai sen jälkeen	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
yli 5 v:n kuluttua erääntyvät velat	6 759 199,90	6 122 735,98	5 239 614,00	5 531 348,00

28. Kunnalla ei ole joukkovelkakirjalainoja

Pakolliset varaukset	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Eläkevaraus	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Pakolliset varaukset yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00

30. Vieras pääoma Konsernin keskinäisten velkojen erittely	2024		2023	
	Pitkäaik.	Lyhytaik.	Pitkäaik.	Lyhytaik.
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat		0,00		0,00
Siirtovelat				
Velat tytäryhteisöille, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat		0,00		11 756,30
Siirtovelat				
Konsernin keskinäiset velat yhteensä	0,00	0,00	0,00	11 756,30
Velat muille				
Ostovelat		0,00		315 764,43
Siirtovelat		0,00		37 975,51
Velat muille yhteensä	0,00	0,00	0,00	365 496,24

31. Kunnalla ei ole taseeseen merkittyä luotollista sekkivelkaa

32. Kunnalla ei ole liittymismaksuja muissa veloissa

33. Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät Lyhytaikaiset siirtovelat	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Siirtyvät korot muille			28 638,40	27 325,82
Lomapalkkavelkajaksotus	461 314,84	412 621,07	458 790,17	410 031,85
Valtionosuusennakot			0,00	0,00
Muut siirtovelat jäsenkuntayhtymille			0,00	0,00
Muut siirtovelat muille	349 617,28	345 920,47	66 918,22	37 975,51
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	810 932,12	758 541,54	554 346,79	475 333,18

4.5. Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

34.-37.) Kunta ei ole antanut lainojen vakuudeksi kiinnityksiä kiinteistöihin, pantannut osakkeita tai arvopapereita

38. Taseeseen sisällyttömät vastuusitoumukset ja vastuut

Vuokravastuut	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Vuokravastuut yhteensä	5 758,94	7 044,78	0,00	0,00
Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	1 297,51	1 281,00	0,00	0,00
Myöhemmin maksettavat				
Leasingvastuut yhteensä	8 982,93	13 425,29	8 859,00	13 287,00
Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	4 485,02	4 503,43	4 429,00	4 429,00
Myöhemmin maksettavat				0,00
Yhteensä	14 741,87	20 470,07	8 859,00	13 287,00

Vastuusitoumukset	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Tytäryhtiöt				
Alkuperäinen pääoma	390 909,02	390 909,02	390 909,02	390 909,02
Jäljellä oleva pääoma 31.12.	272 342,50	298 660,92	272 342,50	298 660,92
Erittely kunnan takauksista tytäryhtiölle				
		<i>pääoma</i>	<i>2024</i>	<i>2023</i>
Taivassalon vuokratalot oy v 2019 -	FI29 5456 0280 5469 51	290 909,02	262 342,50	278 660,92
Taivassalon Vesi Oy 21.12.2015 -	FI79 5456 0280 5376 12	100 000,00	10 000,00	20 000,00
Muut kunnan vastuusitoumukset yhteensä 31.12.		390 909,02	272 342,50	323 723,80

Muut kunnan vastuusitoumukset	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	432 000,00	432 000	432 000,00	432 000
Jäljellä oleva pääoma 31.12.	28 412,00	61 290	28 412,00	61 290
Erittely kunnan takauksista muiden puolesta				
		<i>pääoma</i>	<i>2024</i>	<i>2023</i>
Taivassalon vanhustenkotiyhdistys ry 26.2.2010 -	FI97 5456 0280 5199 25	332 000,00	11 057,00	33 191,00
Taivassalon Vanhustenkotiyhdistys v. 2016	FI71 4350 0080 0730 65	100 000	17 355,00	28 098,85
Muut kunnan vastuusitoumukset yhteensä 31.12.		432 000	28 412,00	61 289,85

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista	Kunta	
	2024	2023
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	14 735 491,00	14 028 247,00
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12		0,00
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskesk.rahastoista 31.12	15 813,00	11 167,00

41. Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt				
Osuus kuntayhtymän alijäämästä	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Osuus V-S Sairaanhoidopiiriin tappiosta	0,00	0,00	0,00	35 100,00

Arvonlisäveron palautusvastuu	alkup. alv -pal.vastuu	Kunta	
		2024	2023
Vuoden 2012 hankkeet: (palautusvastuu 8 v 31.12.2014)			
Arvonlisäveron palautusvastuuta ei ole eritelty vuosista 2009-2012			
Sairaankuljetustilojen peruskorjaus			
Karhulan koulun peruskorjaus ja laajennus			
Vuoden 2013 hankkeet: palautusvastuu 9 v 31.12.2014			
Vuoden 2013 hankkeet ovat keskeneräisissä.			
Vuoden 2014 hankkeet ovat keskeneräisissä.			
v. 2015			
Yhtenäiskoulu	1	116 473,24	232 946,52
Nuortenkodin julkisivuremontti	1	373,41	746,80
Pikkulukkarin peruslaatta	1	308,52	617,03
Päiväkoti Pikkulukkari	1	30 910,02	61 820,07
v. 2016			
Palvelukeskus Poijun saneeraus	2	236,80	355,20
Kalanlajittelutilan kunnostus	2	5 240,48	7 860,70
v. 2017			
Palvelukeskus Poijun saneeraus	3	145,17	193,56
v. 2018			
Jätteenkäsittelypiste	4	3 669,24	4 586,56
v. 2020			
Entisen Kelan tilojen remontointi	6	9 951,16	11 609,68
Kunnanviraston remontti+kalustus	6	13 763,96	16 057,96
v. 2021			
Pikkupoiju remontti+kalustus	7	64 693,00	73 934,86
Laavu kuntoradan maastoon	7	570,16	651,61
v. 2022			
Terveysaseman remontti	8	96 870,81	108 979,66
Pikkupoiju remontti+kalustus	8	3 557,40	4 002,08
Laavu kuntoradan maastoon	8	349,44	393,12
v. 2023			
Nuorisotila	9	33 808,81	37 565,34
Arvonlisäveron palautusvastuu yhteensä, kunta		380 921,62	524 755,41
Konsernin arvonlisäveron palautusvastuut		0,00	0,00
Arvonlisäveron palautusvastuu yhteensä		380 921,62	524 755,41

Arvonlisäveron osuudet hankkeissa (10 v:n saastumisaika), rakennushankkeissa ei ole rakentamismuutena palautusvastuuta

Johdannaissopimukset	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Vuonna 2024 ei ole ollut johdannaissopimuksia.				

Ympäristöasioiden harkinnanvarainen esittäminen

Ympäristötuotot ja -kulut	Kunta	
	2024	2023
Ympäristötuotot	0,00	0,00
Ympäristökulut	14 422,84	14 474,20
Ympäristökulut netto	-14 422,84	-14 474,20

Pysyviin vastaaviin sisältyviä aktivoituja pitkäaikaisia ympäristömenoja	Kunta	
	2024	2023
	0,00	0,00
	0,00	0,00

4.6. Henkilöstöä koskevat ja tilintarkastajan palkkiota koskevat liitetiedot

42. Henkilöstön lukumäärä 31.12. tehtäväalueittain	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Yleishallinto	3	2	3	2
Sosiaali- ja terveystoimi	0	0		0
Sivistystoimi	55	53	55	53
Tekninen toimi	19	19	19	19
Vesilaitos	4	4	3	3
Henkilöstön lukumäärä yhteensä	81	78	80	77

43. Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan; tilikauden palkat, palkkiot, eläkekulut ja muut henkilösivukulut sekä taseeseen aktivoidut henkilöstömenot

Henkilöstökulut	Kunta	
	2024	2023
Palkat ja palkkiot	3 314 735,49	2 918 887,73
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	666 345,59	594 806,06
Muut henkilösivukulut	55 629,48	113 291,79
Henkilöstökulut yhteensä tuloslaskelman mukaan	4 036 710,56	3 626 985,58
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	0,00	0,00
Henkilöstökulut yhteensä 31.12.	4 036 710,56	3 626 985,58

44. Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut	Kunta	
	2024	2023
Suomen Keskusta	1 336,00	1 653,85
Kansallinen kokoomus / Taivassalon kokoomus	698,00	501,00
Sosiaalidemokraattinen puolue / Taivassalon sosiaalidemokraatit	0,00	4,00
Vakka-Suomen Vihreät	0,00	0,00
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	2 034,00	2 158,85

45. Tilintarkastajan palkkiot	Kunta	
	2024	2023
Tarkastusyhteisö BDO Audiator oy		
Tilintarkastuspalkkiot	6 992,57	10 060,12
Tilintarkastajan lausunnot	0,00	0,00
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	1 675,78	2 417,01
Muut palkkiot	710,76	699,05
Palkkiot yhteensä	9 379,11	13 176,18

46. Kunnan ja sen intressitahoihin kuuluvien välisiä liiketoimia ei ollut vuonna 2024

5. Tilinpäätöksen allekirjoitukset ja tilinpäätösmerkintä

Tilinpäätöksen allekirjoitus

TILINPÄÄTÖS 2024

TAIVASSALON KUNNANHALLITUKSEN JA KUNNANJOHTAJAN ALLEKIRJOITUKSET

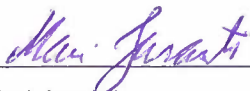
Taivassalossa 31. päivänä maaliskuuta 2025

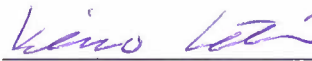
Niina Anttila
hallituksen puheenjohtaja

Pia Lahtinen
hallituksen varapuheenjohtaja

Mari Jaranti
hallituksen jäsen

Esa Kyyräräinen ~~Kimmo Lehtinen~~
hallituksen jäsen ~~varajäsen~~

~~Teemu Seikkula~~ ANTTI TORPPA
hallituksen jäsen ~~varajäsen~~

Mikko Sirkama
hallituksen jäsen

Sanna Häkli
kunnanjohtaja

Tilinpäätösmerkintä

Tilinpäätös on laadittu hyvän kirjanpitolaitoksen mukaisesti. Tarkastuksesta olen tänään antanut tilintarkastuskertomuksen.

Taivassalossa 26 päivänä touko kuuta 2025

BDO Audiator Oy
JHTT-yhteisö

Kirsi Ehrlund
tilintarkastaja, HT, JHT

6. Luettelot ja selvitykset

TILINPÄÄTÖSASIAKIRJAT

Tilinpäätös 31.12.2024

LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA

Tasekirja, tilinpäätös ja toimintakertomus	nidottu	
Päiväkirja	atk-tuloste	10 vuotta
Pääkirja	atk-tuloste	10 vuotta
Talousarvion toteutumisvertailut	atk-tuloste	10 vuotta
Palkkakirjanpito	atk-tuloste	10 vuotta
Ostoreskontra	atk-tuloste	10 vuotta
Myyntireskontra	atk-tuloste	10 vuotta
Tase-erittelyt ja saldoseselvitykset	arkistokansi	10 vuotta
Liitetietojen erittelyt	arkistokansi	10 vuotta

LUETTELO TOSITELAJEISTA

Alkusaldot	ALKUSA
Talousarvio	BUD
Lisätalousarvio	BUDL
Ceepos	CPU
Käyttöomaisuustositt	KOMMUI
Käyttöomaisuustositt	KOMTOS
Muistiotos Rondo	MUIRO2
Muistiotos Rondo	MUIRS2
Muistio sisäinen	MUISIS
Muistiotositteet 1	MUIST1
Muistiotositteet 2	MUIST2
Ostoreskontra maksut	OMAKSU
Ostoreskontra maksut	ORPMAK
Ostolaskut	ORPRO
Ostolaskut	OSTOT
Palkkatositteet	PALKAT
Pankkien tiliotteet	PANKKI
Sisäiset laskut	SISROP
Laskulaji 10	MRP10
Laskulaji 11	MRP11
Laskulaji 27	MRP27
Laskulaji 38	MRP38
Laskulaji 44	MRP44
Laskulaji 48	MRP48
Laskulaji 52	MRP52
Laskulaji 53	MRP53
Laskulaji 55	MRP55
Laskulaji 64	MRP64
Laskulaji 68	MRP68
Laskulaji 75	MRP75
Laskulaji 79	MRP79
Hyvityslask. kuittaus	MRPHYV
Tileistä poisto	MRPK
Manuaalisuoritukset	MRPMAN
Viitesuoritukset	MRPVII
Vyörytyserät	VYÖR
Budjetointitositteet	ZBF